

FR. M. FRANZÉN
VALDA
DIKTER.

Ex Libris
HILMA ENANDER

Frans M. Franzén.

VALDA DIKTER

AF

FRANS MICHAËL FRANZÉN.

NY UPPLAGA.

STOCKHOLM,
F. & G. BEIJERS FÖRLAG,
1881.

STOCKHOLM, IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI, [illegible]

INNEHÅLL.

Selmasångerna.

Sånger ur hemmets verld.

Erotiska dikter och idyller.

Visor.

Andeliga dikter.

Blandade dikter.

Tidsbilder.

Tillfällighetsstycken.

Epigrammatiska stycken.

Berättande dikter.

LEFNADSTECKNING.

FRANS MICHAËL FRANZÉN*

föddes i Uleåborg den 9 februari 1772. Hans föräldrar voro handlanden Zacharias Frantzén och dennes hustru Helena Schulin. Frans Michaël var deras förstfödde.

Hans moder var lika utmärkt genom yttre som inre företräden: hennes anletes fägring var ett återsken af den, som bodde i hennes själ. Med henne för ögonen vandes han från barndomen att älska det goda och sköna och att i deras verld hafva sin varelse.

I stadens lärdomsskola gjorde Franzén så ovanliga framsteg, att fadern frånträdde sitt beslut att låta honom gå handelsvägen, för hvilken han äfven, vid anstälda försök, visat sig alldeles sakna anlag. År 1785 blef Franzén inskrifven såsom student vid universitetet i Åbo. Under lyckosamma förhållanden började han sin akademiska bana. Han blef nämligen upptagen i Porthans hus, der han vistades de tvänne första åren, åtnjutande denne utmärkte mans ledning och vård.

År 1787 afled hans fader. Underrättelsen derom mötte Franzén, då han var stadd på återresa från Stockholm, som han för första gången besökt, för att helsa på en nära anförvandt. Hans fader hade i lifstiden drifvit en vidsträckt rörelse, och enkan hade nu ingen, till hvilken hon kunde lita. Franzén beslöt genast att åt kärleken till sin mor offra sina drömmar om fortgång på den lärda banan. Efter åter-

* Här införda lefnadsteckning är författad af Elis Vilhelm Lindblad, 1871.

komsten till Uleåborg började han alltså med all ifver egna sig åt affärslifvet. Men snart nog lärde han sig inse, huru litet han inom denna verkningskrets var i stånd att gagna; hans moder sjelf öfvertalade honom att återtaga de afbrutna studierna. Han återvände derför till universitetet samt erhöll 1789 filosofiska graden, med vitsordet *dignissimus* i sin kandidatexamen. Samma år blef hans moder omgift med handlanden, sedermera kommerserådet Keckman.

Redan såsom gosse hade Franzén skrifvit vers. Han var nyss blifven yngling, då han diktade *Modern och sonen*, *Menniskans anlete*, *Den gamle knekten*, *Till de kommararande* med flere andra af dessa i sin art ojämförliga stycken, som bebådade att en ny dag grydde för den svenska sången. Några af dem blefvo genom A. N. Clewberg (Edelcrantz) lemnade till Kellgren, hvilken lät införa dem i Stockholmsposten. Det första af Franzéns hand, som der erhöll rum, var den bekanta kanon: »Tomma glas i godt kalas o. s. v.», hvilken återfinnes i n:r 191 af årg. 1793. Derpå följde inom kort: *Till en ung flicka* (»Unga flicka, i din vår»), *Menniskans anlete*, *Till Selma* (»Här, vid denna silfverbäcken») och *Den gamle knekten*. Nu var äkt-romantiken införd i Sverges literatur.

Betänker man arten af den smak, som då var den herskande, bör det icke allt för mycket förvåna oss, att den Franzénska sångmön behöfde skyddet af en man, hvars domslut ingen vågade jäfva. Hon fann en sådan i den ädle Kellgren. Författaren till »Den nya Skapelsen» *måste* ha öga och hjerta för den skönhet, som uppenbarade sig i dessa sånger, och han skyndade, glad öfver att i vår vitterhet se en författare uppstå, i hvilken han kunde finna en medtäflare, att på honom fästa allmänhetens uppmärksamhet och på det bestämdaste uttala sig för det nya skaldeslagets berättigande. Men ej nog härmed. Han kunde icke undgå att finna, att bland alla de skalder, som redan hunnit skapa

sig ett namn, han sjelf var den, hvilken sannolikast skulle tagas såsom författare till dessa sånger i en ny tonart. För att icke beröfva den unge och hittills okände skalden sin lager, utsatte Kellgren derför under *Menniskans anlete* signaturen *F—n* och förklarade i en bifogad not sin åtgärd med dessa högsinnade ord:

»Det originalsköna i bildnings- och känslosätt, i uttryck, i versernas gång och klang, som visar sig i detta och några andra af samma hand oss tillsända poemer, torde göra tillfyllest att för kännares ögon röja stämpeln af ett nytt snille, som går att skänka vår skaldekonst en ny skörd. Men allas blickar äro icke så skarpsynte; och kände författare skulle mot sin vilja kunna misstänkas för en förtjenst, som de allenast velat önska sig. Af sådana skäl täckes auctor icke misstycka den frihet, man tagit sig, att till hälften blotta ett blygsamt namn, som icke nog tidigt kan mötas af allmänhetens uppmuntrande aktning.»

Sedan Franzén 1792 blifvit utnämnd till docent i vältaligheten, utnämndes han 1795 till bibliotekarie vid Åbo universitet. Samma år blef han satt i tillfälle att företaga en utrikes resa, såsom sällskap och handledare åt en ung och förmögen köpmansson Carl Bremer, den ryktbara författarinnans fader. Färden gick genom Danmark, Tyskland, Frankrike och England, hvarifrån han följande år återkom. Under den tid Franzén uppehöll sig i Stockholm, innan han begaf sig hem till Åbo för att tillträda sin befattning som bibliotekarie, rönte han mångfaldiga prof på gammalakademisternas erkännande af hans skaldskap och vänskap för hans personlighet. Han infördes i fru Lenngrens aftonsamqväm och fattade för henne en aktning och tillgifvenhet, som manade honom att, många år efteråt, då hennes »Skaldeförsök» recenserades i *Svensk Literatur-Tidning* (1820), stiga fram och tala »förtrytelsens» språk.

Till täflingsämne i skaldekonst hade Svenska Akademien 1794 utsatt en sång öfver *Gustaf Philip Creutz.* Men redan

följande år blef Akademien af förmyndareregeringen indragen med anledning, såsom det förebars, af A. G. Silfverstolpes inträdestal, hvari man ville spåra samhällsomstörtande åsigter. Sedan Svenska Akademien, efter Gustaf IV Adolfs anträde till regeringen, återtagit sin verksamhet, utsatte hon, på sin första allmänna sammankomst (20 dec. 1796), å nyo samma täflingsämne. Bland nio täflande blef, som allbekant är, Franzén tillerkändt högsta priset. Då Leopold på högtidsdagen 1797 i egenskap af Akademiens dåvarande direktör tillkännagaf täflingens utgång, yttrade han: »Oaktadt den mera egna form af sammansättning, hvarigenom detta poem till stil och versart synes skilja sig från vår hittills vanliga skaldkonst, har Akademien deri funnit, *jemte flera skönheter af första ordningen, en i allmänhet rik, sann och kraftfull bildningsgåfva; en fin och lefvande känsla; hög, allvarlig skönhet eller lenande behag, omsevis blandade i uttrycket*, och till allt detta en väl fattad målning ej mindre af svenska vitterhetens äldre tillstånd, än af grefve Creutz' förtjenster både såsom skald, statsman och menniska».

Med undantag af den lätt antydda tveksamheten rörande den »egna formen af stil och versslag», fins i dessa Leopolds ord intet, som synes kunnat gifva skäl till det länge upprepade påståendet, att Svenska Akademien ej blott saknade förmåga att uppfatta, utan ock benägenhet att erkänna poemets skönheter. Hvad nyssnämnda tveksamhet beträffar rörande den *första* afvikelsen från en redan häfdvunnen akademisk form, så torde den kunna både förklaras och ursäktas; om ej för annat, så likväl derför, att den så utan all tvekan öfvergafs. Bernh. von Beskow har i sin minnesteckning öfver Leopold egnat sången öfver Creutz en särskild uppmärksamhet och gifvit en utförlig framställning af det sätt, hvarpå den inom Akademien granskades och dömdes. Af denna märkeliga utredning, till hvilken vi hänvisa (Sv. Ak. Handl. fr. 1796, XXXV: 343 ff.), framgår, huru

ogrundadt Hammarskölds påstående är, att Akademien »varit nära att icke belöna den». Särskildt vederfares Leopold deri en sen rättvisa. Det var nämligen just *han,* som bestämde högsta priset, då några af Akademiens ledamöter tvekade att tillerkänna stycket detta pris i det ofulländade skick, hvari det till Akademien blifvit insändt. I förbigående må anmärkas, att dikten ursprungligen utgjordes endast af sjutton stanser, hvaremot den i Sv. Ak. Handlingar räknar tjugusju. Det var äfven Leopold, som på högtidsdagen till skalden öfverlemnade priset med det tal, hvari han bland annat yttrade: »Man har sett uppstå i vår vitterhet skapelser af ett nytt slag, alster af naturens lyckligaste enfald. Det har varit, nu en tafla ur sagoåldern, i hela sanningen af sin fornenkla målningsart; nu en romantisk sorgescen; nu åter enkla drag af hjertat och lefnaden, ett löje af oskulden, en tår af medlidandet, ett joller af barnaglädjen, likasom fattade i flygten och hindrade att försvinna. — — — I den lysande samling af hof och stad, inför hvilken ni här framträder att belönas med det pris, hvarom ni täflat, begynn med att åtnjuta det ej ringare pris, som möter er i en åskådande allmänhets deltagande, bland hvilken få hjertan lära finnas obevekta af edra sånger, få minnen, som ej af dem förvara något lifligt eller rörande drag. Det är skönt, säger en romersk skald, att vara ett förtjent föremål för den allmänna uppmärksamheten och att höra hviskas omkring sig: det är han! För er är detta ögonblick en sann erfarenhet deraf; för Akademien en smickrande fastställelse på rättvisan af den belöning, som jag har den äran att i hennes namn tillställa er.»

Såsom ett ytterligare bevis på det sätt, hvarpå Franzén vid sitt framträdande som skald af Svenska Akademien upptogs, må slutligen nämnas, att, redan året efter sedan hans första sånger blifvit införda i Stockholms-Posten, det Lundbladska priset tillerkändes honom med följande motivering: »Franzéns mästerliga skaldestycken äro kända och lästa af

hela allmänheten. De bära snillets, känslans och ömhetens stämpel och ega en ännu sällsyntare förtjenst: att vara originala.

Sången öfver Creutz är epokgörande i vår vitterhets historia; med den samma är ock första skedet af Franzéns diktarbana tillryggalagdt. Med otrolig hastighet spredo sig dessa hans ungdomssånger öfver land och stad; de trängde in i hvarje hjerta, skrefvos af i hvarje visbok och ljödo från hvarje klavér. Vi kunna lätt fatta den förtjusning, de måste hafva väckt, då de först framträdde i hela friskheten af sin nyhet, utan motbilder inom landets öfriga vitterhet.* De hafva ej heller för det slägte, som nu läser dem, förlorat sin ungdomliga fägring. Ty den ungdom, hvars skönhet lyser igenom dem, är barnafromhetens, oskuldens och den renhjertade glädjens ungdom; och denna upphör aldrig att vara skön. För att fullt uppskatta hvad Franzén såsom skald är, fordras naturligtvis ett visst mått af estetisk bildning, men äfven sådana läsare, som i detta afseende icke äro särdeles högt utrustade, kunna njuta af hans skapelser; ty själen, liksom kroppen, känner njutning af att andas ren luft. Det är en naturlig följd af Franzéns skaplynne, att han skulle vara, snart sagdt, oöfverträfflig i återgifvandet af alla barnasinnets skiftningar.

* Då Franzén efter återkomsten från sin utländska resa vistades i Lund, gjorde han ett besök hos orientalisten Matthias Norberg. Inkommen i rummet sade han sitt namn. Norberg frågade genast, om det var den Franzén, som skrifvit *Menniskans anlete*. Då Franzén blygsamt bejakat frågan, blef Norberg utom sig af glädje, sprang upp, klappade i händerna, öppnade dörren till sin systers rum och ropade på sitt naiva sätt: »Menniskans anlete! Menniskans anlete ... är här ... är här! Syster, vi ska ha främmande.»

Likaså berättas, såsom ett bevis på den klang, hans namn då redan vunnit, att under hans hemresa från Stockholm, efter att der hafva emottagit Svenska Akademiens pris, en resande åt honom afstod sina hästar, sedan han fått höra hvem han var.

Franzén anslog, sedan han skrifvit sången öfver Creutz, en för honom ny tonart: han blef didaktisk. Att han så kunde misskänna sin genius har man länge och temligen allmänt förklarat dermed, att han gaf vika för den inverkan, som akademisterna, synnerligen Leopold, på honom skulle hafva utöfvat. Sjelf förnekar Franzén på det bestämdaste detta förhållande. »Rätta orsaken», säger han, »hvarför jag dels någon tid upphörde att poetisera, dels gjorde det i en moraliserande ton, var mitt bemödande att allt mera studera mig in i den kritiska filosofin.» Den stora vigt, denna lägger på etiken, skulle således varit den anledning, som drog honom till lärodikten. Detta kan lika litet förnekas, som man med bestämdhet kan påstå, att det förhållande, hvari han kommit till Svenska Akademien, förblifvit utan allt inflytande på hans skalderiktning. Detta dock icke sagdt i den mening, som skulle Akademiens ledamöter öfvertalat honom till ett omslag; men deremot förefaller det icke otroligt eller mot Franzéns skaplynne stridande, att han af pietet mot de män, i hvilka han ej blott vördade sitt lands då lefvande förnämste skalder, utan äfven med tacksamhet såg sina personliga vänner och beskyddare, sjelf funnit sig manad att frambringa något i en skaldeart, som företrädesvis var deras. Härtill kan läggas ännu en tredje förklaringsgrund, som för öfrigt står i nära sammanhang med den af honom sjelf angifna: de förpligtelser, som han ansåg sitt preständbete ålägga sig äfven i egenskap af författare*.

Det är förvånande att se, huru outtröttlig Franzén var att omarbeta sina äldre stycken. Om denna åtgärd yttrar sig Runeberg med strängt ogillande. »Alla de ändringar», säger han, »dem Franzén tillåtit sig vid sina äldre sånger,

* I ett bref till Tegnér, fastän af långt senare dato, talar han, med anledning af några bröllopsverser, som Tegnér författat, på ett, såsom det synes, mildt förebraende sätt om *biskopliga* verser. (Se Tegnérs Samlade Skrifter, originalupplagan, VI: 278.)

äro absolut och utan undantag försämringar, ej sällan af den art, att en älskare af det sköna icke utan smärta och djup rörelse kan se dem.» Detta oaflåtliga bemödande att förbättra, att i allt inlägga en djupare betydelse visar otvifvelaktigt, huru samvetsgrann Franzén var om att rätt använda den sångens gåfva, som blifvit honom gifven, om man än icke kan neka, att det i många fall äfven visar att han var större skald än kritiker.

I den upplaga af sina skaldestycken, han 1824 började utgifva i Örebro, finner man för första gången diktcykeln *Selma och Fanny.* Dessa båda namn hafva nu vuxit samman. Men visst är, att Selma fick en syster (eller, efter skaldens ord, dotter), om hvilken hon ej drömde, då hon i naiv glädtighet sjöng ut sin vårstämning. Dikterna om Fanny, (denna lilla Psyche från vår tid), såsom författaren kallar henne, tillhöra alla en senare period; ingen af dem är författad före 1810. Så vackra än många af dem äro, kan man likväl ej undgå att finna, det Fanny i första rummet är ett reflexionens verk, att hon egentligen tillkommit för att vid sidan af Selma bildligt framställa, huru en oskyldig jordisk glädje väl kan förenas med en oförvillad himmelsk riktning.

Vi återvända nu till en kort sammanfattning af biografiska uppgifter.

Under hemresan från Stockholm till Åbo, på nyåret 1798, träffade Franzén på en bal i Gamla Karleby en ung, vacker flicka. Hennes namn var Margareta Elisabet Roos; fadern var handlande i staden. Den korta sammanvaron var tillräckligt lång för att hos båda väcka en ömsesidig böjelse. Den 29 september följande år firades deras bröllop. Men redan efter sex år bortryektes hon af döden från make och barn. »Aldrig hade jag», skrifver Franzén i sina anteckningar, »anledning att ångra denna i hast knutna förbindelse.» Hon är af Franzén ofta besjungen under sitt hvardagsnamn *Lilly.*

År 1807 trädde Franzén i nytt gifte med skalden Choræi unga enka, Sofi Wester. Choræus hade sjelf på dödsbädden uttryckt den önskan, att hon måtte räcka sin hand åt hans vän Franzén, som då helt nyligen blifvit enkling. Detta äktenskap grundade för en tid af tjugutvå år Franzéns jordiska sällhet. Hon var den ömmaste, hängifnaste maka och den huldaste moder. Blomstrande barn uppväxte ikring dem, och i deras hem var förverkligad den husliga sällhet, som Franzén så idealiskt besjungit.

År 1801 utbytte Franzén professionen i lärdomshistorien, hvilken han sedan 1798 innehaft jämte bibliotekariesyslan, mot professionen i praktisk filosofi. År 1803 blef han prestvigd och erhöll Pemars prebendepastorat. Till den efter Gyllenborg lediga platsen i Svenska Akademien kallades han 1808, men tog sitt inträde först 1811.

Aret förut utnämndes han till kyrkoherde i Kumla församling af Strengnäs stift, sedan han, utan sin vetskap, af en vän blifvit anmäld såsom sökande. Denna oförmodade underrättelse gjorde ett slut på den tvekan han länge hyst, huruvida han, sedan Finland blifvit ryskt, skulle der qvarstanna eller öfverflytta till Sverge. Efter att ett år hafva vistats i Stockholm, tillträdde han 1812 Kumla pastorat. Han har sjelf beskrifvit den glädje han kände vid ankomsten till den vackra prestgården. »Denna glädje var så mycket större», säger han, »som den delades af min hustru och mina barn. Dessa begynte strax dansa omkring det präktiga kastanieträdet, som stod midt på gården och nyss slagit ut några af sina stora hvita blommor.» Tolf lyckliga år framlefde han der, delande sin tid mellan en trogen utöfning af sitt herdekall och en flitig författareverksamhet.

1824 blef Franzén kyrkoherde i S:t Klara församling i Stockholm. Det var honom svårt att skiljas från Kumla. Man antager allmänt, att den bevekelsegrund, som kraftigast inverkat på hans beslut, var hans farhåga att ej rätt kunna

handhafva de många praktiska bestyr, som skulle komma att åligga honom med anledning af den inom kort i Kumla församling förestående kyrkobyggnaden. I tio år verkade han såsom pastor i Klara, der han efterlemnat ett minne, som församlingens kärlek och tacksamhet ännu i dag bevarar.

Efter att 1828 hafva varit uppförd på Strengnäs stifts biskopsförslag, utnämndes Franzén 1831 till biskop i Hernösand samt tillträdde sitt nya kall 1834. Redan 1818 hade han blifvit teologie doktor.

Före sin afresa från Stockholm ingick Franzén, 1831, sitt tredje äktenskap, med Kristina Elisabet Arwidsson, enka efter häradshöfdingen C. Arwidsson.

Öfverblicka vi Franzéns författarverksamhet från den tid, då han flyttade öfver från Finland, till hans skilsmässa från Stockholm, så finna vi bevis på en produktivitet, som i vårt land är ytterst sällsynt. Utom af gynnande yttre omständigheter och den utomordentliga lätthet att författa, som var hans lifliga snille gifven, betingades den äfven af hans outtröttliga arbetsförmåga. Redan kl. fyra eller fem om morgonen satt han vid skrifbordet, en vana som han behöll in i sena ålderdomen. Sålunda blef det honom möjligt att under nyssnämnda tidrum åstadkomma diktarverk af den betydelse och omfattning som *Gustaf Adolf i Tyskland*, *Julie de S:t Julien* eller *Frihetsbilden*, *Scante Sture* eller *Mötet vid Alvastra*, *Columbus* eller *Amerikas upptäckt*, sorgespelet *Drottning Ingierd* eller *Mordet på Eljarås*, hvartill utkastet dock var gjordt i hans ungdom, samt »skådespelet» *Audiensen* eller *Lappskan i Kungsträdgården*, hvilket sannolikt, framkalladt af tanken på den nya verkningskrets författaren fått sig anvisad i Norrland, blifvit författadt före afresan från Stockholm, ehuru det ej offentliggjordes förr än 1836. Såsom ledamot af psalmbokskomitén deltog Franzén i dess arbeten och utgaf tillsammans med Wallin tvänne häften profpsalmer. I vår nuvarande psalmbok finnas tjugu-

två psalmer, som äro författade af Franzén. Härtill komma tal, predikningar och de minnesteckningar, han i egenskap af Svenska Akademiens sekreterare under en lång följd af år författade.

Att Franzén är företrädesvis lyrisk skald ligger i öppen dager; hans lyriska dikter äro de äkta perlorna i hans skaldekrona. Dessa sånger skola trotsa skiftningarna af växlande smak och odling. I hans öfriga poetiska arbeten äro derför just de ställen de skönaste, der hans lyriska ande får bryta sig igenom och kasta sitt rosenskimmer öfver t. ex. den episka framställningens stundom nog långsträckta hedar. Hans prosa, så väl i predikningarna som i de förträffliga minnesteckningarna, är skön genom sin genomskinliga enkelhet och förmåga att, så att säga, göra ordet lefvande.

I tretton år var Franzén en trogen öfverherde för det stift, som blifvit honom anförtrodt. Han var nu gammal vorden, men med hela värman af sin fromhet och hela styrkan af sitt nit fortfor han till det sista att verka i sitt kall. När den nyare tiden reste sig och om kyrka och stat förkunnade läror, som voro honom en styggelse och som derjämte ofta nog framställdes på ett sätt, som vitnade om den fullkomligaste brist på all pietet: då kunde den gamle väktaren på Zions murar icke blifva en likgiltig och overksam åskådare af anloppen. Så tillkommo dessa skaldestycken af religiöst-politiskt innehåll: *Det står dock qvar det gamla ordet* (1841), *Frågor af författaren till »Grunddragen af den kristliga sedoläran»* (1842), *X. Y. Z.* (1838), *Rabulisten och landtpresten* (1840), och ännu flere. Deras innehåll kan kallas polemiskt, om man så vill; men det är i alla fall en kärlekens polemik.

Under sina sista år led Franzén af en bröståkomma, som förorsakade honom svåra plågor. För att mildra dessa begagnade han om dagarna en vaggstol och om nätterna en säng, som hvilade på medar. Ofta var det hans yngsta

dotter, som om qvällarna vaggade sin fader till sömn. Hon var nu för honom allt: vårdarinna, föreläserska och handsekter. De qväden, han under sömnlösa nätter uttänkt, upptecknades om morgonen af henne. Han älskade att se sin sjukbädd omgifvas af blommor. »Hans själ», säger Grafström i sin lefnadsteckning, »var fästad, liksom med slägtkärlek, vid dessa ljusets barn. Man var ock villig att samla omkring honom de skönaste, som ort och årstid medgåfvo. Då han ej mer kunde upplyfta sitt hufvud att betrakta dem, stälda på ett bord eller i ett fönster, nedsattes blomsterståndet vid den gamles fötter, att dess skönhet skulle nå hans till jorden sänkta öga.»

Stilla och fridfullt slocknade hans jordiska lif i Säbrå biskopsgård den 14 augusti 1847.

Hans ungdom omhuldades af de män, som i Gustaf III:s dagar spredo sång och glans öfver Sverge; när han dog, var han den ende återstående representanten af den storhetstid i vår vitterhet, som till större delen sammanfaller med tiden för Karl Johans regering. Han sjelf hade bebådat den nya dag som randades, och bland dem, hvilka under dess lopp voro de ypperste, var han den siste som såg dess aftonrodnad. Och hela denna långa lefnad synes betraktaren såsom en enda oafbruten idyll af oskuld, kärlek och sång. Sökte han hvilan vid det egna hemmets härd, möttes han på tröskeln af dess kärleksfulla genier; stämde han sin lyra till sång, blef han ej blott beundrad, han blef älskad; gick han mellan stridande partier, så förklarade båda, huru kär de hade honom. Ty det bodde i honom sjelf en rätt kärlekens ande. Lång var hans lefnad, men oförgängligt är hans minne. Äfven detta skall lefva i kärlek.

SELMA-SÅNGERNA.

Sångmön.

Under aspen här vid källan —
evigt, evigt mins jag den —
satt jag och, som förr ej sällan,
sjöng, med ingen afsigt än.

Purpursläpet efter dagen
qvar vid himlabrynen låg.
Mellan björkarna i hagen
månens anlete jag såg.

Trött att drilla och försvinna,
vårens sångare sjönk ner:
sjönk, att af sin älskarinna
få en kyss, och få än mer.

Denna syn, hvad den mig rörde!
Tomt mitt hjerta kände sig:
ingen hade jag, som hörde,
ingen, som belönte mig.

Suckande jag satt och tänkte,
lyran mig ur handen skred,
och min blick från skyn sig sänkte
på mig sjelf förlorad ned.

»Månne mina sinnen yra?»
skrek jag häpen och såg opp.
Hänger icke der min lyra
blomsterkrönt i aspens topp!

Himmel! hvilken änglaflicka
fick jag mellan löfven se:
ingen har jag sett så blicka
och så rodna och så le.

Selma! det var du, som sedan
blef min sångmö och min vän;
du, så skön på afstånd redan,
som nu kommer der igen!

Sätt dig här och hör mig spela;
men se icke på mig så:
eljes mina toner fela —
dock de fela nog ändå.

Sjöng jag med ditt blyga smille,
ditt oskyldiga behag,
skatter jag förakta ville,
kungars nåd försmådde jag.

Menniskans anlete.

The human face divine.
MILTON.

Redan hann sin purpurslöja
öfver cederskogen höja
tidens sjette dag.
Guldbevingad, öfver bäcken
fjäriln flög till rosenhäcken,
kysste dess behag.

Perlan sken i vattnets spegel,
hvita glänste svanens segel
i ett skuggrikt sund.
Vinet glödde rödt i drufvan;
öm och menlös, lekte dufvan
uti Edens lund.

Men den högsta skönhet feltes
i naturen: — kronan feltes
än i skapelsen;
till dess menniskan ur gruset
hof sitt anlete i ljuset,
hof upp ögonen.

Snön på fjällen höll ej färgen,
morgonrodnan bakom bergen
sjönk fördunklad ner,
stjernan, som i dagens panna
satt så skön, ej ville stanna
öfver jorden mer.

Djuren hyllande sig böjde
för de ögon, som sig höjde
ifrån stoftet opp;
der behag och kärlek myste,
der, bland sorgens tårar, lyste
ett odödligt hopp.

Änglaskaran står betagen,
ser de talande behagen
och på skaparn ser.
Skaparn tryckte sitt insegel
på sitt verk och i dess spegel
ser sin bild och ler.

I, som ropen: »Det är ingen,
ingen själ fördold i tingen,
allt är stoft, ej mer»;
dårar! blott till källan stigen,
sen ert anlete och tigen,
rodnen, höljen er!

Se den gamle vises panna,
se en tafla af det sanna,
som ger sekler dag.
Se en blick ur hjeltens öga,
se ett elddrag af det höga,
som ger verldar lag.

Och det sköna, milda, ljufva? —
Lyft min Selmas morgonhufva
från dess rosenkind!
Se dess ögon, ömma, blyga,
se dess mörka lockar flyga
sorglöst för en vind.

Eller följ den hemligt flydda,
då hon går till dalens hydda,
ledd af nödens röst.
Se dess uppsyn, då hon nickar
åt de små der eller blickar
åt den sjuka tröst.

Skymt af himlen i naturen,
änglavålnad ibland djuren,
menskoanlete!
Pryder du blott dödligheten?
Skall du ej i evigheten
tåras än och le?

Ack jo! änglar än skall röra
Selmas uppsyn, då de höra
hennes röst bland sig.
Selma! än i himlens salar,
än i Elyseens dalar
får jag se på dig.

De tre behagen.

Selma i sin vagga låg,
drog sin lilla mun i löje,
jollrande för sig sitt nöje,
såg, hvad ingen annan såg·
såg så lifligt som poeten
ser dem på Cytherens strand,
två kariter hand i hand,
Ömheten och *Menlösheten*.

Lik Kupido, då han än
blott med sockerpilar lekte,
menlös sina syskon smekte,
dufvornas förtrogne vän,
ler hon och de sköna, milda
främmandena fägna vill,
som der sväfva af och till,
komma för att henne bilda.

Hon sin lilla hand dem ger:
de vid hennes vagga stanna,
luta panna imot panna,
tåras, rodna och se ner.
Himlaglans i rummet skiner;
barnet undrar på dem tyst
och, ej länge af dem kysst,
antar deras söta miner.

Hvad osynlig ande se'n
rörde vaggan, visste ingen.
Tiden gick, och med i ringen
stod den lilla sköna re'n.
Med i dansen, af de tvänne
gratierna ledd, hon kom,
och betagne svängde om
alla ynglingar med henne.

Alla hviska: Se på den!
Och hon rodnar, och man brinner.
Hon väl hundra segrar vinner;
men hon — mister dem igen;
tills den tredje af Behagen
vecklade en morgon opp
hennes sjuttonåra knopp
i sin fulla glans i dagen.

Glada Vettet i en dröm
smög ett ord i hennes öra:

»Flicka, för att kunna röra,
var oskyldig och var öm!
För att bibehålla tycket,
var förståndig och var glad!»
Selma är, som Gratien bad,
ack! för mycket väl — för mycket!

Den enda kyssen.

Du far då bort och lemnar mig på stranden
att stå, en bild, och blicka efter dig.
Ännu en gång ur slupen räck mig handen,
ännu en gång ur hufvan le åt mig.

Den är förbi, den himmelskt ljufva tiden,
då till ditt rum jag smög mig då och då
och fraset blott utaf din klädnings siden
förtjuste mig, som väntade på tå.

Och lukten blott af blomstren, som du skötte,
jag vet ej hvad så ljufligt sade mig;
till dess du kom och jag dig hänryckt mötte
och stod der stum blott för att se på dig.

Det är förbi — jag får ej mer dig höra,
än vid din båge, än vid ditt klavér,
och lutad stå bakom din stol och röra,
tätt vid din kind, den lock, der faller ner.

En enda kyss, den första och den sista,
skänk mig till slut, som åt en bror, en vän.
Jag ser en tår ur dina ögon brista:
ack, låt mig blott få kyssa af dig den.

Din stolta slägt skall se det och förlåta:
det är ju allt, hvarom min kärlek ber.
Ett lydigt barn, han se'n går tyst att gråta
och minnas blott och aldrig se dig mer.

Mins äfven du mig någon gång der borta?
Dock, nej! förgät mig och var lycklig, du!
Och jag? — Min sorg skall nog sig sjelf förkorta.
Till dess gör den, blott den, mig säll ännu.

Den gamle knekten.

Ballad.

(Stockholms Posten, 1797.)

Det var i Saimen på en ö,
dit sällan någon länder
förutom måsar ur den sjö,
som stormar vid dess stränder.

Der fann jag gömd en gammal man
ifrån en verld, hvars dårar
bespotta dygd, som ej är grann,
och le vid uslas tårar.

Han gick der, suckande och stum,
på mörka öde ställen,
der våg på våg med dån och skum
sig tumlade mot hällen.

Det syntes på hans vissna kind
en banad väg för tåren;
och kulen fläktade en vind
de glesa silfverhåren.

O kom, min Selma, sjung med mig
hans sorgeliga öde,
och skönt ditt öga fukte sig,
och ömt ditt hjerta blöde!

Jag var, han sade, i min tid
soldat med mod i barmen;
jag kom från Walkiala strid
med denna lama armen.

Jag fick en stjerna på mitt bröst;
men usel är den ära
att sjuk och glömd i lifvets höst
med svält en stjerna bära.

Dock satt jag på min tröskel nöjd,
ty jag en dotter egde,
som i mitt sinne verldens fröjd
och skatter öfvervägde.

Hon var min tröst i plågans stund:
jag såg från hennes öga
i hennes sköna hjertas grund
och kände plågan föga.

Men äfven hon, mitt enda stöd,
ifrån mig ryckas skulle!
Ack, himlen henne blomstra böd
uppå en stormig kulle.

Det var en afton: solen log
ännu i nedergången,
och vinden öfver vattnet drog
sin anda sista gången.

Min dotter öfver fjärden for
för att på kyrkogården,
der hon försvinna sett sin mor,
bese den enkla vården.

Hon vandrade med sorgsen gång
den likbesådda dalen,
i det sin ömma klagosång
begynte näktergalen.

Vid moderns kors hon tankfull stod
och ned sitt hufvud böjde;
ur ögat brast en tåreflod,
och suckar bröstet höjde.

Der kom en främling gåendes,
så skön i ungdomsvåren;
och till en ros förvandlades
på flickans kinder tåren.

Hon blef så brydd och ville gå:
han henne tog vid handen
och bad så ömt att följa få.
Hon teg och gick till stranden.

Han frågte henne, hvem hon var.
Hon i sin oskuld sade,
att hon en gammal sjuklig far
och blott en koja hade.

Hans hjerta hoppade allt mer;
hon talte ej för gråten.
Han såg på henne: hon såg ner.
De satte sig i båten.

Jag stod, som en bekymrad far,
och såg dem fram om skogen.
Jag rodnade att se en karl
med henne så förtrogen.

Jag ropade: »Hon är förförd!»
och sjönk af smärta neder;
men fann, till glädjetårar rörd,
en man af dygd och heder:

en ädling, sina bönders far,
som, stolt utaf det lofvet,
ej kröp och kungasläpet bar
i trapporna af hofvet.

Han hade gått, ej för att vildt
ett värnlöst djur förfölja,
men att i kojan helsa muldt
de usle, som sig dölja,

då med sin sorgsna menlöshet
min dotter honom förde
och hit, der jag min enslighet
fördref med suckar, förde.

Han kom, liksom en ängel förr
till patriarkens hydda,
så mild till denna låga dörr,
mig, arme, att beskydda.

O, lemna denna öde strand
och blif min far! han sade.
Af glädje stum, uti hans hand
min dotters hand jag lade.

Glad såg jag, trötte vandringsman,
för mig i lifvets öcken
en aftonrodnad, som upprann
så skön på dagens töcken.

Men o, hur svek det skimret mig!
O, mina glädjetårar,
hur hastigt de förbytte sig
i bittra sorgetårar!

En korps bedröfveliga röst
för bröllopet oss skrämde.
Mitt fordom icke fega bröst
jag vet ej hvad som klämde.

Allt sannades för väl, för väl!
O, ve den arma bruden!
Hon stod, så ängslig i sin själ,
och skalf i bröllopsskruden.

Hon såg med tårar ut åt sjön:
der syntes ingen brudgum.
Hon sprang från häll till häll kring ön:
der kom ej någon brudgum.

Det hven, det mörknade i skyn,
det blef ett Herrans väder.
Vi sågo — o, en sorglig syn
af sönderslagna bräder.

»O Herre Gud!» min dotter skrek.
Der låg en hatt i sanden.
»O Herre Gud!» — hon vardt så blek.
Der flöt en död till stranden.

Förskräckt hon på den döde såg
och mot min arm sig stödde:
sin brudgum i den döde såg
och drog en suck — och dödde.

Förtärd af sorg och tung af år
och tryckt af olycksöden,
jag usle här på stranden går
otålig efter döden.

SÅNG

ÖFVER

GREFVE

GUSTAF PHILIP CREUTZ

Belönt af Svenska Akademien med dess stora pris år 1797.

Nej, Creutz, du lefver, himlaläga!
Den höga rymd, du innehar,
så vidsträckt är som din förmåga,
så präktig som din bildning var.

GYLLENBORG.

Ingen Erato på Tules fjällar
gratierna bjöd till dans. Der klang
i dess stormbebodda hällar
ingen lesbisk sång. Blott Rota* sprang
tjutande kring heden; och i spåren
döden flög från rad till rad.
Barden stod på klippans brant, och håren
på hans hjessa reste sig. Han qvad.
Såsom nordanvinden skarpa,
stormade hans ljud; och på den harpa,
der hans djerfva finger lopp,
stänktes blod af slagna kämpars tropp.

Långsamt mogna vettet och behagen;
hemsk var denna sång, var blott ett skri
af barbaren, som betagen
tryckte känslan ut med raseri.
Som ett norrsken blänkte öfver Norden
denna skaldkonst, rysligt vild.
Men ock den försvann. Ej mer på jorden
syntes Valhalls aningsfulla bild.
Namnets seger öfver tiden

* En af Valkyriorna, krigsödets gudinnor.

mer ej tjuste; blott om rof var striden.
Samma stumma, döda natt
öfver norden, öfver södern satt.

Redan strålar öfver Roms ruiner
en ny dag från Orientens rand:
knapt en dunkel strimma skiner
öfver runorna i götens land.
Tusen taflor våra häfder gömma;
ingen skald dem vecklar opp.
Hjeltars minnen bort med tiden strömma;
obesjungen, Vasa slöt sitt lopp.
Helsad blott af fogelns qvitter,
på en tron af berg naturen sitter
och i hafvet ser sin bild,
dristigt skön och majestätligt vild.

Men förvånad Manhem ser omsider
sjelf sin storhet vid Europas lof.
Segerns gyllne vinge sprider
en ny anda öfver land och hof.
Snillet vaknar, skyddadt af Kristina,
och re'n gro på Mälarns strand
Pindens blommor, ack, men de förtvina
undan värden, Stjernhjelm, af din hand.
Främlingar här under polen,
sakna de den eld, som stänks af solen
öfver Mantuas lagerlund,
öfver Lesbos myrtenkrönta sund.

Hvad! om göten, dristig som naturen,
för sitt snille bröt en egen ban
och, bland polens öknar buren
på en klippa i dess ocean,
sjöng om stjernehvalfvet, som kring fjällen
svängs af en osynlig hand,
sjöng om gastars skrän i norrskensqvällen
mellan isberg längs vid hafvets rand? —
Nej, bland cypriska favoner,
följd af gratier och kupidoner,
der naturen sorglös ler,
föddes Skönheten — och föds ej mer.

Endast bjällrors klang bland frusna klippor
harmonin i våra bygder är.
Blott af hastigt vissna sippor
är den namnsdagskrans, vår sångmö bär.
Ville än naturen sin förmåga
visa inom vinterns zon
i Dalin: hvad var hans snilles låga?
Blott en lusteld vid Lovisas tron.
Blott att roa hennes tärnor
flög den upp i solar och i stjernor
med ett lekande behag
flyktigt tända för en bröllopsdag.*

* Både Akademien och författaren hafva insett, att denna strof icke gör nog rättvisa åt Dalin, som bildat svenska språket och i svenska skaldekonsten lemnat ett så långt afstånd mellan sig och sina närmaste föregångare. Men då vid föreslagna ändringar och rättelser betänkligheter förekommit, har Akademien, i anseende till strofens poetiska förtjenst, ansett den

Hvilka syner! Afrodites dufvor
kyssas här uti en mossig tall.
Nymfer der på hedens tufvor
lockas fram vid ljufva flöjters skall.
Hvilken trollmakt alla sinnen röna!
Allt här en ovanlig glans.
Sällsamt skön är Norden i sin gröna,
evigt gröna, stjernbeströdda krans.
Skön är klippan sjelf, som nickar*
i den lugna sjön, dit månen blickar
mellan rönnens drufvor ner
och en himmel i dess spegel ser.

Och der stå, som elyseiska hamnar,
bilder upp af skönhet och behag,
dem förtjust hvar yngling famnar
och ser verlden i en nytänd dag.
I oskyldighetens hvita slöja,
hand i hand med kärleken,
Dafne syns, och tusen hjertan röja
nu med sorg, att de ej älskat än.
Hofvets döttrar gå i tårar

[illegible] tillkallas med förklaring å författarens vägnar, att här egentligen är fråga om den mängd af Dalins smärre tillfälliga stycken, som nästan utgöra hans så kallade vitterhetsarbeten och som tvifvels utan hindrade honom att fullkomligen uppfylla det hopp hvartill hans stora snille och hans första skaldförsök gifvit en rättvis anledning.

Svenska Akademiens anmärkning.

* En klippa öfver branten hänger
och nickar med en skäggig topp.

CREUTZ. *Sommarqväde.*

bort att sucka öfver flärdens dårar,
som för qval, i skimmer klädt,
sälja hjertats, sälja dygdens rätt.

Nya känslor, nya dygder vakna
i de göters jernbeslagna bröst,
som ej mer med tomhet sakna
Karls och krigets fasansfulla röst.
Gylfes skär för deras tjusta villa
blott Dianas lunder te,
och med Atis hvar af sin Camilla
får en skymt i hoppets spegel se.
Endast kärlek doftar linden,
blickar månen, susar aftonvinden,
och hvar stjerna tyckes se
blott på skalder och på älskande.

Der du satt ibland ett bortgömdt slägte
på det öde Finlands vilda strand,
ädle yngling! o, hvem räckte
detta snillets prisma i din hand? —
detta trollglas, som en dager brutit
af så öfverjordisk glans
på din tafla, der tillsamman flutit
all den skönhet, i naturen fans!
Ega kärleken och våren
någon blomma, som ej föll i spåren
af din Atis, kastad dit
af en blyg, försvinnande karit?

Tystnen, tonsar, och du storm, som tjuter
mellan bergen, tystna för de ljud,
denna Orfei lyra gjuter
bland ett folk, som lånar björnens skrud.
Hör dem, Nord, må Södern sjelf dem höra
mer förvånad, mer förnöjd,
än när Ossians vilda sång dess öra
ryslig slog från Skotlands kala höjd.
Är det dessa göters sträfva,
hjeltelika språk? Se, lätta sväfva
gratierna i dess drägt,
genomskinlig, rörlig för hvar fläkt.

Lyssnen än, I sångens yngre söner,
och det altar i naturens lund,
som hans sköna lager kröner,
tyst besöken i er skaldestund!
Lyssnen länge, förr'n I vågen blanda
edra toner med hans sång,
der i svenska ljud med grekisk anda
känslan går en så harmonisk gång,
der med sanningsklara strålar
skönheten så ren, så ljuf sig målar,
som i Elyseens flod
hennes bild för Platos ande stod.

Höga skugga! re'n dit upp försvunnen,
ser du henne der i himmelsk dag,
ser en urbild, här ej funnen,

till din dröm om skönhet och behag,
af hvars återsken i dina sånger,
under plågans öfvervigt,
vi oss trösta: fruktan, qval och ånger
tjusas bort af en oskyldig dikt.
Denna verld, ej sedd med sinnen,
o, hvem skapte den? Månn' dunkla minnen
från en forden ande-sfer
väcka snillet ur sin dvala här?

Dessa ensamhetens tysta tårar,
denna köld för allt det gyllne grand,
hvilket mängdens ögon dårar,
då det fjärran ses i lyckans hand;
denna trängtan, evigt lyft på vingar
åt en högre salighet;
detta själens qval, som stoftet tvingar
i dess flygt åt sin fullkomlighet;
detta hopp att en gång hinna
systersjälen af en älskarinna,
i ett landtligt paradis
sedd så ädelt skön, så menlöst vis:

detta allt i lifvets morgondager
dig, o Creutz, en hemlig tjusning gaf.
Förr'n dig vinkat ärans lager,
var du skald och visste ej deraf.
Än med Maro irrande kring heden,
njöt du forna ålderns bild;

än försann i ett Miltonskt Eden
ofvan skyn från jordens söner skild,
tills du steg fullkomnad neder
och blef landets och blef menskors heder
och förvarade ditt namn,
yngling, i odödlighetens famn.

Men ej nöjd att med ditt snille tjusa,
ville du ock gagna med din dygd,
och du lifgaf med din ljusa,
med din varma själ din hela bygd.
Se'n din morgon helgats åt behagen,
konsterna och kärleken,
du åt mödor offrade opp dagen
och var statsman och var menskovän.
Denna skönhet, hvaraf glödde
hvarje tanke, som din ande födde,
röjde du ej blott i sång,
men i verk, i hela lifvets gang.

För Arkadiens sköna drömverld buren,
du i pligtens hem dig skapte den.
I ditt snille fann naturen,
i ditt hjerta menniskan en vän.
Sårad djupt af lasten och af flärden,
och förlåtande likväl,
du ej knotade att finna verlden
olik bilden i din rena själ.
O-skulden af ungdomsvåren

-du förente med det ljus af åren,
som förstör, till menskans blygd,
mången dröm om sällhet och om dygd.

Fridens härold, sänd af fosterlandet,
du försvann till söderns milda zon,
der din vishet höll upp bandet
mellan Vasars och Bourboners tron.
Brinnande att nya syner röna,
du af tusen föremål
valde ut det sanna och det sköna
åt ditt land till nyttigt ändamål.
Snillets ande fann ett tempel
i ditt hus, och konsterna sin stämpel
räckte åt din säkra hand,
Nordens son, i sjelfva smakens land.

Politikens mörka min ej skrämde
gratierna från sin älsklings spår:
de ännu hans lyra stämde
och med myrten kransade hans hår.
Dock de sörjde: staten hade vunnit
undan dem hans snilles skatt.
Hvilka sköna skapelser försvunnit
med hans hufvud ner i grafvens natt!
Så i bubblan, då hon hinner
glimrande åt skyn, der hon försvinner,
osedd spelt med skiftad färg
mången bild af lunder och af berg.

Fosterlandet freden menskligheten
främst för allt du satte, ädle man!
För din själ odödligheten
var ett straff, om dygd ej henne vann.
Fosterlandet att dess väl bevaka,
du förlät med lydig flykt
och med glädje i dess famn tillbaka
flög, från Seinens sköna stränder ryckt,
från ett folk, hvars tjusta sinne
ser dig än i ett så älskvärdt minne,
vid dess tron med vördnad hörd,
med triumf ibland dess snillen förd.

Der Le Kain i scener, romerskt höga,
tjuste dig med fruktan och med hopp,
eller Buffon för ditt öga
låt naturens stora riken opp;
eller samtal slöto för dig dagen,
såsom i Aspasias hus,
då hvart ämne, utsökt af behagen,
rördes i sin flykt af snillets ljus:
hade vänskap, tid och vana
re'n ett annat hem dig hunnit dana,
Sveriges son! men intet band
skilt din själ vid dina fäders land.

I din flykt, hvem bringar dig att stanna?
Hvilken vis, så rik på muntra år!
Hvarje skrynka på hans panna

talar sanning mellan silfverhår!
Ädel står den borgerlige mannen
    i så romerskt enkel drägt
bland de stora. Lasten, som tyrannen,
såg ej denna uppsyn oförskräckt.
    Det är Franklin. Stum ser flärden
denna rena dygd från andra verlden.
    Creutz! han räcker dig sin hand,
sämjans tolk ifrån de fries land.

Glad, med denna helsning, länge saknad
ifrån Vinland, Sveriges forna vän,
    kom du hem och, liksom vaknad
ur en bildrik dröm, dig fann igen
bland de berg, de skogar och de sjöar,
    der du först din känsla rönt,
och ännu med sina tusen öar
fann du Sverige så romantiskt skönt.
    Tjust bland Mälarns tysta lunder,
åt din hvilas lyckligt gömda stunder
    reste du ett landtligt tjäll,
der med vänner och naturen säll.

Öfver rangen höjde sig ditt snille,
öfver ståten höjde sig din dygd.
    Men dock en gång lyckan ville
se förtjenstens öde utan blygd,
och hon lyfte dig att närmst vid tronen
    stå, dess prydnad och dess stöd,

der din ena hand du åt nationen
och den andra åt monarken bjöd.
Sanning talte du för makten,
sag blott skal i högheten och prakten
och med enfald från din höjd
smalog ner åt hvar oskyldig fröjd.

Mangen ny förtjenst och sällsynt gåfva
af din örnblick ses i dalens skygd
och ett tidehvarf sig lofva
renadt genom smak som genom dygd.
Alla prydnader af konsten sprida
öfver Sveriges bygd sin glans.
Gustaf på dess tron, Creutz vid dess sida
sjelfve fläta vitterhetens krans.
Öfver svenska språkets tempel
sväfva deras lysande exempel,
hviskande med himmelsk röst
än i talarns, än i skaldens bröst.

Men ett sällsamt lof bland snillets söner,
tjusta lätt af sköna villors sken,
Creutz, din vandels ära kröner,
såsom ljuset glänsande och ren.
Snille blott i fantasiens rike,
du en vis i staten var:
gjorde ej ett medel af din like
för en bragd romantiskt underbar;
köpte icke glans för nytta,

sökte ej med maktens spira flytta
till din bygd i polens land
drömda bilder från Atlantens strand.

Att välsignas ock i nödens hydda,
ej att lysa blott i minnets sång,
var ditt mål. — Men hastigt flydda
höljdes spåren af din visa gång. —
Lyfte du med konst, natur och lycka
denna stam af sällsynt dygd,
o Försyn, att i dess mognad rycka
från dess land dess frukter och dess skygd?
Ack, han föll — och vidt kring jorden
klagades hans fall, och stum från Norden
flög den genius, som dit
vinkat konster, vinkat dygd och flit.

Fåfängt, vid hans röst, från forna verlden
smaken kom, ej konstlad eller vild;
prakten, vällusten och flärden
resa på dess tron en sminkad bild.
Gråt, natur! och du, hans tvillingstjerna,
ensam lemnad i din gång,
göm dig mulen: knapt en landtlig tärna
nämner mer hans oskuldsfulla sång.
Men en dag, då stormen hviner
kring Europas mossiga ruiner,
stån I öfver fjällens topp,
utan nedgång, evigt klara opp.

SÅNGER

UR

HEMMETS VERLD.

Huslig sällhet.

Du som sade: »Barn af jorden,
ät ditt bröd i anletssvett»,
dina voro ock de orden:
»Man och qvinna varde ett».
Gud! hvad flitens stunder ila,
lysta af din himmels ljus.
Gud! hvad sällhet att få hvila
med de sina i sitt hus.

Qväll och morgon för de kära,
du mig gaf, jag prise dig.
Qväll och morgon till din ära
höje de sin röst med mig:
hon som än med granad hjessa
följer mig i lust och nöd,
och de små, och alla dessa,
dem du genom oss ger bröd.

O, hur lätt till dagens möda
går jag från en hjertlig vän!
O, hur glad vid tarflig föda
ser jag mina barn igen,
ser dem kring mitt bord i blomma
såsom oljeqvistar stå,

ser dem, ledda af den fromma
ren på Herrens vägar gå.

Fader, moder, kärt förtrogna
sitta vi i lugn och skygd
och dem skåda, huru de mogna,
dag från dag, i vett och dygd.
När vi somna, när vi vakna,
är för dem vårt böneljud,
att när oss de arma sakna,
de ej sakne dig, o Gud.

Du, som på de dina tänkte,
under korsets qval och hån
och din vän en moder skänkte
och din moder gaf en son,
låt de späda öfvergifna
växa i din läras ljus,
och den ensam af oss blifna
sänd din tröst i sorgens hus!

Skiljas måste makar, bröder
men det ges ett hem ännu.
Dit mitt hopp, när hjertat blöder,
lyft, o lifvets förste, du!
Der mitt rätta bo jag hinne,
här blott skyld i vandringstjäll;
der de saknade jag finne,
evigt, oskiljaktigt säll!

Bröllopsdagen.

Vakna! Ej nu mer du behöfver, yngling,
famna en drömbild, ej i dödlig saknad
sucka likt fjäriln, som i stängda fönstret
väcktes i förtid.

Glädje och kärlek hela ängden andas,
rik i sin blomning så på sång som vällukt.
Vakna! Sin guldport, öfverhöljd med rosor,
dagen har öppnat.

Ser du ej, brudgum, hvad på bordet snöhvitt
glänser? Din fästmö det med mången halfsuck
sömmat, och blodröd hon befalte hit det
bäras i aftons.

Flyg med förtjusning och mot ditt hjerta
tryck det hon vidrört med de sköna händer!
Skynda, af löfverk dig en segerbåge
väntar der ute.

Spring genom trädgåln: du ej henne finner.
Endast af brudmör, då de kronan fästat,

letas at barmens på de blyga böljor
rörliga prydnad.

Spring genom förmak, genom sal och kamrar:
icke hon syns der. Bakom hennes fönster
smyg dig: en förlåt är der hängd. Din sol sig
döljer i skyar.

Vänta: vid midda'n öfver dig skall stråla
hela dess skönhet, då de glada klockor
kalla dig. Fruktlöst du likväl tillbaka
blickar i porten.

Gå du din väg fram till det helga altar:
der skall hon, trofast, i din hand af fadern
lemnas för alltid; och du står med henne
under en himmel.

Ser du, hur smale i de fyra hörnen
helsa och oskuld, behag och ömhet!
Under de bildnamn jag de fyra ville
visa i staden.

Henne blott ser du och den himmel, hennes
öga, som upplyfts med en tår, dig visar.
Der, då din sällhet i ett ja förkunnas,
svarar ett Amen.

Bruden.

Flicka, nu ditt öde är
hvälfdt ur tidens urna;
nu du myrtenkronan bär,
den blott en gång burna.
Såg du i din spegel nyss,
såg du, hur hon pryder?
Sade dig en stulen kyss
allt hvad hon betyder?

Vet du väl, att flickan der
såg sig sista gången?
Blott till offer krönt du är,
re'n af röfvarn fången.
Bort han för dig; ej din far,
ej din mor dig hägnar.
När han en gång hjertat har,
allt han sig tillegnar.

Brud! hur skönt det namnet är:
namn, som allt förklarar.
Allt kring bruden blommor bär;
men hur kort det varar!

Fru i morgon stolt du ler;
men se herrn, som nickar!
Endast framåt flickan ser
frun tillbaka blickar.

Dock med tiden hvälfver sig
till en aftonstjerna
gladjen, som nu helsar dig
såsom morgonstjerna.
Skön som brud, du blir det mer
såsom mor och maka.
Skön är gumman sjelf, som ler,
då hon ser tillbaka.

Vilhelms maka.

Se'n du glad som solen
kysst mitt öga opp,
tills i glöd åt polen
dagen sänkt sitt lopp:
o, min vän, hur stunden
rymmer, ljuf och snar!
Likt en fläkt ur lunden
doftar den och far.

Lugnt mitt lif förrinner
i din vishets skygd.
Nya krafter vinner
af ditt mod min dygd.
Dubbelt är hvart nöje,
deladt med en vän:
från din blick mitt löje
strålar nytt igen.

Ser jag molnen ila
öfver lundens topp,
der vi lugna hvila
under himlens lopp;
hör jag åskan bullra
med en plötslig vind:
trygg imot din skullra
lutar jag min kind.

Ack, förr än du stämde
mina känslors språng,
hur ett löf mig skrämde
i min skygga gång!
I hvar menlös tanka
skalf jag för ett fel,
lik en ostödd ranka
för hvar vind ett spel.

Till nytt väsen buren,
Vilhelm, i din famn,

ser jag i naturen
nu en gudahamn,
som mig vänligt vinkar,
efter däldens dans,
dit der stjernan blinkar
med odödlig glans.

Ej för menskor skygga,
tjusta ej af dem,
vi vår sällhet bygga
inom eget hem.
Kärleken och friden
följa dit vår stig;
deras vingar tiden
klipper bort åt sig.

Mot hvar blindt förveten
lustas lönska makt
står förnöjsamheten
vid vår dörr på vakt.
Vänskapen blott språke
hos oss glad och fri.
Våra dörrar åke
fåfängan förbi.

Hvässe sina pilar
tadel, sorg och harm.
Vilhelms maka hvilar
orörd vid hans arm.

Kring hans stam sig lindar
mina blommors ked:
blott med honom, vindar,
bryten I mig ned!

Förstlingen.

Fins väl en sällhet på vår hela jord, som
väger upp älskarns i det enda nu, då
bakom en förlåt han i väntan upplöst
bruden emottar?

Jo, för hans kärlek än en högre glädje
föds ur ett dödsqval, då han upp åt himmeln
ser, med en förstling på sin arm, ifrån den
frälsade modern.

Kristningsdagen.

Hvad denna dag är skön! I morgse redan
hur säll, hur rörd, jag smög mig hit på tå,
att se på dig, och se på barnet sedan,
hur sött I sofven här, I dyra två.

Med lampan i min hand jag stod der länge
och såg förnöjd, tills solen uppgick re'n.
Då lyfte jag ett hörn af fönstrets hänge,
och öfver vaggan föll ett gyllne sken.

Du vaknade dervid och såg den lilla
i detta himlaljus: ett förebud
af det som nu skall ske. Jag dröjde stilla,
ej sedd af dig; ditt hjerta var hos Gud.

När se'n du såg mig, såg på mig med denna
tårklara blick, behöfdes inga ord;
ej heller nu, att säga hvad vi känna,
behöfvas de: din fröjd i min är spord.

Fröjd, att med faran smärtorna se flydda,
se barnet frälst med dig. — Hvad denna gäst
gör allting nytt i hjerta som i hydda,
gör allting skönt som till en himmelsk fest!

Ja, himmelsk är den. Himmelen med Ordet
i våra hjertan stiger ner dervid.
Ett tempel rummet blir, ett altar bordet:
vid helga källan der står himmelsk frid.

Hör! Han, som barnen till sig komma låter,
upptar ock vårt. Han kallar det vid namn.
Nu, moder, tag den gudinvigde åter;
nu göm en himlens arfving i din famn.

Det är Guds barn du till ditt hjerta sluter.
Du är Maria; jag mig Josef tror.
Hvad glans din själ i dina ögon gjuter!
Du är förklarad af din fröjd som mor.

Räck mig din hand, den hand, som all min lycka
i tiden gör, i sorgen all min tröst;
att jag må den imot mitt hjerta trycka,
då du vår älskling trycker till ditt bröst.

Modern vid vaggan.

Vyss! vyss!
Mamma sjunger och barnet lyss.
Vyss! vyss!
Perlan ligger i blommans barm,
barnet hvilar på mammas arm.
Akta, lilla ärla,
spill ej blommans perla
Stilla, katt, och tyst, du hund
barnet sofva vill en stund.

Vyss! vyss!
Barnet tystnar vid mammas kyss.
Vyss! vyss!
Blomman sluter sin knopp igen.
barnet gör så med ögonen.
Tittar skälmen åter?
Snäll, som dock ej gråter!
Liten vill i vaggan ner:
mamma der på honom ser.

Vyss! vyss!
Mamma sjunger och barnet lyss.
Vyss! vyss!
Fogeln ligger så trygg i bo:
liten får i sin vagga ro,
bryr sig ej om påfven
eller kejsarhofven.
Under mammas hand och sång
går hans verld sin tysta gång.

Vyss! vyss!
Sakta! — barnet har somnat nyss.
Vyss! vyss!
Ack, hvad sofver der, än i knopp?
Blinda lustar, bedragna hopp!
Göms en mask der redan,
som der herskar sedan,
fläckar blomman, frukten stör,
sorg af all min glädje gör?

Vyss! vyss!
Barnet sofver och mamma lyss.
Vyss! vyss!
Ingen skall dig förderfva här:
modershjertat är dig så när.
Snart får fogeln vingar,
fjärran från mig svingar.
Vet jag, hvart han flyger ut,
hvar han hamna skall till slut?

Vyss! vyss!
Sof, och vakna vid mammas kyss.
Vyss! vyss!
Sorglös sofve din oskuld än:
modersögat är öfver den.
En gång, när du vaknar
och dess omsorg saknar,
blicka då med tro och hopp
mot ett Fadersöga opp!

Stjernorna.

Lilla Fanny såg så glad
upp åt stjernorna och sad:
»Med hvad många ögon ser
Gud på Fanny ner.»

»Gud också här nere är,
Fanny! Ser du blomstren der?
Som Guds ögon äfven de
vänligt på oss se.»

»Mamma, nu först skön och klar
står han för mig, vet du hvar?
Der, i dina ögon ser
Gud på mig och ler.»

Gossen.

»Se, mamma, hur det brinner der
så många ljus på himmeln!
Men är det sanning, att det är
hvar afton jul i himmeln?

Der sitter salig syster nu
och leker med Guds änglar;
dit kommer också jag ännu,
och vi bli sjelfva änglar.»

Så talte Klas, en liten en
och såg på himlens stjernor
men glömde alla änglar se'n
i dans med jordens tärnor.

Emma till sin mamma.

Söta mamma, näns du gå
från din Emma åter?
Stackars Emma i en vrå
sitter se'n och gråter.

Jenny har sin docka qvar,
lilla Beth sin amma!
Emmas enda nöje var
alltid hennes mamma.

Söta mamma, får ändå
du får nog bli hemma
Liten ro åt dig också
unna bör din Emma.

Sörj ej, mamma, fast du ser
Emmas tårar trilla.
Blott en kyss, och Emma ler
nöjd och tyst och stilla.

Blott en liten stund ännu
hon i fönstret gråter,
sjunger se'n för Beth. Rätt nu
kommer mamma åter,

och med Jenny leker glad
blindbock eller gömma,
tills vi somna i en rad
och om mamma drömma.

Men när dagen börjar gry
med sin röda flamma,
gå vi alla tre och bry
uppå sängen mamma.

De små.

Vet, söta pappa, då jag for
i jans så snällt till ottesången
och lyste med mitt hvita flor
som en prinsessa första gången —
det floret, som den bocken bar
åt mig till jul och ville stånga,
och jag skrek till, och tänk, det var
bror Wills med horn så långa, långa!

Det floret, hvad det klädde mig
med lilla rosenröda tröjan!
Och mormor sad': »Gud signe dig!
Du är så vacker med den slöjan
som Magdalena, der hon står
inunder Kristi kors och gråter» —
och vid det ordet föll en tår
på mormors stora bibel åter.

Och pappa slog mig med sin vant
och sad', jag var en liten näbba;
och Stella såg så obekant
uppå mig och begynte bjäbba;

och pappa lyfte sjelf mig opp
i breda släden bredvid mamma,
och, klatsch! for Brunte med ett hopp
ut genom porten i det samma.

»Jeannette! se inte på dig så,
sitt rak!» — sad' söta mor i racken,
och när jag lyfte hufvet, då —
puts weg! var hufvan öfver backen
och flög i vädret upp och ner,
just som var stora hvita dufva,
och aldrig tänkte jag att mer
få se min enda granna hufva.

Men ett tu tre! kom en så nätt,
så vacker gosse — och i blinken,
fast ingen bad, for han så lätt
som Vilhelms snurra öfver brinken
och fick så qvickt i bandet fast,
som mormors stygga katt i vingen
på svalan, då hon skrek så hvasst:
»Jo pytt! jo pytt!» och flög ikring'en.

Der satt vi flata i vår rack,
just som två bilder, midt på vägen;
och inte sad' jag en gång tack.
Vet pappa! jag var så förlägen.
Men han var just som min kusin,
så egen, och tog af sig hatten

och sad' med en så hurtig min:
»Nog flög hon bra, men jag fick fatt'en».

Och se'n i kyrkan, bäst jag satt
och såg ett hål på nya floret
och sad' åt mamma: »Tänk, hvad spratt!» —
så står han midt för oss i koret.
Och hade pappa sett hans hår!
Så långt det hängde som en kappa
och brunt som kaffe, när jag slår
helt litet grädde i för pappa.

Och hvit och röd, som mjölk och bär,
han stod der, splitterbar i barmen;
och rocken var som himmeln der,
och hatten låg så nätt på armen.
Tänk! att jag än i all min dar
sett ingen så'n! — jo tyst! — min amma
beskref Guds änglar; och det var
i drömmen en — ja, just den samma.

Men hör nu, pappa! — bäst jag ser,
så brinner jag så röd i synen,
och dosan far i bänken ner,
pladask, med alla sockergrynen.
Och han i koret såg sig om
med sina stora, sköna ögon.
Jag vet nu intet hvad det kom
ifrån de sköna, bruna ögon.

Det var så godt, det var så ömt,
jag hade lust att ta'n i fam'en,
det var som om jag hade drömt,
när presten i en hast sad' Amen.
»Hvar är min handske?» sad' jag då.
»Du har ju honom på dig, flicka!»
sad' mamma, och jag skämdes så,
för han gick just förbi och nicka'.

Och s'en, när jag kom hem och låg
i fönstret, gick han åtta gånger
på gatan af och an och såg
hit opp och helsa' alla gånger.
Det ringer! tyst! hvar är mitt flor?
Vi ska' väl, mamma, dit vi ärna?
Vet, pappa, att jag aldrig for
i någon aftonsång så gerna.

Modern och sonen eller naturskönheten.

Han sofver än — och se, hur sött han ler
med kinderna i glöd och drömmer
och idel änglar ser.
Sin näbb, sin ljufva flöjt, än under vingen gömmer
hans lilla sparf också.
Så sofven då
i ro, I två
oskyldiga och små! —
Hur näns jag väl er hvila störa?

Melida satt så tyst, tills morgonstjernan re'n
på blommorna i fönstret sken:
då sparfven började sig röra
i buren och med lätta hopp,
nu opp, nu ner, nu åter opp,
harmoniskt mätte af sitt glada morgonqvitter.

Den lille hör hans röst och spritter
och lyss,
halfsofvande ännu; men hastigt, vid en kyss
af modern, far han opp och sitter
och kastar armarna om hennes hals och ler
med ögon, der man än hans drömda himmel ser.

Snart, långs med bäcken, öfver tegen
at kullen lyfte dem de lätta morgon-tegen
Der stå de, mor och son— det skönaste jag vet
i hela denna dödlighet.
Ja, än till himmels-salen
togs denna grupp af skönheten
och oskulden och kärleken
förgudad opp ifrån ett ringa tjäll i dalen
Der stå de hand i hand och blicka fram åt skyn
och se den aningsfulla syn,
då nattens skuggor än med dagens färger strida.
Så tänker sig en skald
två änglar, stående i andakt att förbida
en verld ur intets djup af skaparen befald.

I östern mellertid en ström af purpur väller
och böljande, med gyllne skum,
kring holmar utaf moln sig häller.
Den lille undrar stum
och ser uppå sin mor och lockas till att gjuta
en sympatetisk tår;
och ler med tåren, då han får
sitt hufvud tätt till hennes sköte sluta.
Då med en moders hand hon leker i hans hår
och säger: Se, min son, hur Herren åter
välsignadt skön sin dag oss ger.
Se, hur Gud sin himladörr upplåter
och i det sköna ljuset ler
at sina barn hit ner,

också åt dig, min son! — O, låt med blommans anda
och fogelns morgonsång ditt hjertas suck sig blanda.»

Så dag från dag
den samma, och ändå med alltid nytt behag,
naturen deras hjertan rörde.
I grönskan, vattnet, skyn, allt kring sig, såg hon blott
ett genomskinligt flor för ett guddomligt godt.
Och när hon sonens blickar förde
kring jorden och kring himmelen
för att i minsta löf en konst, en tanke röna,
var hon förtjust att se den njutna skönheten
hans egen rena själ försköna.

Modersvården.

Sof du i frid!
Jag skall din lampa släcka
och dig i tid
till boken åter väcka.
Snart efter lyckan skall du gå,
aldrig den flyktiga hitta.
Mor vid din säng ej sitter då,
sorgen och harmen der sitta.

Sof sött, min vän!
Kanske du får ej mera
den ro igen
du nu ej vet värdera.
Dock du skall sofva än mer sött
efter en seger för dygden,
ännu med gråhår, då du trött
hvilar från mödor för bygden.

Nyårskransen.

(Till en mor af hennes barn.)

Jag såg en syn,
jag såg det nya året,
som kom i skyn
med silfverrim i håret.
»Vänta, mitt barn, se på mig dock»,
skrek han och nöp mig i kinden.
Droppande syntes nu hans lock
flyga med blommor för vinden.

Jag sprang i dans
vid deras ljufva ånga
att till en krans,
en moders krans, dem fånga.
Ack, i en drifva stjelpt, jag tog
flingor för blommor i händren.
Snögubben såg på mig och log,
viste de gnistrande tändren.

Den spildes så,
min nyårskrans, der ute.
Dock se, ändå
en krans om dig vi slute.
Sjelfva deri oss, knopp vid knopp,
knyta vi, alla dig kära.
Blickande mot din ömhet opp,
blicken af den vi begära.

Du ser förnöjd
i kransen ingen fela.
Ditt hjertas fröjd
vi alla lika dela.
Blommor af dig, i oss din vår
mångdubbel ler åt dig åter,
ler med den himmelskt ljufva tår,
glädjen hos kärleken gråter.

Mormodern.

Söner, döttrar, stora
från den gamla gå.
Må hon dem förlora:
hon har qvar de små.
Se uppå den sälla,
då de i sin ring
mormors länstol ställa,
dansa se'n omkring.

Är det elfvor eller
änglar, som jag ser?
frågar hon och fäller
ögats perlor ner.
Elfvor! Om de nätta
varelserna nu
börjar hon berätta
och om deras fru:

hur hon går ur klara
silfverdroppens bad,
att med fjärlar fara
på ett rosenblad.

och af kungen mötes,
då af bin i ring
i trumpeter stötes,
sjungs: God save the King;

hur han sitter mäktig
på sin mandeltron;
hur hon lyser präktig,
guldsmidd allt till skon;
hur omkring dem hela
riket lyckligt är:
dansa blott och spela
gör allt folket der.

Ensam med de späda
jollrar mormor så.
Barndomsminnen gläda
henne sjelf också.
Men på länstolskarmen
hennes hufvud trött
sjunker ner mot armen,
och hon somnar sött.

Stilla! tyst! — så vinka
åt hvarann de små,
våga knappast blinka,
smyga sig på tå.
Men hon vaknar åter
och åt himlen ser.

Himlen sig upplåter,
änglar stiga ner.

»Komme att mig båda
till en bättre verld,
jag på er vill skåda
vid min hädanfärd.»
Åter ner hon dignar,
på de kära ser,
sakta dem välsignar
och ej rör sig mer.

Hemnöjet.

Ja, goda Fanny, ja, du unnar dem
sin höga ro på den förnäma balen.
Ack, tusen gånger mer vårt tysta hem
gör glada hjertan, än den marmorsalen
med sina glimrande kristallers prakt
och sina dundrande trumpeters takt.

O, låt dem der i yppighetens glans,
i nöjets stoj sin hela håg förvilla,
sin ungdomshelsa offra för en dans,
arbetarns sömn med nattlig oro spilla
och med en vämjefull otålighet
re'n tråna efter nästa lustbarhet.

För oss i vrån, der ej af präktigt tvång
vår menlöst fria glädtighet är bunden,
en liten syskondans, en konstlös sång
i egnas krets förkortar aftonstunden.
Hur hjertligt roar oss den lilla blott
med sin så näpet härmade gavott.

Till de hemmavarande.

Lyckliga ni, systrar, som i skygden
af er faders hydda sitten än
och, som dygdens gratier kring dygden,
dansen kring en mor, som är er vän.

Och de små emellan er i ringen
som keruber svänga sig omkring:
och på hela jorden dansar ingen
gladare, oskyldigare ring.

Arme jag, som måste långt i verlden,
långt från egna efter lyckan gå,
hvad jag gläds, då jag får, undan flärden,
med ett bref mig smyga i en vrå;

med ett bref från er, der jag kan spegla
edra hjertan i hvar enda rad,
der de späda bödo er försegla
hvar sin kyss inom det kära blad;

der af henne, som för oss blott känner
lifvets sorg och glädje, ej för sig,
jag välsignas och der barndomsvänner
och den gamle tjenarn helsa mig.

Hvad jag njuter då och mins med tårar,
hur vi sammanstämde, alla vi!
Ack, hvad här mig fägnar eller sårar,
ingen delar, ingen såsom I.

Drömma återstår mig. Vid min lyra
drömmer jag mig hem och ser vrån,
hur I stannen midt i lekens yra,
saknen mig — och bort att gråta gån.

Mången blomma på vår syskonstängel
knoppats ut, se'n jag blef ryckt från er:
»Mamma», frågar der en liten ängel,
»hvar är då den bror, som ingen ser?»

»Jo, jag mins, hur långt, långt bakom kullen
han for ner och aldrig kom igen»,
svarar du, som grät med mig i tullen
och sprang efter mig till grinden än.

Du, som sade (aldrig ur mitt minne
går det ordet), då du såg ditt bref
läggas in: »O, låg jag sjelf der inne
och hos bror hans hjelp och lärling blef!»

Goda hjertan! detta är vårt öde:
som små foglar spridas vi omkring.
Men vi råkas väl ibland de döde:
der skall ingen saknas i vår ring.

Snart tör hända, så det vill mig ana,
far jag längre, längre bort från er.
O, ännu jag sluta kan min bana
utan skräck, förr'n jag förvillas mer.

Gråten då ej länge, o du ömma,
som så öppet lider för hvar vän,
och du glada, som din sorg kan gömma,
och du goda, som kan bära den.

Våren hastar: gån till dansen åter!
Och du, jollrare, som rörs att se
huru syskonen, hur mamma gråter,
narra dem att midt i sorgen le!

Dock ibland, när i en höstlig timma
vid min rönn I sätten er och sen
aftonstjernan på det fönster glimma,
der jag ofta tyst beskåg dess sken;

knäpp då, goda, sorgligt på din zittra;
ömma, sjung af dina qvädens tal
någon hjertlig sång; och sakta qvittra
efter dem, du Nordens näktergal,

du som anar om dens nöd som lider,
med din ljufva klagan, du som satt
på vår flaggstångs spets i långa tider
och sjöng bort för mig så mången natt.

Lyssnen se'n, och för min hamn ej rädens,
som i vinden susar er förbi.
Gån i frid — och sofven sött och glädens,
att jag somnat leende som I.

Begrafningsdagen.

Hvilken högtid i mitt hus beredes
med så tyst och aningsfullt bestyr?
Snölik svepning öfver fönstren bredes:
är det sorgen, som för dagen skyr?
Eller är det glädjen, som här gäller,
tydd med blommors doft och lampors sken?
Det är bröllop: midt i rummet ställer
man en brudstol, nej, en brudsäng re'n.

Och af tärnor med så rörda sinnen —
se, en tår i deras ögon ler! —
bruden bärs, re'n afklädd, blott i linnen
menlöst svept, och läggs så tyst dit ner.
Utan skrud, hon fäster på sitt läger
allas ögon, allas hjertan än;
och hon sofver re'n, och ingen säger,
med en vink blott, till åt brudgummen.

Är det mig, man lemnar qvar hos henne,
mig, man smyger hennes vigselring?
Store Gud! hvad ser jag? Det är denne,
här är bägges namn, just denne ring,
som jag en gång i förtjusning tryckte
på en ängels finger under skyn
och som klippan fast min sällhet tyckte,
tills jag, vaknad, fann den blott en syn.

Drömmer jag å nyo? Den hit burna
är hon sjelf, är min försvunna vän.
Ack, jag grät re'n öfver hennes urna —
och hon slumrar här, så lik sig än!
Var min fröjd, att jag den sköna vunnit,
var min sorg, att jag den goda mist,
hittills blott en dröm? Och har jag hunnit
nu först målet, nu först sant och visst?

Ja, jag ser: vårt bröllop är för handen.
Ja, jag hör re'n templets högtidsljud.

Vakna då, du trogna, och den handen,
du mig lofvat, gif mig nu, min brud!
Vakna! hör! — här tycks re'n sällskap vara,
som skall vitna vår lycksalighet.
Hvad! till bröllops kommer denna skara
och bär sorgdrägt? — Ha! jag vet, jag vet.

O, haf ömkan med den qvaldes villa! —
Dröj med locket, låt mig se igen
på den hulda, som der ligger stilla
i sin oskuld och tycks småle än.
Ack, den själ, som öppen i dess öga,
då det lyftes, då det sänktes ner,
hjertan vann och visste deraf föga,
ser ej mer mig, svarar mig ej mer.

Skuggan blott är qvar utaf den flydda,
och man sliter från mig äfven den!
Dock det frö, som från min tömda hydda
jorden får, uppblomstra skall igen.
Denna kalla, stumma öfverlefva
uppstå skall och bli på nytt min brud.
Med det hoppet endast vill jag lefva,
med det hoppet endast dö, o Gud.

De moderlösa.

DEN YNGSTA.

Mamma sofver.

NÄST DEN YNGSTA.

Tyst! gå sakta du:
mamma bör få ro, som mår så illa.

DEN YNGSTA.

Mamma sofver ju så länge nu,
hela da'n hon såg ej på sin lilla.

DEN ÄLDSTA.

Aldrig, aldrig ser hon på oss mer:
hon bärs bort i jorden.

NÄST DEN ÄLDSTA.

Nej, en stjerna
far hon upp till himmeln, och hon ser
derifrån ännu på oss så gerna.

NÄST DEN YNGSTA.

Hvem blir nu vår mamma?

NÄST DEN ÄLDSTA.

Det vet jag:
pappa blir det.

DEN ÄLDSTA.

Hur kan han bli mamma?

NÄST DEN ÄLDSTA.

Jo, han kan; det såg jag re'n i dag.
Han kan hålla af oss så som mamma.

DEN ÄLDSTA.

Höll han icke alltid af oss så?

NÄST DEN ÄLDSTA.

Men han satt och skref och läste bara;
sällan kom han ut till sina små.
Och nu vill han ständigt med oss vara,
lyfter oss i knä och på oss ser,
just som mamma förr, och tårar strömma
ur hans bägge ögon, då han ber
oss ej nå'nsin mammas lärdom glömma.
Du, som mins så väl, påminn mig den.

DEN ÄLDSTA.

Aldrig, aldrig glömmer jag de orden:
»Mina barn, jag syns ej mer på jorden;
men jag blir hos er i hjertat än.

Om I der en hemlig varning kännen
mot det onda af en osedd vän,
o, så tänken: Mamma är den vännen.»

Årens kraft.

Sätt dig, goda, här vid spisen,
sätt dig hos den gamle här.
Gammal! ja — och derför bär
du åt mig från källar-isen
gammalt vin i flaskan der.

Se, hvad rimfrost öfver henne:
hon är grånad såsom vi.
Kanske vet du ej, Sofi,
att en lock för dig, ja tvänne,
hålla på att silfver bli.

Korken ur! O känn, hur åren
anden stärkt deri, o känn:
rosen doftar ej som den.
Hvad, om vintern är i håren —
vi ha vår i hjertat än!

De gamlas skål.

Hvem helga vi den ädla strömmen,
ur gamla flaskor för oss häld?
Åt ungdomen, som flyr likt drömmen?
Åt skönheten, likt blomman fäld?

Nej, tacksamheten höje rösten,
I gamle, till en sång åt er.
Blott kransar våren ger, men hösten,
den gyllne hösten, drufvor ger.

Se, åt de älskansvärda gamla
hvad fröjd Behagen ännu gömt,
då endast ångerns qval sig samla
kring mången ung, som allt re'n tömt!

Se gubbens ögon! Skalken smyger
ännu ur dem i hemlighet
och väpnad öfver bordet flyger
till gumman med en vink: du vet.

Han far, med helsan att beställa
åt dem ett bröllop än af gull.
Ty egnom skålen åt de sälla
för seklets hälft, som snart blir full!

Vid ett guldbröllop.

Den gyllne fest, som här begås,
hvaraf har den sitt namn?
Månn' af det guld, hvars smulor fås
med svett ur jordens famn,
som väcker harm och hat och strid
och spiller hjertats frid?

Det fins ett guld af högre glans
än hvad i Österns verld
har rikast prydt en tron, som vans,
med blodbefläckadt svärd.
Det fins i tjäll så väl som slott,
ej köpt med qval och brott.

Ej räknas det, ej vägs på våg;
ej inom lås det sluts.
Af rik och fattig, hög och låg,
det lika egs och njuts;

och ingen till en mammons slaf
förnedras kan deraf.

I fjärilns och i blommans skrud
man det med undran ser;
men skönast solens förebud
och solen sjelf det ter.
Det lugna haf, der hon går ned,
förskönar hon dermed.

Den sjuke det en lättnad ger
och stillar barnets gråt.
Den arme det med fägnad ser,
och fången gläds deråt.
Från skyn det kommer, och till skyn
det lyfter själ och syn.

En helgongloria likt, så skönt,
då dagen nedergår,
det gjutes på ett hufvud, krönt
med ärans silfverhår.
Af detta guld benämnas må
den fest vi här begå.

Men om blott få upplefva den,
så minnoms, att det ges
ett guld af högre värde än,
som ej med ögon ses.
Blott tron det skådar i det ljus,
som sprids från Herrans hus.

Du, som din hulda lifstidsvän
begråter vid hans bår,
gläds, att der uppe du igen
den evigt kära får.
Af himmelskt guld det tempel är,
som er förenar der.

Epilog.

Morgonsol, hvad jag dig prisar!
Skön är glädjen, om ock kort,
af den fägring, du mig visar
i de perlor, du tar bort.

Blommans knopp, som fick dem hysa,
fick dem suga in en stund,
ser jag öppna sig och lysa,
stjernlik, i den gröna lund.

När om qvällen hon sig sluter,
komma perlorna igen.
Så den gamle tårögd njuter
sina ungdomsminnen än.

EROTISKA DIKTER

OCH

IDYLLER.

Min siska.

(1794.)

Jag har i kojan, der jag bor —
den kojan är väl icke stor
och icke grann, men i mitt sinne
jag är så lyckelig der inne —

jag har en liten siska der,
som mer än pengar är mig kär.
Hon har en liten, liten tunga
och kan så vackert, vackert sjunga.

Från topp till tå hon är så nätt
och som en eld så qvick och lätt.
När får hon nå'nsin nya kläder?
Men som en spegel är hvar fjäder.

Hon tyckes lefva blott för mig:
när jag är glad, hon fägnar sig,
och när jag leds, hon dufven sitter
och klagar med ett sorgligt qvitter.

Så snart jag nämner hennes namn,
hon far som pilen i min famn
och bröd från mina läppar hackar
och sjunger se'n så sött och tackar.

Jag smått uppå min lyra rör:
hon lutar hufvudet och hör
och ser på djuret, som så låter,
och sjunger med och lyssnar åter.

Jag henne till en spegel bär:
Aj, säger hon, och blir så kär
och kysser glaset — stackars lilla!
Men hvarför gör jag dig så illa?

Jag släpper ju dig ut ibland
uti mitt lilla blomsterland,
men trogen kommer du tillbaka —
o, finge jag en sådan maka!

Min Lilly.

(1799.)

Semira syns — och alla häpna stå;
den ögon har kan ej sin synlust mätta.
Man trängs i ring, man reser sig på tå,
och kännarn finner ej ett drag att rätta.
En genomskinlig Rubensfärg i hyn!
En grekisk teckning i det minsta finger!
O säg, min Lilly, säg, — vid denna syn
gör jag ej klokast, om jag genast springer?

Dock nej, hvad är skönheten? Endast en bild;
och bilder gör skalden, gör målaren hundra.
Du ger mig en själ, så förståndig som mild,
att älska, om ej att beundra.

Clorinda talar — och hvart öra lyss;
de gamles litani om tidens dyrhet,
de ungas träta om en fadderkyss,
allt tystnar plötsligt, sjelfva barnens yrhet.
I hennes mun ett lappri får behag:
ibland de vittra kan hon föra ordet,
le vid supén med skämtets fina drag
och döma Bonaparte vid middagsbordet.

Det kan ej min Lilly: hon lärde sig blott
att svara med vett och sin tunga regera;
men ögon hon eger, som tala så godt,
och dygder, som säga än mera.

Den första kyssen.

VILHELM.

Hur den skönaste bland sköna,
rosen, föddes, sjöng en gång
jag för Lilly, och min sång
Lilly lofvade belöna,
mins du med hvad pris, min vän?
Mins du, hvad du bjöd mig hoppas
när den första rosen knoppas?

LILLY.

Sjung den sången om igen —
eller hör mig sjunga den:

Allting stod som grönast
i sin sommarglans.

Jorden bar som skönast
nu sin fulla krans.

Slöjan från sig ryckte
himmeln, mornad nyss,
såg sin brud och tryckte
på dess kind en kyss.

Himmelsk kärlek glödde
i den kyssen ner
och den skönhet födde,
som i rosen ler.

VILHELM.

Vet du, Lilly, hvad jag kände
under sången? — Afund tände
mina egna rim hos mig,
då jag tänkte, hur du förde
dem på tungan, hur de rörde
dina läppar, kysste dig.
Om ock skalden sin belöning
njöt i versernas försköning
af din mun, har älskaren
dock sitt pris att fordra än.
Ser du rosorna der spricka,
ser du, himlen har igen
kysst sin brud. O, sköna flicka,
möt ock du från himmelen
med din första kyss din vän!

LILLY.

»När den första rosen blommar»,
var mitt ord. En knopp, min vän,
är ej någon blomma än,
icke mer än vår är sommar.

VILHELM.

Ack, hur länge låter du
mig min sköna sommar bida?
Jag är rädd, den skall förlida,
innan den begynts ännu.
Trast och bofink tystna redan;
kort är rosentiden sedan —
Lilly, låt den börjas nu!

LILLY.

Trasten än i går jag hörde.
Hvad hans sång mitt hjerta rörde,
Vilhelm! — Det var redan natt;
dock, af qvällens sköna timma
öfrig än, en purpurstrimma
nådde lunden, der han satt, —

VILHELM.

och ditt fönster, för att stanna
som en gloria kring din panna.
Ack, du vet ej, huru skön
du der stod och spred en ljusning
öfver skuggan, kring dig grön;

der med darrande förtjusning
någon yngling gömde sig
för att tyst betrakta dig.
Dock jag tror, att honom röjde
löfvens prassel vid hans steg
och att du ditt hufvud böjde
för att lyss, då trasten teg,
till de suckar, som den gömde
ur sitt fulla hjerta tömde.
Saknar du ett himmelskt band? —
Himmelsblått, omkring dig knutet,
det en himmel har omslutit —
ack, det bandet från dig flutit.
Vet du hvart? I grefvens hand.

LILLY.

Grefvens? Det var ni, min herre,
ni som stod der och, hvad värre,
stal mitt band, som blåste ner.
Ja, känn åt, känn åt, jag ber,
så i samvete som ficka.

VILHELM.

Vid mitt hjerta, goda flicka,
bär jag det fördoldt, se här;
och det blir för alltid der.
Dock, du får det, om du genast
ger mig kyssen. Genom den
öppnas för mig himmelen,

hvarom bandet kan allenast
ge en skymt åt ögonen
och åt hjertat ge en aning,
medan tanken gör sin spaning
i en dröm, om allt hvad der
skönt och ljuft och saligt är.
Räck mig handen, och vi byta
band mot kyss.

LILLY.

Nej, ros mot kyss.
Det var löftet, sad' du nyss:
jag mitt löfte ej vill bryta.
När i all sin skönhet står,
med sin glada morgontår,
blomman, som förklarar jorden
för en brud åt himmelen,
o, då gif mig, jämte den,
panten, att jag din är vorden.

VILHELM.

Dyrbart är hvart ögonblick
af min sällhets sköna knoppning;
älskarn blott för en gång fick
dessa dar af tjust förhoppning.
Vet du, hvad jag gör? Jag tar
nu med mina ögon redan
från de söta läppars par
kyssen, som du ger mig sedan.

LILLY.

Och jag åter, vet du hvad,
tar imot från dina blickar
kyssen, som der ler så glad,
som ditt hjerta åt mig skickar.

VILHELM.

Tänk, det såg jag ej förut!
Se, en rosenknopp slog ut,
då du talte.

LILLY.

Hvilken?

VILHELM.

Denne,
som är målet för mitt hopp.
Nu, min stolta, har jag henne
der jag vill. Din mun, en knopp
då du tiger, vecklar opp,
vid det minsta ord du säger,
all den fägring, rosen eger.
Ja, än mer: der innanför
sådan rad af perlor lyser,
som ej någon morgon strör,
som ej någon blomma hyser.
Lilly! derför fordrar jag,
hvad du lofvat, re'n i dag,
nu på stunden. Ack, jag borde,

genast då du löftet gjorde,
så förstått det.

LILLY.

Tror du väl
segra med så vrängda skäl?
De behöfvas ej. — Utslagen
är en verklig ros, se här.

VILHELM.

Skall jag tro min syn? Just här
har jag sökt den hela dagen.
Qväll och morgon, alla dar,
hvarje knopp jag räknat har.
En försvann: det var den största,
och den skulle bli den första
att slå ut — så var mitt hopp.
Säg mig, är den återfunnen,
eller hvarifrån upprunnen
är den rosen? — Ur hvad knopp,
som oss viste nyss blott gröna,
fransbehängda svepet än,
steg den blomsterdrottningen
plötsligt fram i allt sitt sköna
majestät och fulla prakt?
Gjorde en osynlig makt
för min kärlek detta under?
Bor en fé i dessa lunder?
Ack, den vackra fén är du!

LILLY.

Ja, i morgse under bladen
vek jag denna ros, och nu
steg hon upp igen i raden
för att främst sig låta se.

VILHELM.

För din hand, förtjusarinna,
rosor födas och försvinna.
Blott en blick af dig kan ge
rosens färg åt sjelfva kulna,
bleka höstens anlete.
Huru lifvet än må mulna,
Lilly, blott på dig jag ser,
Gylistan omkring mig ler.
Mins du bland de ljud från öster,
af de fjärran sköna röster,
dem vi lyddes till en gång:
mins du näktergalens sång
om sin kärlek till den ena,
som för honom är allena
blomman, glädjen, skönheten
i naturen? Denna ena,
enda, mins du, rosen är.
Gyl och Bylbyl: dessa lena
ljufva namn det ömma, rena
elyseiska paret bär.
Du är Gyl för mig. O, vore
jag din Bylbyl, aldrig fore

jag till vintern bort! Hos dig
jag en evig sommar funne,
och i sång om dig förrunne
sjelfva ålderns natt för mig.

LILLY.

Men när Gyl förbleknad tynas,
hvad gör Bylbyl? Ack, han tör
då ej höras, då ej synas,
och den arma ensam dör.

VILHELM.

Nej, han dör med dig. — Men, grymma.
hvarför så det Eden skymma,
som i denna sköna stund
strålar fram ur vårt förbund?
Låt mig först ifrån dig tåren
kyssa bort ur ögonhåren —
ack, en skymt af himmelen
glänser ock ur tårens spegel —;
sedan trycke kärleken
sitt obrottsliga insegel
på de läppar, der jag ser
ur en paradisisk källa
all den salighet uppvälla,
himmelen åt jorden ger.

Lärkparet.

HAN.

En kyss, då jag far, o, min maka:
den lifvar min flygt i det blå.
En kyss, då jag kommer tillbaka:
den eldar mig mera ändå.

HON.

Ack, blif hemma i det gröna,
njut med mig, i tysthet säll,
daggen, blomstren, allt det sköna,
himlen strör omkring vårt tjäll.

HAN.

Dit lyft, på de glänsande skyar,
der våren åt kärleken ler,
jag ser, huru allt sig förnyar,
och sjunger för dig, hvad jag ser.

HON.

Se i spegeln af den droppen:
himlen är ock här, min vän.
Kärlek tittar ur den knoppen:
sätt dig här och sjung om den.

HAN.

Här tystnar min sång. Vid din sida,
hvad kan jag? Blott se uppå dig.
I rymden, i dagen sig sprida
vill sången, som lefver hos mig.

HON.

Lyssnande förtjust, jag bäfvar
för din flygt, så skön den är.
Det är präktigt, der du sväfvar,
men så lugnt i skuggan här.

HAN.

Hvad fröjd! Om du kände den fröjden
att sjunga i skyn: »Det är vår!»
och lyfta från tegen åt höjden
en suck af den trefne, der sår!

HON.

Far då dit, der solen stänker
dina vingar med sitt guld!
Hänryckt ser jag det och tänker:
han är min, han är mig huld.

HAN.

Dig ser jag, hur högt jag än svingar;
dig, hulda, i himlen jag ser.
För dig på de fläintande vingar
jag hvilar och sänker mig ner.

HON.

O, hur säll att dig tillhöra,
vårdar, värmer jag ditt bo.
Ack, hvad ville jag ej göra
för din glädje, för din ro?

HAN.

En dag du ej mera dig döljer
i brådden, som gulnat till skörd.
Då flyger du upp och mig följer,
af mig bland odödliga förd.

Slädpartiet.

Af hofvars dån, af hingstars skrik
genljuder hela staden.
Re'n tågar, vintergatan lik,
med bjällrors klingande musik,
på snön den långa raden.

Hvart fönster fylls af hufvu'n opp,
som ingen blick förlora
af paren, som med hemligt hopp
der mysa i det glada lopp,
likt Hesper och Aurora.

I unga bröst är bloden varm,
trots kalla vintervinden.
Dock närmar Han på slädens karm
mot Hennes lena bräm sin barm,
sin mun åt rosenkinden.

Ur barmen tittar Kärleken
och fram på selen flyger,
men fryser, hoppar ner igen
till sobelklädda gratien
och in i muffen smyger.

Med högmod upp sin pannas frans
den ystre fålen svänger,
och gyllne snäckan far i dans
på vikens marmor, som en krans
af mörka tallar stänger.

Med isigt skägg ur vaken opp
sig gamle Necken höjer,
och solen i sitt snabba lopp,
bland moln af snö på kullens topp,
med halfdödt öga dröjer,

tills gnistan far ur holmens tjäll
af brasans gyllne bränder,
der hvar sin donnas hufva, snäll,
har knutit upp och värmer säll
imot sitt bröst dess händer.

Det heta vinets bläddror re'n
kristallens koner fylla.
Hur glittra dansens hvirflar se'n,
liksom vid aftonrodnans sken
sig aspens löf förgylla!

En skara bakom fönstret står
och ser på stadens söner;
beler de ungas hvita hår,
ett kors för hvart det under slår,
hon på de dårar röner.

Snart hemåt vänd, den glada tropp
ser stadens fönster glimma,
ser rökens stoder stiga opp
åt månen med försilfrad topp
i qvällens lugna timma.

* * *

Jag arme sitter här och kan
blott måla hvad de röna.
Der kom, som med ett tigerspann,
en stolt Adonis — och försvann
ifrån mig med min sköna.

Lik sparfven, skild i halfbygdt bo
ifrån sin älskarinna,
jag lyss och väntar utan ro.
Jag tviflar ej om hennes tro:
men — hon är dock en qvinna.

Se'n Paris' tid hans leda slägt
förnyar tidt det rönet:
att svagt är för en pudrad knekt,
som fäktar skönt och dansar käckt,
det allt för svaga könet.

Vårlängtan.

Din sol, natur, går upp så skön,
och alla dimmor fly.
Hvar mask får lif, hvar fläck blir grön,
och himlen sjelf är ny.
Jag ensam tynar utan hopp:
min sol går aldrig opp.

Det ras af drifvor syns ej mer,
der vädren stridde nyss.
Till bröllops allt omkring mig ler;
hvar fläkt är blott en kyss.
Men, ack, i detta hjerta rår
en vinter utan vår.

I dalen öppnas knopp vid knopp
med tusen färgers glans,

och fjäriln långs de skönas tropp
far upp och ner i dans.
En enda blomma jag begär:
den enda fins ej här.

Bofinkens maka kom i skyn
ifrån sin pilgrimsfärd
och glömde vid sin älsklings syn
Levantens sköna verld.
Vår eller vinter — aldrig mer
jag här min flykting ser.

Der sitter det i hvar sin topp,
det himmelskt fria par.
Vid hvar en drill han håller opp,
att vänta hennes svar.
Ack, obesvarad blir min sång:
den blir ej hörd en gång.

Hvem skrämde upp de sälla tu?
Dock se! De mötas re'n
i närmsta lund och sitta nu
och kyssas på en gren.
Ack, när vi stördes, for jag hit,
och hon för evigt dit.

Dem skilja icke rang och guld,
som bryta ed och tro.

Är han blott kär, är hon blott huld,
de sörja ej för bo.
Mitt bo är grafven, äfven den
besöks ej af min vän.

Emmas klagan.

Edvin kom der borta,
kom ej fram till mig!
Edvin såg sin Emma,
och fördolde sig!
Han, som smög sig ständigt
i min väg förut,
gick jag in i hyddan
eller gick jag ut.

Tyst! jag hör hans stämma.
O, den käns så väl!
Först med den han trängde
in sig i min själ.
Så bak om mitt fönster
sjöng han mången qväll.
Ack, nu stäms hans luta
vid en annans tjäll.

Se, han knyter blommor.
O, han knöt dem förr
till en krans, hvar morgon
ny, uppå min dörr.
Den, som nu der hänger,
kom dit länge se'n,
och beständigt falla
vissna blad af den.

Edvin går der åter,
ej min Edvin mer.
Nu en ann', än Emma,
han sitt hjerta ger.
Kan man ge sitt hjerta,
se'n man en gång gett?
Kan det ges åt flere,
det som är blott ett?

Ack, jag i min enfald
trodde honom så:
trodde, när han räckte
mig sin hand derpå,
att om jag än bröte,
bröt ej han ändå.
Ack, jag i min enfald
trodde honom så!

Skön, med vårens sippor
slog hans kärlek ut.

Ack, med sommarns rosor
tog den hastigt slut.
Kanske, när han ser dem
spricka ut igen,
kommer han tillbaka
till sin glömda vän.

Men då skall jag svara:
»Jag vill älskad bli
ej blott rosentiden;
den är snart förbi.
Vill du ej bli hos mig
öfver vintern än,
flyg då kring som fjäriln
och försvinn som den!»

De många.

(Efter Anakreon.)

Lilla svala, årligen
kommer du från Nilen hit,
bygger bo och far igen
    undan vintern dit.

Men mitt arma hjerta är
ständigt kupidoners bo.

Ständigt nya ungar der
pipa utan ro.

Sina vingar väger en,
en i ägget slumrar än,
och på skalet pickar re'n
tredje Kärleken.

Af de äldre bröders tropp
samma mod de yngre få.
Desse, då de vuxit opp,
föda nya små.

Men, mitt hjerta, säg, hvad slut
tar det här? — Du bergar ej
all den mängden. Kör dem ut.
Näns du det? Ack, nej!

Kärlekssångaren.

Kärlek sjunger min hämpling, full af själ:
kärlek blott är hans lif, hans ve och väl,
fast han stängdes i bur ifrån de andra,
som på äfventyr ut så unga vandra.

Hör hans lockande röst! Se, hur han far
ifrån pinne till pinne, utan svar,
fåfängt tjust af sin drömda älskarinna,
som han ständigt i molnen ser försvinna.

På min lyra en knäpp mitt finger gör:
hänryckt ser han omkring sig, ser och hör,
qvittrar hastigt och lyss, och qvittrar åter.
Arma hjerta, hvad du dig narra låter!

På mitt finger en dag till spegeln förd,
skrek han: Aj! och så hjertligt, hjertligt rörd
kysste glaset och teg. Ack, stackars lilla,
hvarför när jag så grymt din ömma villa?

Men jag sjelf, i den stund min ande sig
djupast känner, så ensam finner mig:
ser min skugga mitt enda sällskap vara,
hör blott eko min känslas utrop svara.

Hvarför fingo vi ej i verldens rymd
tidigt pröfva vår flygt, ej stängd, ej skymd?
Hvarför lästes vi in att fåfängt ömma
och blott sjunga om kärlek och blott drömma?

Inbillningens tröst.

Till andra verldar med den glada solen
den gyllne skyn i hafvet re'n försvann.
Dock än förtjusar nejderna af polen
dess glans, lik minnet af en ädel man.

Hör, dagakarl! din hvilotimma ringer.
Ack, lycklig du, i hvilkens famn hvar qväll
en liten härold från din maka springer,
hvars bord dig väntar i ditt egna tjäll.

Min aftonro är blott att ensam svärma,
en fridlös vålnad lik, från berg och dal;
än till en graf min gång med bäfvan närma,
än återkallas af en näktergal.

Dock, äfven hoppets drömmar äro ljufva;
o, det är sällt att andra sälla se.
Hur rörde mig den kyss, jag såg en dufva
der mellan löfven åt sin älskling ge!

Med munter sång på vikens sköna spegel
mjölkflickan ror sin lätta julle fram,
från skeppet helsad, som med fälda segel
nyss intill bergets branta sköte sam.

Hvems är den rösten? Hvems den lyfta handen?
Det är din ynglings, säger mig din kind.
Rör tätt din åra! han är re'n på stranden,
dig återburen af en himmelsk vind.

Hur slår mitt bröst! Hur glad min känsla delar
de ömma famntag, hon sin sjöman ger!
Fins någon fröjd på jorden, som mig felar?
Jag eger sjelf hvar glädje, som jag ser.

Ack, prisom himlen, som åt menskan skänkte
inbillningens och känslans svärmeri.
Hur ofta njöt jag, hvad jag endast tänkte,
den fröjd, som kom, och den, som var förbi.

Jag såg bland stjernor aftonstjernan blicka
i raden främst och ljufvast i behag.
Ack, ropte jag förtjust, så skall min flicka
bland bygdens döttrar möta mig en dag.

Se'n lärkan slöt, begynte näktergalen:
den ena, glänsande i dagens höjd,
sjöng för att ses; den andra, gömd i dalen,
sjöng för sin vän, belönt af sångens fröjd.

Jag skapte strax, med drömmande förtjusning,
mig sjelf en vän, en lyra och ett tjäll.
Ej Delias kyss, ej lagerkronans susning
från Lauras dal mig skulle gjort mer säll.

Ynglingen och mannen.

YNGLINGEN.

Hvar är Cypern? Jag skall finna,
jag skall finna henne der.
Har du sett min älskarinna?
Har du sett, hur skön hon är?

Hyn har hon af solens tärna,
som ur morgonbadet går,
och som qvällens dufna stjerna
ler hon himmelskt ur en tår.

Känslofulla, hennes händer
mellan mina gömma sig.
Vid en snölik skymt af tänder
rosens anda möter mig.

Vek om lifvet, mjäll om armen,
spensligt fin och rund likväl:
kärlek andas hon i barmen,
oskuld blickar hennes själ.

Såsom skuggan öfver slätten
sväfvar hennes lätta gång.
Lärkan tystnar, sjelfva sprätten
dröjer stum vid hennes sång.

Hvilken grupp, då, ställd i dansen
midt bland kupidonerne,
gratierna hålla kransen
öfver henne, alla tre.

Nu som en arkadisk flicka,
menlös och naiv och öm;
nu i kretsen af de qvicka
fin i tadel och beröm:

hon hos Sappho, blott hon ville,
sutte i Kameners kor;
men på glansen af sitt snille
sveper hon behagets flor.

Nu sin gördel lös hon låter
och med Amor stimmar yr.
Nu hon binder till den åter
och till skogs med Cyntia flyr.

En gång skall hon för mig stanna,
ej en bild blott utan namn,
och min himladröm besanna
i sin evigt ljufva famn.

MANNEN.

Sök din skönhet, din gudinna,
unge dåre, länge än!
Jag fick här en hjertlig qvinna
till min matmor, till min vän.

Den funna.

Hastigt sänkte sig ett fenster,
hastigt lyfte sig ett flor,
och en blick mig här till venster
som en ljungeld genomfor.

Fåfängt sprang jag efter handen,
som ur vagnen sträckte sig.
Den var borta — men i sanden
fann jag en *Förgät ej mig!*

Hänryckt tog jag den och sökte
henne, henne utan namn,
der bland hyddor ån sig krökte,
der bland slott hon blef en hamn.

I hvar nymf, som åt mig myste,
trodde jag den enda se;

men min oskuld åt dem ryste,
åt min ömhet logo de.

Oskuld, ömhet, ack, de dödde
under saknad och begär.
Skyn försvann, som för mig glödde:
verlden syntes som den är.

Och jag kom, med nötta sinnen,
till min barndoms dal igen.
Frisknad vid dess ljufva minnen,
fann jag mig en yngling än.

O, hur rörd, vid ån och lunden,
mindes jag de glada spratt,
hur jag gick som blindbock bunden,
visste dock ta Minna fatt.

Tyst! hvad känner jag för tjusning?
Kring mig hvilket doldt behag!
Är det löfvens aftonsusning,
är det blomstrens andedrag?

Om hon fans här — och den samma
mot sin Vilhelm vore än!
mot den kalla, otacksamma,
som förgat sin första vän,

som sin barndoms älskarinna,
som sin lilla änglabrud,

glömde för en tjusarinna
utan namn. — Hvad ser jag? Gud!

Samma villohamn der nickar
vid min bild i ån igen.
Hvilken oblid trollmakt skickar
äfven hit den falska än! —

Hastigt på min panna trycktes
tvänne händers lena band.
Nämn mig, sad' en röst, som tycktes
mig så känd på denna strand.

Minna! ropte jag — och Minna,
ej den lilla forna mer,
men en skön och ädel qvinna,
just den sökta, mot mig ler.

Kan jag än din ömhet vinna,
är jag värd ditt hjerta än?
Ack, ja: din medtäflarinna
var ju blott du sjelf, min vän!

O, nu mins jag denna lära:
Flyg ej efter moln och rök;
hvad naturen ger dig nära,
ej af konsten fjärran sök!

Sparfvens död.

(Efter Catullus.)

Sörjen, o kupidoner, o kariter:
allt, hvad menlöst och täckt är till i verlden.
sörje! Sparfven är död: den sparf, min flicka
höll så hjertligen af, mer än sitt öga.
Också var han så söt och kände henne,
såsom barnet sin mor, och ville aldrig
gå ur famnen på henne, utan alltid,
hur han hoppade hit och dit kring henne,
sprang han pipande fram till henne ensam.
Men nu vandrar han der den mörka vägen,
den man aldrig har lof att vända åter.
Hvad jag önskar dig ondt, du onda Orcus,
som så slukar dit ner allt täckt och vackert!
Hvad sötunge till sparf du tog ifrån oss!
O, så styggt det var gjordt! Ack, stackars lilla!
Blott för din skull i dag min flickas ögon
ser jag svälla af gråt och bli så röda.

* * *

P. S.

Mins du, Lilly, glädjens ögonblick
i din barndom, då du fogeln fick?

Mins du sorgens, då han dödde sedan?
Låtsa nu, att jag den fogeln är,
dig så trogen och för dig så kär. —
Hvad! — ditt öga fäller tårar redan:
anar du, att såsom han jag dör?
Nej, din kärlek mig odödlig gör.
Ja, jag stannar, när de andra farit,
som en vinterfogel, hos min vän.
Då mig sjelf jag sjunger ung igen,
sjunger dig så vacker, som du varit.

Varning.

(Från tyskan.)

En högre rodnad på din kind sig gjuter;
din höljda barm i nya böljor går.
Som i en dröm, din blick sig tankfull sluter
och, lyft mot himlen, glänser af en tår.
Ditt dolda qval, den fröjd du hemligt njuter,
allt bådar gästen, som du hysa får.
Din oskuld anar ej den höga anden:
vet, det är kärleken, som är för handen.

Med bäfvan möt den gudamakt, som stiger
in i sitt tempel, till hans tjenst beredt,

och i den hemlighet, han än förtiger,
träng ej att forska med förtidigt vett.
Njut tyst den eld från himlen, som inviger
ditt rena hjerta, ack, så oförsedt.
Men vårda den, att den ej lös må rasa.
Ack, lifvets glädje blir så lätt dess fasa.

Till Kärleken.

(Efter Weisse.)

Amor, Amor, söta gosse,
dina pilar låna mig.
Komme Lilly se'n och trotse! —
Hör, jag svär, att jag med dig
vill det fångna rofvet dela:
Lillys hjerta — utan skämt! —
vill jag dela med dig jämt.
Tro, min hand skall icke fela.
Vägrar du? — Nå, nå! i dag
för din mamma sjelf jag klagar:
    Lillys ögon alla dagar
    få dem låna, aldrig jag.

Till den samme

(i en senare tid).

Skynda dig, Kärlek, af behagen åtföljd,
skynda att lifge med din tända fackla
Lilly, hvars oskuld, på en bädd af rosor,
sofver för länge.

Elda dess uppsyn med en liten skrämsla;
höje dess barm sig och dess kinder rodne!
Stanna dock halfvägs, då du ser dess gördel
lösas i flykten.

Tårarna.

(Efter Lorenzo de Medici.)

Hvilka tårar! Kyssa bort med möda
jag dem nändes. O, hur himmelsk var
denna dagg från dessa stjernors par,
der ett blygt begär med qval sågs glöda.

Om I sett den sköna gråten flöda
på en kind så mjäll, så fin, så klar,
likt en bäck, som genom ängen far,
hvita blommor sköljande och röda!

Kärleken derunder stod så glad,
lik en fogel, som det ljumma bad
njuter af en skur, som länge dröjde.

Dufven intog han sin tron igen
i de sorgligt sköna ögonen
och sin låga genom tåren röjde.

Aningen.

(Efter Faustina Maratti-Zappi.)

Ack! — det sade mig de tunga dragen
af min anda vid hvart steg, jag gick;
och den dofva luftens dystra skick,
som i rökmoln höljde för mig dagen;

och de matta, klagofulla slagen
af min fogel, nyss så glad och qvick;
och det vissna fält, der fjäriln fick
ingen kyss mer, af hvar stjelk bedragen.

»Visste du hvad sorg dig står så när!»
sade allt mig: sjelfva tystna'n säger
ve åt den, af ödet drabbad är.

Nu jag vet det. Ack, den vän, jag eger
öfver allt i verlden för mig kär,
fjärran från mig sträcks på plågans läger.

Söndagsmorgonen.

(Efter Hebel.)

»Ej knäpp, ej kny, ehvart jag lyss»:
så lörda'n sad' åt sönda'n nyss.
Hvar menska sofver re'n så sött,
af hela veckans omsorg trött.
Det går mig sjelf på stunden så,
knapt kan jag mer på benen stå.

Så sagdt, slog klockan tolf i byn,
och lörda'n sjönk från himlens bryn,
och sönda'n sad': Nu gäller mig. —
I dörr'n ännu han sträcker sig,
och bakom stjernorna en stund
ur ögat gnuggar bort Jon Blund.

Se'n tänder han ett rödlett ljus
och går med det till solens hus.
Hon sofver än så skön och varm.
Han klappar på dess fönsterkarm
och ropar: Tiden hastar re'n.
Hon svarar: Gå, jag kommer se'n.

På tårna blott så tyst han går
och vänligt re'n på berget står
och tittar ner åt dalens bryn,
men ingen rör sig än i byn.
Allt sofver sött, och st! med flit
han vinkar, då han kommer dit.

Och när de vakna upp till slut
från sorglös hvila natten ut,
så står han der så skön och ser
igenom fönstret in och ler
i solskensdrägt, så mildt och gladt,
med blommor på sin söndagshatt.

Så from och god, han skyr all strid
och vill ej störa någons frid,
men tycker det ej natt är mer,
när solen högt på himlen ler
och minsta blomma mot dess sken
ifrån sin hufva tittar re'n.

Hur skön i lilla trädgåln står
hvar säng, som rensades i går!

Hur frisk och ljuf är hvarje fläkt
från träden i sin helgdagsdrägt!
Hur flitigt samlar biet der,
som vet ej, att det söndag är.

I hus och gård, på väg och fält,
allt är så rent och lugnt och sällt.
Man hör i byn ej annat ljud
än: Herrans frid! och Signe Gud!
och: Det blir, Gud ske lof, i dag
en skön och härlig sommardag.

Och fogeln med så gälla slag
upphöjer skaparen i dag,
som visste han, när helgdag är. —
Det veta alla barnen der,
som kring sin mor i väntan stå
att sina granna kläder få.

Det ringer tredje gången re'n:
i dag är prosten icke sen.
Gå, bryt mig der en rosenknopp,
som håller på att vecklas opp.
Vid kyrkan möter jag min vän
och smyger i dess halsduk den.

Kärlekens dotter.

Goda flicka, hvarför så med handen
höljer du din uppsyn mot mitt bröst
i den stund, då ändtligt ödets röst
bjöd min kärlek nå den sena stranden, —
då jag efter långa, långa år,
blott i bref och drömmar sorgligt njutna,
får dig se — och glömmer det förflutna
och mig tror tillbaka i min vår;

tror mig än mer ung än i den stunden,
då jag kom från visdomsberget ner,
full af allt hvad man der fjärran ser,
högt och djupt, — och mötte dig i lunden
och förgat Athen och Rom för dig?
Tio år min lycka mognat sedan,
och den hand, du räckte mig då redan
såsom min, nu ej vill svara mig.

Jo, den svarar, men ditt sänkta öga
tveksamt lyfts imot mig med en tår.
Ditt bekymmer, Betty, jag förstår.
O, min vän, du känner mig då föga!

Tiden, sorgen, saknaden af mig
dina rosor blekt, din eldblick mattat;
och den bild, mitt hjerta af dig fattat,
fruktar du, ej mer skall likna dig.

Trösta dig! De blommor, du begråter,
skulle vissna innan kort ändå.
Ve den man, som blott om dem vill rå:
törnet står för all hans lifstid åter!
Men en skönhet trotsar ålderns höst:
själens skönhet evigt skall behaga.
Hör, jag vet om kärleken en saga,
som är sann, till trogna hjertans tröst.

Kärleken till jorden for,
förd af skönheten, sin mor.
Barn ännu, han grät och hängde
jämt vid mammas hand och blick,
jämt på hennes knä sig trängde,
jämt en kyss med socker fick.
Ledsen dock att ständigt smeka,
pilten, redan temligt stor,
lopp ifrån sin söta mor
att med gratierna leka.
Äfven leka — det må ske
med behagen alla tre —
utan ända, tröttar sinnet.
Suckande åt tomheten

af sitt lif, som endast minnet
af Olympen tröstar än,
går han till sin mor igen.
Dufvorna för vagnen spända
ser han glad och blott begär
att med henne återvända.
Redan vagnen honom bär,
och i glädjen, att den bringar
honom hem, han sina vingar
gör till segel öfver den.
Re'n begynner den sig höja,
då han ser åt jorden än,
ser ifrån en upplyft slöja
ögon blicka, som hans spår
följa med en själfull tår
och i hans försmälta dröja.
Det är Psyche. Ner han far,
låter Venus i sin char
glänsa, småle och försvinna;
går att nu det hjerta finna,
som han efterlängtat har.
Jorden för det trogna par
blir en himmel. Alla dar
sällheten vid deras möte
är med ny förtjusning röjd.
Men en dag... hvad festlig fröjd!
då ett barn ur Psyches sköte
bärs i hans förtjusta famn.
Skönhet! ropar han betagen,

skönhet vare ock ditt namn,
som min mors. — Ifrån den dagen
ej blott son åt skönheten,
men ock far är kärleken.

Till en landtman.

Till din hydda, Orest, glädjen med friheten
flyr ur marmor-palats, dit genom vaktgevär
tränga svarta bekymmer,
tränga plågor i lustans spår.

Se, de lägra sig der under den yppiges
indiskt doftande bord, spänstiga ottoman,
till dess stjernorna blicka
på den hvilande fliten ned:

och då rusa de fram, alla de furier,
fruktan, ånger och qval, sveda och sömnlöshet,
kring den vissnade dåren,
fåfängt bäddad i ejderdun;

fåfängt höljd af sitt tafts tredubbla förhängen
undan morgonens blick. Ty, såsom rofdjuret,
blott i mörkret han rör sig
och af dagen gör än en natt.

Du, med lärkan, då re'n sväfvar i gryningens
paradisiska stund högt öfver dal och fält;
och som röken ur hyddan,
så din andakt åt skyn står opp.

Sänd mig hit af den luft, som i de öppna tjäll
blåser oskuld och frid, helsa och glädje in,
ej af straffade laster,
ej af orenlig prakt förskämd.

Nej, jag räddar mig dit, der du med friden går,
ej af plågan i vagn eller på krycka mött,
der ej tiggande händer
räckas fram med en mordisk blick.

Der mig visa, hvad här endast för konstens skull
i en tafla beses eller i skaldens dikt:
der mig visa naturen
landtligt enkel, dock ädelt skön:

du, som lefver, ej blott sjunger, idyller, du
med din funna karit, under den ek, du ärft,
störd i Skördarnes läsning
af din jollrande dotters kyss!

Besöket på landet.

Bort, bort ur staden bjuder naturen mig
och bäddar mossa under ett hvalf af löf.
En bär dit doft, en annan svalka
af de beskäftiga små sefirer.

Och bäcken skyndar — knapt ger han al och pil
en kyss i flykten — skyndar med skålen dit
och lägger den så genomskinlig,
kransad af Flora, för mina fötter.

Dock fåfängt, fåfängt andas jag landtlig luft
och landtlig frihet: klämdt är mitt bröst ännu.
Dödt är för mig det sköna landskap —
nej, det får lif, det får själ: hon syns der!

Hon, hvilkens skymt blott tjuste för evigt mig,
hvars drömbild sedan följt mig båd' dag och natt,
i aftonstjernan åt mig blickat,
rodnat på morgonens gyllne skyar!

Hon syns der verkligt, sväfvar så nära mig,
der bort om floden. Fins ej en brygga här
och ej en julle? Hjelpen, nymfer,
hjelpen den simmande, sköna nymfer!

Vår och vinter.

Ö, der alltid rosenhäcken
blommor bär,
gyllne fisk i silfverbäcken
spritter kär,
linden på sefirens vingar
strör behag,
sång af filomeler klingar
natt och dag!

Re'n är gubbens hjessa grånad;
men ännu
för hans fåfängt spända trånad
rymmer du.
Vinter, kom! — ty jag vill hoppas
vårens stund.
Ömsom vissnar, ömsom knoppas
glädjens lund.

Qvinnans värde.

(Efter Schiller.)

Ära ske qvinnan! Af qvinliga handen
knytas vid hjertat de husliga banden,
närs den ej slocknade kärlekens glöd,
strös i vår sorgfulla jordiska lefnad
himmelska rosor, och tröst eller trefnad
sprids öfver allt, båd' i lif och i död.

Evigt lysten och förveten,
mannen i sitt lugn ej trifs.
Fjärran kring oändligheten,
våg för våg, hans tanke drifs.
Intet motstånd utaf tingen,
ingen gräns hans styrka tål.
Rastlöst genom stjerneringen
jagar han sitt drömda mål.

Dock af en moder, en syster, en maka
lockar en blick den förflugne tillbaka,
fäster hans känsla vid hem och vid nu.
Fromt, vid sin gerning, i oskuldens slöja,
sitta de inne och blygsamma röja,
barn af naturen, dess enfald ännu.

Våldsam, såsom eldens låga,
mannen genom lifvet far.
Intet skonsmål hans förmåga,
ingen ro hans trängtan har.
Hvad han skapt, förstör han åter,
saknar hvad han nyss har flytt.
Hydran lik, hans önskan låter,
föll ett hufvud, se ett nytt.

Qvinnan belåten, ehur' hon är bunden,
plockar i tysthet en blomma för stunden,
som af dess omsorg med ömhet är närd,
fri, mer än han i sin ändlösa irring,
vis, mer än han i sin lärda förvirring,
rik, mer än han i sin diktade verld.

Stel och kall, som pyramiden
spetsar sig vid Nilens elf,
mannen hårdnar under striden
med sitt öde, med sig sjelf;
känner ej det himlanöje
att, med själ mot själ förbytt,
hjertligt dela gråt och löje,
födas i en vän på nytt.

Men som eoliska harpan i bäfning
klagande sätts af en fläkt, af en sväfning,
likså hos qvinnan den känsliga själ.
Blott af en dröm, att den älskade lider,

häfs hennes barm och en blekhet sig sprider
under den perla, från ögat sig stjäl.

Stolt af segrar, rik af byten,
mannen gör sig rätt med våld.
Med sitt svärd bevisar schyten,
och till slaf är medern såld.
Grus och aska hölja fälten,
plötsligt föll, hvad sekler byggt;
blott en rå barbar blir hjelten
under gratiernas flykt.

Men med en ljuft öfvertalande stämma
kastar sig qvinnan, att blodbadet hämma,
mellan de stridandes ljungande spjut.
Der af en fader och här af en maka
fattar hon handen: och bägge försaka
hämnden för evigt, en slägt blott till slut.

Den sjutionde födelsedagen.

(Efter Voss.)

Nära till spiseln satt i sin länstol Walter den gamle,
han som i fyrtio år bestridt församlingens org'spel.
Far och farfar suttit förut i den stora, siratligt
snickrade stolen af al, på det mörkbrunt skiftande juftet.

Lutande öfver postillan, han nu, med händerna knäpta,
suckade tyst för sig, nu högt uppläste de tröstrikt
manande ord. Till slut begynte, med ögonen slutna,
hufvudet nicka och sjönk i en stärkande middagsslummer.
Klädd i sin högtidsrock, satt gubben, rakad och borstad,
ty han fylde i dag sina sjutio vintrar med heder.
Också hade hans son, den vördige pastorn i Näsby,
skickat till honom i går ett bud, med fyra buteljer
gammalt helsosamt franskt, och lofvat att jämte sin unga,
blomstrande fru i dag besöka de gamle, om nå'nsin
vägen det tillät, ty fastän snöplogen med tre par
dugtiga oxar der gått, så var den dock åter igenyrd.
Under måltiden nyss steg gumman upp och med små-
slugt
leende min tog fram en korkskruf, stälde för gubben
en af flaskorna fram, och han drack med henne sin
sons skål,
jämte den blomstrande fruns, som han gerna omfamnade
en gång
än för' sin saliga död. Nu låg på boken hans snöhvitt
glänsande hår: glasögonen lågo bredvid och den nya
sammetsmössan med räfskinnsbräm och tofs utaf gullträd.

Mor hade hängt för fönstren och sängen rena gardiner,
sopat golfvet, bestrött det med granris, bredt öfver bordet
den rödblommiga duken och blåst på det rara citronträ't
dammet af löfven. Också levkojorna blåste hon rena,
glad, att de knoppades re'n. På hyllorna glänste, af
engelskt

tenn, blankskurade fat och tallrikar. Öfver dem stodo muggar af blått porslin, och under dem hängde en eld-tång
jämte en prydelig aln, ett besman och mangel och stryk-jern.
Men det gröna klaveret, som nyss den gamle med strängar åter försett och stämt, stod främst i rummet en prydnad.
På notställaren låg uppslagen en gammal koralbok, gumman lyfte på den, såg efter, om under den gömdes dam, och satte den ner igen, så att nummern var ostörd.
Äfven det präktiga skåpet af ek, med serafims-hufvu'n, blommor af valnöt, mässingsbeslag och skrufvade fötter, henne till brudskänk köpt af modern, klockerskan salig, hade hon dammat utaf och bonat med vax, att det glänste.
Ofvan på kransen stod en hund och ett gapande lejon, bägge af gips, sex slipade glas med gull uti kanten, tre par koppar af blommigt porslin och korgar med äplen.

Nu steg gumman ifrån sin spinnrock, trippade sakta till vägguret och knöt slaghammarens snöre på spiken, så att det klingande glas och kucku ej skulle i förtid väcka den gamle. Se'n stod hon vid fönstret och såg, huru stormen
jagade tapptals dit snöflingorna, skakade gårdens träd och de hoppande skatornas spår bortblåste på ladan.

Hjelp oss, Gud! Hvad det stormar, hvad snön uppstaplas i högar!
sade hon sakta för sig och runkade ängslig sitt hufvud.

Stackars resande folk! Hvem kör väl sin hund i ett sådant
väder på dörrn. Dock kommer min son. Det käns i mitt hjerta
slå så besynnerligt. Se, huru katten, på foten af bordet,
slickar sin tass och kammar sitt skägg och borstar sin nacke:
det betyder ju främmand' i alla förnuftigas tanke.
Sade, och tog fram kopparna, stälde dem sakta i ordning,
fylde i sockerdosan och dref bort flugor, som gubbens
flitiga smälla bespart till vintersällskap, och nedtog
sjöskumspiporna båda, så väl den silfverbeslagna,
skänkt af hans son, som den andra, hvarmed han dagligen rökte.
Skakande, hälde hon se'n kardusen öfver en tallrik.

Nu till stugan bredvid hon varsamt öppnade dörren,
vinkade fram Susanna ifrån sin surrande spolrock,
talte med nedstämd röst och bad henne skynda till vedbo'n.
»Tag en börda och bär hit in; men sakta på golfvet
lägg den, hör du, mitt barn, att ej du väcker den gamle.
Krafsa ur ugnen se'n ett par, tre kol, och i spiseln
blås upp eld till en brasa. Du vet, huru farsgubben klagar
ständigt om köld och midt om sommaren sitter i solsken.
Äfven de unga, som komma från resan, behöfva ett varmt rum.»

Pigan hemtade ved och blåste på kolen, med kindren
pösande, hostade se'n och grät och trätte på veden,
tills den ändtligt blef tänd. Nu brann den med sprakande låga
hastigt till glöd, och vid glöden satte sig gumman beskäftigt
ner för att bränna sitt kaffe. Hon rörde om bönorna flitigt.
Knastrande brynte de sig och svettades olja och vällukt.
Derpå lyfte hon ner ur en skrubb den behändiga qvarnen,
skakade bönor deri och satte den knäna imellan,
höll med sin venstra hand den fast och mol med den högra,
plockade upp ur sin famn hvar böna, som hoppat ur tratten,
drog se'n lådan derut och strödde på papper det malna,
snodde om vefven igen, men stannade, medan hon talte:
»Spring, Susanna, och tag en bit af den mögliga limpan,
locka i lidret Burdus och stäng den vaksamme in der,
att hans skällande ej, när de komma, må väcka den gamle.
Hör se'n efter, om Matts re'n gått att hemta ur sumpen
gäddorna. Vänta! Förut skall han vedträn klyfva så många,
säg honom det, att vi kunna vår gås väl bryna på spetten;
klif på dufslaget se'n och se, om släden ej kommer.»

Pigan med brödet gick och, på knät sig klappande listigt,
lockade in Burdus och lät den skrapa och gnälla,

vadade sedan i drifvan till Matts, som i stallet med ifver
hackelse skar, ty han frös. Och se'n hon sagt, hvad
hon skulle,
klef hon på dufslaget upp och pustade, ref sig i händren,
stack dem inunder sitt förklä' och slog sig på axlarna
korsvis;
men nu såg hon i molnet af flygande snön, huru släden
slingrade utför backen vid byn med klingande bjällror.
Hoppande ned från stegen, hon sprang att berätta åt
matmor.

Gumman med darrande knän lopp ut och med klappande
hjerta
andades kort, och en toffel ifrån henne flög uti brådskan.
Pigan till porten sprang och öppnade. Närmre och
närmre
hördes nu bjällrornas klang och den klatschande piskan,
och slutligt
äfven hästarnas traf, som in på gården med släden
ilade, höllo vid dörrn och snöiga rykte och fnyste.
Gumman vid släden stod och skrek: »Välkomna! välkomna!»
famntog först sin son, som främst sig skyndat ur släden,
sprang se'n och hjelpte hans maka ifrån sin lurfviga
fotsäck,
knöt upp banden på hufvan och kysste, och tårar af
glädje
föllo från gummans ögon på dotterns rosiga kinder.

»Men hvar är far? Han mår väl ej illa på födelsedagen?»
frågade sonen. »Tyst!» sad' modern med vinkande händer,
»tyst! han sofver. Mitt barn, kläd af den snöiga pelsen,
väck honom se'n med en kyss, du allra käraste dotter.
Stackars barn! hvad din kind är röd af den kyliga vinden!»

Skyndsamt hängde hon upp deras pelsar på svarfvade knappar,
vred helt sakta på nyckeln och bjöd dem stiga i stugan,
der den blomstrande frun, med sin älskvärdt leende uppsyn,
skyndade fram och kysste den gamle på kinden. Förvånad
såg han upp och slöt sina barn i darrande armar.

Landtlifvet.

Sök lyckan, du, sök henne genom staden,
vid växlarns bank, på kuren hos en prins;
af rum vid rum den långa, granna raden
på slottet följ och fråga, hvar hon fins.

Jag i min däld blir vid den ärfda tegen,
der jag i dag, på stället, lycklig är.
Blott halmbetäckt är hyddan, men min egen.
Der är jag född, o, dödde jag ock der!

Af samma jord, som födde mina fäder,
jag har mitt bröd och trampar deras spår,
åt samma utsigt öfver sjön mig gläder
och längs med ån till samma kyrka går.

Se'n ur min hand jag låtit kornen regna
och trött bär hem min tömda såningskorg —
hvad hyddans rök, hvad gårdens träd mig fägna!
Dit in med mig ej följer någon sorg.

Må det i natten klarna eller mulna:
jag sofver sött och låter himlen rå.
Blott jag har lien hvässt, när axen gulna,
jag äflas ej att om Guds väder spå.

Flyg icke bort, du, som här sjöng om våren!
Tag fritt det korn, du finner i mitt land.
Också för dig, du enka, tyngd af åren,
jag ej skall räkna axen i din hand.

Den första skärf, min båt ur staden bringar,
se'n äplet lånt af mina gossar hyn,
ifrån min hand i kyrkohåfven klingar,
som ber om hjelp för någon blind i byn.

O, huru sällt förrinna dina dagar,
blott du förnöjd med litet lefva vill!
Du njuter allt: det minsta dig behagar,
och nöjet ej till ledsnad räcker till.

Kom, lägg dig här, der ån förbi mig flyter,
der jag är skyld af denna friska alm.
Känn svalkan här och fråga, om jag byter
mot din alkov, dess siden och dess qvalm.

Midsommarsda'n, hur präktigt jag bekransar
min hela gård och gör min koja ny!
Och julen ut, hur hjertligen jag dansar,
sjelf barn igen, med barnen i vår by!

Såg du min fröjd — den känner ej monarken! —
hvar gång en ymp i blomma redan är;
hvar gång ett lam, som modern glömt på marken,
(ve sådan mor!) i barmen hem jag bär;

hvar gång min hjords anförerska om qvällen
ser efter bröd vid dörren af mitt tjäll!
Hon är det värd: hon ringer dem från ställen,
der vargen går; hon för dem hem hvar qväll.

Om på mitt bord ej kinabålar blänka
och dofta vin, som vandrat mången sjö,
så har jag mjölk, som skummar sig, att skänka
ur kärl af trä, så hvita som en snö.

I blåst och regn, hur ljuft att sitta inne
och trycka ömt min Betta till mitt bröst!
Än med en dikt jag muntrar hennes sinne,
än sjunger hon en visa till min tröst.

Må hvem som vill sin oskuld äfventyra
i hof och stad, för ära och för guld.
Jag är berömd, om Betta hör min lyra,
och jag är rik, om Betta är mig huld.

Må när som helst mig döden hädanrycka,
blott jag får se på henne, när jag dör;
blott hennes hand jag än får tacksamt trycka,
då hon ej mer min qväfda stämma hör.

Se'n vet jag visst, att hon så tomt det finner
och mins mig än i många Herrans år.
Ja, mången tår på hennes psalmbok rinner,
då till min graf hon ifrån kyrkan går; —

så framt vi ej på en gång somna roligt,
två vänner likt, som natten skiljer sent,
i hjertligt tal fördjupade förtroligt
om forna dar och hvad dem först förent.

Den sena våren.

Klagen ej, att våren dröjer:
desto mer han se'n förnöjer,
då naturen väcks i hast
af hans blida ögonkast.

Se, hur snällt sin hvita yta
berg och dal till grön förbyta.
Nyss af is bedröfligt grå,
viken nu är himmelsblå.

På dess klara spegel skrider
re'n en båt och hvad det lider
följs af gäddan, stackars tok,
som för fisk har svalt en krok.

Älfven sina bojor bryter
och i svälda böljor ryter.
Dock i lugnet ned om den
ligger fast en isbro än.

Käcke sjömän dit sig våga,
att der väg för skeppet såga,
som från hafvets öppna famn
kommer att begära hamn.

Snart ur knoppen blomman spricker,
då det milda regn hon dricker.
Hör, de glada foglar re'n
prisa solens varma sken.

Allt till stadens lönnar hitta
siskor, som der partals sitta.
Lärkan sjelf i skyhög krets
far kring tempeltornets spets.

Stackars fjäril, som i dagen
kom att bli af kölden slagen!
Nu der flyger fram en ann' —
ser du, barn, så grann, så grann!

Akta, då med utsträckt finger
du att honom fånga springer.
Han på nässlan sätter sig.
Akta, barn, hon bränner dig.

I det fönster, dit sig höjde
drifvan, som på väggen dröjde,
Rosa, sjelf en ros, så glad
ställer fram en blomsterrad.

Sakta står hon der och gläntar:
det är någon som hon väntar.
Se, der föll en majrosknopp!
Evert kom och tog den opp.

Äfven hämplingen i buren
firar vår; och kreaturen,
ledsna vid sitt bås till slut,
råma att få komma ut.

Se'n i går hur lifligt gräset
qvicknat på det glada näset,
dit med fåren Ingrid går;
men i hast hon stilla står.

Göken gal, och hon sitt öra
spänner fiken att få höra,
huru många år han spår,
att hon ännu ogift går.

Var till freds, han är dig trogen,
han, som nu der kör med plogen,
glad, att han i tid kan få,
Gud ske pris, sin åker så.

Sång efter Sappho.

Lik en Gud, så säll, mig den yngling synes,
som dig gent imot får så nära sitta,
får så nära lyss till det söta ljudet
från dina läppar!

Och han ser blott dig — och du ler så kysstäckt!
Det har stört min ro, det har bräckt mitt hjerta.
Vid din åsyn fly, midt i talet, mig båd'
ordet och tanken.

Tungan får ett band, genom alla ådror
ilar en ström af eld, mina ögon höljas
af en plötslig natt, och som hafvets böljor
gny mina öron.

Nu en iskall svett, nu en hastig darrning
öfverfar min kropp; som ett gräs förvissnad,
andas jag knapt mer — och i dödlik dvala
dignar på stunden.

Eros.

Himeros heter han rätt, den falske, som röfvat af Eros
namn och säte och makt, både bland gudar och män.
Äldre än Cypris och Zeus, än Kronos sjelf, är den rätte
Kärleken. Äldre, än han, äro blott Kaos och Död.
Kaos, rördt af hans fläkt, blef en verld af ord och af skönhet:
allt, om han släcker sitt bloss, blir hvad det varit, blir dödt.

VISOR.

Champagnevinet.

Drick! de förflyga, de susande
perlorna: drick!
Skynda! det ljufva, det ädla, det höga
söker du fåfängt, se'n anden förgick.
Dåren, som fäste vid skummet sitt öga,
vatten, blott vatten, på läpparna fick.

Njut! de försvinna, de tjusande
stunderna: njut!
Ytterst förfinade, känslan och löjet
reta och domna i samma minut.
Snappa i flykten behaget och nöjet:
högst är raketen, i det han går ut.

Snar är på jorden den rusande
glädjen, ack, snar!
Fångad af ynglingens spända förhoppning,
än ur en drufva, förädlad och rar,
än från en mun, lik en ros i sin knoppning,
strax till sitt hem öfver molnen hon far.

Till en ung flicka.

Unga flicka! i din vår
bind dig myrtenkransen.
Dansa medan du det får:
snart är du ur dansen.

Innan morgonen sin kos
smyga sig behagen;
då en annan yngre ros
tränger dig ur dagen.

Spegla dig, så länge än
spegeln dig berömmer:
denna oförstälda vän
nog en dag du glömmer.

Medan du omkring dig ser
ynglingar i låga,
flicka, sjung vid ditt klaver,
skämta vid din båga.

Snart en herre återstår
af den slaf, der smilar.

Barnet gråter, vaggan går,
och klaveret hvilar.

Lek med diktens drömmar än
och dess blommor plocka.
Lek med sjelfva kärleken,
såsom med en docka.

Snart med en förvissnad barm,
såsom fru, du vaknar,
vaknar till besvär och harm
och din krona saknar.

Rosorna i hymens bädd
taggar ha, som sticka.
Värre dock att tvär och hädd
gråna bort som flicka.

Medan lifvet blommar än,
hvar minut värdera.
Dina femton år igen
får du aldrig mera.

Till en yngling.

Gode gosse, glaset töm!
Gerna ser din flicka
någon gång dig glad och öm
ibland vänner dricka,
som med hjertats sympati,
eldiga och unga,
klinga glädjens harmoni,
lifvets sötma sjunga.

Gerna vill hon i din hand
se kristallen glindra,
se din kind i purpurbrand,
se ditt öga tindra,
se din känsla, ditt behag
lifligt sig förfina
och i hvarje anletsdrag
själen genomskina.

Drick! — och lifvets väg ej mer
går igenom heden.
Se i glaset! — och du ser,
jorden är ett Eden.

Drick! — i glaset sanningen
pär sig naken måla.
Drick! — i glaset kärleken
ser sin himmel stråla.

Drick! — men sällan och med mått;
mins hvad Syrak skrifvit:
»Vin och vänskap smaka godt,
då de gamla blifvit».
Tänk hvad fröjd på gamla dar
gubbens hjerta känner:
gammalt vin har gubben qvar
än för gamla vänner.

Det enda glaset.

Kom ur valsen, kom på tå,
yngling, smyg hit sakta!
Mosler-glas här fylda stå,
sköna att betrakta!
Se, hvad kupidoner der
doppa sina pilar!
Skynda! tag det främsta här,
medan dansen hvilar.

Vid en ring af skönheter
ställ dig tjust att dricka,
högt för alla gratier,
sakta för din flicka.
Onämnd, ser hon af din min
dock ditt hjertas mening.
Dans och kärlek, sång och vin, —
himmelska förening!

Då ditt ögas perlor ner
ibland vinets blandas,
står hon rodnande och ler
och för dig blott andas.
Hvad är alla nöjens sus
under ungdomsraset
mot ditt hjertas tysta rus
af det enda glaset?

Glädjens ögonblick.

Sörj ej den gryende
dagen förut.
Njut af den flyende
hvarje minut.

Rosornas doft,
drufvornas ånga
skynda att fånga:
yngling, de vissna — du sjelf är ett stoft!

Fatta det blinkande
glaset förnöjd.
Sjung om den vinkande
kärlekens fröjd.
Men då du ler,
munter för dagen,
skräm ej behagen:
flydda en gång, de ej följa dig mer.

Drick ur den sparade
ungdomens bål,
drick den bevarade
oskuldens skål.
Glädje och dygd
elda hvarannan.
Kransad om pannan,
visheten skämtar i vinrankans skygd.

Klinga med roliga
vänner i lag.
Tryck den förtroliga
handen i dag.
Kanske du den
aldrig mer trycker:

härjaren rycker
brud ifrån brudgum och vän ifrån vän.

. Glad må du somna i
grafven, du ock;
känslorna domna i
tiden ändock.
Efter en qväll,
måttligen njuten,
hjertligen sluten,
sofver man roligt och vaknar man säll.

Vårvisa.

Glädjoms! det är redan vår,
vår i hela Sverge.
Öfverallt dess anda rår,
öfverallt en glädjetår
blickar upp åt skyn och spår,
hvad i höst vi berge.

CHOR.

Glädjoms! det är redan vår,
vår i hela Sverge.

Lemnom tiden åt sin dom,
lydom Gud och konung!
Är i maj vår lada tom,
bidom höstens rikedom;
fordrom ej af vintern blom,
ej af våren honung.

CHOR.

Lemnom tiden åt sin dom,
lydom Gud och konung!

Studentvisa.

(1801.)

Student! om du, det namnet värd,
vill klinga med oss alla,
så topp, att lika rask, som lärd,
för sanning stå och falla!
Sanning! vi helga dig hjerta och röst,
så från ämbetspulpet som kateder.
Sjelfve vår väg, det är mödornas tröst,
vi oss bana till lycka och heder.

CHOR.

Sanning! vi helga dig hjerta och röst, m. m.

Student! det namnet säger flit.
Till flit är menskan buren.
Blott flit, blott oupphörlig flit,
är lifvet af naturen.
Se, från planeten, som fyller sitt lopp,
till de kräk, som för stacken arbeta,
allt vet sin tid: och vi, tänkande tropp,
och vi skulle vårt klockslag ej veta?

Blott flit så dygd som lärdom gör
och ger dig rang för gräsen,
du länk, som sjelf dig fästa bör
i himlens ked af väsen.
Köpman en dag, eller knekt eller prest:
såsom menska, förädla din gåfva!
Sky att som masken, vid löfvet blott fäst,
ditt förnuft och din frihet försofva.

Dock märk, att visheten begär
sin prydnad af behagen.
Naturen sjelf sitt regnmoln klär
i färgerna af dagen.
Gå någon gång till en dans från Porthan:
äfven Sokrates knäpte sin lyra.
Tänk ej likväl blott på valsen den da'n,
så att krian gör cirklar, som yra.

Hvar dag med ädel visdomstörst
stå fram vid Mimers källa;

men på en bal låt andra först
sin spotska handske fälla.
Yngling! ju mer du har värde, dess mer
är försynthet din prydnad och ära.
Mer än sin rätt man den blygsamme ger,
då man ser honom mindre begära.

Från skum skilj drycken, som från stoft;
sky sprätten, som pedanten.
Bär på din frack ej cedrodoft,
ej dam af folianten.
Käck till försvar af hvar lidande dygd,
ej i gränder sök mandomens heder.
Röj, till den trotsande dumhetens blygd,
att dock kunskap är mer än blott eder.

För moln af rök, der ruset bor,
fly alla gratier unnan.
Den Bacchus, som var Phœbi bror,
är icke den på tunnan.
Drick vid en högtid ett glas eller par
för att glädjas, ej blott för att dricka.
Drick, som du drucke, om munskänken var
din i brudstolen rodnande flicka.

Må hon, må denna drömda bild
af en oskyldig maka
din känslas eld, som flammar vild,
med blygsamhet bevaka:

att på din kind, då du plötsligen röjd,
som en julklapp, bland syskonen hamnar,
ungdomens rosor må lefva, till fröjd
för din mor, som dig forskande famnar.

Se der vår ordens bud, min vän:
vill du dem heligt lyda,
så klingom! — Dock — ett vilkor än,
det första jag bort tyda:
svär till allt spel ett osläckeligt hat;
båd' din tid och din själ det föröder.
Svär du? — Välan! var välkommen, kamrat!
Och nu drickom hans skål, mine bröder!

Din skål, du planta för ditt land,
till odling vald för mängden,
hvars knopp re'n under ymparns hand
förljufvar hela ängden!
Spride din blomma sin doft till den gård,
der hvar resande vinkas och spörjes:
»Lönar min son all den kostnad och vård,
som af mig och af staten besörjes?»

Din skål, du son, hvars dygders pris
den gamles hjerta gläder;
som reser hem, så frisk som vis,
med böcker och med kläder.
Trefaldt din skål, om du bär till din far
ditt betyg om förkofran och heder

ej blott i fickan på prent, som bedrar,
men i uppsyn, i tal och i seder!

Spring, min snälla ren!

(Ur *Emili* eller *En afton i Lappland.*)

Spring, min snälla ren,
öfver berg och fält!
Vid min flickas tält
får du krafsa se'n.
Ymnig mossa der
under drifvan är.

Dagen är så kort,
vägen är så lång;
spring du vid min sång!
Låt oss skynda bort:
här är ingen ro,
här blott ulfvar bo.

Se, der flög en örn:
säll den vingar har!
Se, hur molnet far:
satt jag i dess hörn,
såg jag re'n kanske
dig der borta le!

Du, som hjertat här
fångade i hast —
så en vildren fast
vid en tam man snär! —
o, du drar mig mer
än en fors dit ner!

Se'n jag dig fick se,
tusen tankar jag
har båd' natt och dag;
tusen äro de
och blott en ändå:
att dig ega få.

Du må gömma dig
bakom däldens sten
eller med din ren
fly till skogs för mig:
undan, undan skall
både sten och tall.

Spring, min snälla ren,
öfver berg och fält!
Vid min flickas tält
får du krafsa se'n.
Ymnig mossa der
under drifvan är.

Till den frånvarande.

(Efter en finsk sång af en bondflicka.)

Komme han, komme han igen,
han min förste vän,
han min ende vän,
o, då sprang jag på stund
för att kyssa hans mund,
om ock vargblod fläckade den;
och jag fattade i
hans hand, om deri
sig en huggorm slingrade än.

Hörde han, hörde han mig der,
hur jag sjunger här,
ensam sjunger här!
Vind, som dit och dän
flyger öfver trän,
öfver berg och sjö hvar dag,
ack, bär hit, ur hans bröst,
ett ord till min tröst,
och mitt svar dit bort med dig tag!

Såge han, såge han min tro,
som ej ger mig ro,
dag och natt ej ro!

Bjöd mig presten till brud,
gaf mig silke till skrud,
hellre tog jag dock ring af min vän.
Kom, min rymmare, kom,
jag skall fånga dig om
och dig täma till vintern igen.

Efter en rysk visa.

(På samma meter och melodi.)

Alltid hoppande, sprang jag munter fram och åter,
eller satt jag lugn och sydde vid min dörr;
ack, nu går jag och blott suckar och blott gråter,
jag som visste ej af sorg det minsta förr.

Är då kärleken, den så sköna, den så ljufva,
intet annat än en saknad, än ett qval?
O, hur lycklig är en svala, är en dufva:
de få älska, se'n de sjelfva gjort sitt val.

Onda menniskor på mig akta och mig klandra.
I min kärlek hvad ha de att blanda sig?
Hjertat älskar och begär ej lof af andra;
hjertat älskar och begär ej lof af mig.

Skonen, skonen mig, arma flicka, för er tunga!
Ack, mitt hjerta är nog sjukt och såradt re'n.
Alla älskat, då de sjelfva voro unga,
dock har ingen med mig ömkan, icke en.

Hvar fördölja mig, hvar en fristad skall jag finna
undan verlden, undan den jag brinner för?
Ack, han ser ej mina bittra tårar rinna,
ack, han vet ej, hur jag lider, täres, dör.

Rosenblommor, I sköna, som jag var så mån om,
nu med tårar, tårar blott, jag vattnar er.
Utan sol I bleknen, som jag utan honom.
Ja, tillsammans vissne vi och falle ner!

Bordvisa.

När skämtet tar ordet vid vänskapens bord,
med fingret åt glasen, som dofta,
så drick och var glad: — på vår sorgliga jord
man gläder sig aldrig för ofta.
En blomma är glädjen: i dag slår hon ut,
i morgon förvissnar hon redan.
Just nu, då du kan, haf en lycklig minut,
och tänk på den kommande sedan.

Hvem drog ej en suck öfver tidernas lopp?
Dock sitt ej och dröm på kalaset.
Här lef i sekunden: och hela ditt hopp
se fyllas och tömmas — i glaset.
Här sörj blott för glaset: om fullt, så töm ut;
om tomt, så försänd det att fyllas;
och mins, att det sköna och goda förut,
se'n glädjen och nöjet, må hyllas.

Ty egne vi först åt värdinnan en skål:
hvad vore vår fröjd utan henne!
Se'n prise vi värden och särskildt hans bål:
hvad vore vårt mod utan denne!
Dem båda förene ett glas och en sång:
de sjelfva så skönt sig förente.
Med drufvorna myrten blef skapt på en gång;
hvem ser ej, hvad himmelen mente?

För öfrigt må värden ge alltid nytt skäl
till ständig omsättning af glasen
och visa, att rangen är nyttig likväl —
till skålarnas mängd på kalasen.
Men förr'n han är färdig med klang och harang,
vi skynde att sjelfmante dricka
och helge ett glas, som är öfver all rang,
i tysthet — en hvar åt sin flicka.

Kanon.

Tomma glas i godt kalas
värden icke hedra.
Derför fyller jag mitt glas;
bröder, fyllen edra!

Fulla glas i godt kalas
gästerna ej hedra.
Derför tömmer jag mitt glas;
bröder, tömmen edra!

Tomma glas o. s. v.

ANDELIGA DIKTER.

Messias.

(Efter Pope.)

Stäm sången du, som Zions harpa bär:
ett himmelskt ämne högre ton begär.
Ej källans sorl och löfvens spel för vinden,
Parnassens mör och drömmarna från Pinden
förnöja mer. Ingif mig du, som böd.
se'n du hans läppar rört med helig glöd,
profeten sjunga:

Si! en jungfru föder:
hon får en son, och menskorna bli bröder.
Från Jesse rot en telning, lyft åt skyn,
sin vällukt sprider öfver jordens bryn.
En himmelsk ande genom löfven bäfvar,
och vid dess topp den helga dufvan svväfvar.
I himlar, gjuten daggig nektar ner
och stilla regn, som lif från höjden ger.
De sjuke friskna, som dess stam sig nalka:
den ger mot stormen skygd, mot hettan svalka.

Ej gammalt groll mer göms i bröders håg:
orörlig står rättvisans jämna våg;
all verldens länder fredens staf inviger,

och hvitklädd oskuld ned från himlen stiger.
Kom, väntans dag! Tid, skynda årens ring!
Föds, gudabarn: ur ljusets sköte spring!
Se, till hans ·vagga skyndas af naturen
den tidigaste krans, af våren buren.
Se, Libanon sitt hufvud lyfter opp,
och skogen nickar ned från klippans topp.
Se, Sarons dälder moln af rökverk gjuta,
och gyllne skyar Carmels spets omsluta.

Hör, en glad röst i öknen budskap bär:
bereden väg: en Gud, en Gud är när.
En Gud, en Gud! de gälla bergen svara,
och himlen väntas att sig uppenbara.
Jord, tag imot den kommande i skyn!
I klippor, jämnens, och I strömmar, flyn!
Urgamla cedrar, edra hufvu'n böjen,
berg, sjunken ner, och dalar, er upphöjen!
Han nalkas, frälsarn, länge bådad re'n.
I döfve, hören, och I blinde, sen!
Han synens stråle skall ur hinnan reda
och ljudets gång i stängda öron leda,
med dagens uppgång tjusa nattens son,
förvåna tystna'ns barn med åskans dån.
Från dumbens läppar skall en lofsång klinga,
den lame likt ett rå från kryckan springa.

Ej knot, ej klagan mer kring verlden rår,
från hvarje kind han torkar af hvar tår.

En boja, som ej bryts, skall döden bära,
ett evigt dödssår mörkrets förste tära.
Den gode herden går med sina får,
der vattnet renast, gräset rikast står.
Han dem om dagen för, om natten vaktar,
de vilsne letar på, de svage aktar.
Det späda lam han lyfter på sin arm,
ur handen när och värmer i sin barm.
Så skall om menskors barn, de fallna, svaga,
fridförsten, hjelten, frälsarn omsorg draga.

Ej mer skall folk mot folk med hämnd stå opp,
och vid trumpetens skräll i blodigt lopp
hingst störtad imot hingst förtrampa skördens hopp.
Det långa svärd skall till en lia vridas,
den breda sabeln till en plogbill smidas.
Då resa sig palats på klippans fall.
Hvad fadern börjat, sonen sluta skall,
hans vinträd skygd åt barn och barnbarn bära,
och samma hand, som sått, skall fältet skära.

Bestört ser vandrarn hedens nakna bädd
i hast med liljor och med grönska klädd
och spritter opp att midt i öknen höra
nyfödda strömmar dåna vid hans öra.
På klippans brant, der draken bodde nyss,
nu vassen nickar undan vindens kyss;
den vida sand, der nu blott törnen snära,
skall cederns spira, palmens krona bära.

Der riset kröp, står blommig pisang opp;
der bolmört dunstat, andas myrtens knopp.

Med ulfven lammet ner till källan stiger,
med blomstertömmar gossen kör en tiger,
vid samma krubba hingst och lejon stå,
oskadd af ormen slickas vandrarns tå.
Det späda barn med basilisken leker,
bär den i handen och vid barmen smeker,
åt kammens purpur, fjällens skimmer ler,
rör vid dess gadd och på dess ögon ser.

Lyft, helga Salem, verldens drottning vorden,
lyft, krönt med ljus, ditt hufvud öfver jorden,
höj dina ögon: se, en tallös mängd
till dina portar strömmar från hvar ängd.
Långväga skaror kring ditt berg sig hopa:
otåligt efter lif och ljus de ropa.
Se, hedna folk i dina gårdar stå,
upp i ditt tempel, till ditt altar gå.
Se, kung vid kung der sina rökverk tända,
se, Sabas vårar dit sin rikdom sända.
För dig uppblomstrar Idumén så skön,
för dig bär Ophirs berg de gyllne frön.

Se, sina portar himlen vidt uppbryter
och i en ström af ljus dig öfverflyter.
Ej solen mer skall purpra dina torn,
ej månen fylla upp sitt silfverhorn,

försmälta i den glans, du kring dig sprider.
En härlighet, som inga skiften lider,
ur ljuset sjelft skall uppenbara sig,
Guds egen klarhet skina öfver dig.

Haf dunsta bort, och berg i rök försvinna,
och himlens fästen smälta och förbrinna.
Men af hans löften intet ord förgår:
Messias är din kung, hans rike evigt står.

Förgängligheten.

(Efter Cajanus.)

Svaga, blinda spel för öden,
rof för döden
från din födelseminut,
menska, och du vill här sträfva,
skugglik sväfva
mellan början blott och slut!

Skyr du målet af din bana
för en vana
att här vackla mellan fel?
Vill du ej ur drömmen vakna,
rädd att sakna
tomma bilders gyckelspel?

Du allena i naturen,
kung för djuren,
ser med bäfvan åt din graf!
Är då endast du bland alla
dömd att falla
för den bistre härjarns glaf?

Allt på jorden föds till döden,
allt: så böd den
evige i skapelsen.
Hör du, ser du, högst i ljuset,
lägst i gruset,
en, som slapp förgängelsen?

Hvad i trädens gälla toppar
qvittrar, hoppar,
skall till marken falla ner.
Hvad kring marken far och ryter,
slår och bryter,
nästa timme rörs ej mer.

Flyge fogeln snabb som ilen:
fäld för pilen,
ligger han, der jägarn böd.
Hvass som stål sig fisken svänge:
blott ett hänge
svaga trådar blir hans död.

Medan böljans mindre skara
flyr med fara

gäddan, hela åns tyrann,
sjuder re'n en graf för henne;
efter denne
än en graf hos menniskan.

Blomman yfs vid morgonranden:
middagsbranden
suger all dess fägring ut.
Ekens hufvud molnen räcker:
stormen sträcker
seklers son i en minut.

Klippan vittrar: åsen, vorden
till med jorden,
sprängs af luft, af vatten skärs.
Jernet, som kan allt förbita,
söndra, slita,
jernet sjelft af rosten tärs.

Ej så smått i gräset hvimlar,
ej bland himlar
ett så mäktigt ting sig rör,
som ej skiftar om i tiden
under striden
mot den makt, som allt förstör.

Ser du eterns hvalf sig vrida,
stjerna skrida
efter stjerna stund från stund!

Steg ej på sin punkt planeten?
Och kometen,
for den ej på sin sekund?

.

Dock de verldar, som der ila,
plötsligt hvila
bjuder Han, som stält dem der.
Vanskligt, vanskligt sjelfva fästet,
stjernenästet,
sjelfva ljusets källa är.

Intet, intet kan här vara:
allt skall fara,
allt är i en ström blott här.
Detta nu är borta redan:
ofvan, nedan,
allt blott varit, intet är.

Har det anda, har det ingen,
allt skall ringen
af förvandling genomgå.
Lifvet tär sig sjelft som ljuset,
och som ruset
ungdom, fröjd och kraft förgå.

Och din bättring att försena,
du allena,
menska, vill dig fästa här:

medan, sanden lik som rinner,
du blott hinner
med hvar dag ditt slut mer när.

Söker du i vanskligheten
saligheten?
Bygger du på isen hus?
Floden sväller, hastigt lossad:
stjelpt och krossad
sjönk din byggnad, spild till grus.

Ack, förr'n stunden är förliden,
bort om tiden
sök en grund, som stadig är.
Till din flyttning genast färdig,
gör dig värdig
glädjens aning redan här.

Glädje, glädje utan skiften
bort om griften
väntar dig, ej drömd förut,
menska, och du vill här sträfva,
skugglik sväfva
mellan början blott och slut!

Morgonstjernan.

O Jesu! medan flärden
mig skilde än från dig,
jag vandrade i verlden
som på en nattlig stig,
der jag blott irrsken följde
långs med en afgrunds bryn,
der himlen sjelf sig höljde
i töcken för min syn.

Men när jag hopplös stannat,
ej fäste fann, ej stöd,
och såg för mig ej annat
än mörker, fall och död:
då tändes för mig strimman,
o Jesu, af ditt ord;
då flydde kring mig dimman
från himmel och från jord.

Du sprang, vid dagens tändning,
en morgonstjerna fram.
Min själ din himla-sändning
med salig tro förnam.

Hur mild och klar du blänkte,
hur skön på Tabor stod!
Ack, skönast, då dig stänkte
den röda ström af blod.

Sjelf i det ljus försvunnen,
hvarom du bar oss bud,
du strålar, ny upprunnen,
och är vår sol, vår Gud.
Du lif och kraft oss sänder
vid all vår vandring här.
Ack, den från dig sig vänder,
i dödens skugga är.

Försoningsläran.

Klagan.

Ve mig arme, vilsegångne,
under syndens välde fångne!
Hvar är nu min tröst, mitt hopp,
då jag ser, att mig anklagar,
ända från min ungdoms dagar,
all min lefnads yra lopp?

Dygder med en fager yta,
som för verldens ögon skryta,
ack, hvad äro de för Gud?
Bubblor, som på floden strömma,
skal, som ingen kärna gömma,
klippans tomma återljud.

Bättra mig jag ville gerna,
men hvad kan jag? Endast ärna,
dag från dag den samme än.
Ack, så lätt jag faller åter
i den synd, som jag begråter:
skulden växer dagligen.

Ändras kan ej det jag brutit.
Hvad med tidens ström förflutit,
står i evigheten qvar.
Ej blott hvad i verk jag felat,
äfven hvad jag tänkt och velat,
är till domen i förvar.

Ack, som Adams barn vi äre
alle syndare och bäre
samma skuld till samma nöd.
All hans ätt, till spillo gifven,
från Guds ansigte fördrifven,
är då född till evig död!

Kan dock Han, som till vår fasa
låter elementen rasa

och likväl gör allting godt,
kan han på ett stoft sig hämna
och till evig ofärd lemna
den, Han skapt af kärlek blott?

Så min svaghet vill sig trösta:
men hvad kan väl öfverrösta
krafvet af ett enda bud?
Fri att bryta eller lyda,
jag förgäfves bort vill tyda
hämnden af en rättvis Gud.

Helig! sjunga serafimer,
Helig! Helig! kerubimer
kring hans stol från evighet.
Kan då något orent tålas,
der af honom allt bestrålas,
allt i sin fullkomlighet!

Svar.

Hör! ett ord, från himlen gifvet,
återkallar dig till lifvet,
fast till döden dömd du är,
likt det brefvet, som åt fangen,
re'n till bilans möte gången,
bud om hans benådning bär.

Hör det himlaburna ordet:
ordet sjelft är menska vordet;

Gud sin ende son gett ut,
att han skulle, som vår like,
som vår broder, i sitt rike
föra oss vid lifvets slut.

Sjelf ett offer för vår frälsning,
sänder han oss fridens helsning
och hos fadern för oss ber.
Så sig nåd och rätt förlika,
och sin föresyn tillika
med sin lära han oss ger.

Men hur kan den fångne trälen,
den vid synden bundna själen,
följa Herrans helga stig?
Han, som gick för dig i döden,
hör din bön, din suck i nöden
och vill sjelf ledsaga dig.

Ack, ju mer du djupet känner
af din skuld och den bekänner,
ångerfull, med ödmjuk tro;
dess mer tacksam kan du fatta
nåden, som dig bjuds, och skatta
din så vunna samvetsro.

Frestelser dock än dig pröfva,
att ej köttet dig må söfva
i en falsk och farlig frid.

Vaka måste du och strida
och med tålamod förbida
Herrans hjelp i Herrans tid.

Trägen var i bön och trogen,
tills den himlafrukt blir mogen,
som din tro i döden bär.
Då hvad jordiskt är försvinner
för din själ, som målet hinner,
der en evig glädje är.

Nådens verkan.

Såsom allt, hvad hösten sena
orent och förvissnadt ter,
öfverskyls af snön, den rena,
som från himlen kommer ner;
så af himmelsk nåd betäckes
synden hos en själ, som tror;
och till andans lif han väckes
likt det frö, om våren gror.

Andans lif i knopp ej stannar,
ej i löf, som falla af.

Oförgänglig frukt besannar
löftet, som dess blomma gaf.
Andans lif, som evigt varar,
af din nåd, o Gud, mig gif.
Med det ord, som dig förklarar,
kom du sjelf och hos mig blif!

Menniskans blickar.

Slå dina ögon ner och se de spår,
du tryckt i stoftet, der du vilse går.
Af jord du kom; till jord du vänder åter.
Af aftonskuggan skyms din blick allt mer,
och syndabördan, som dig trycker ner,
dig först i grafven hvilan finna låter.

Dock upprätt ställd, som du af skaparn är,
på dina axlar du ditt hufvud bär
och kan åt himlen dina ögon lyfta.
Dit må du se med ångerns tårar opp,
dit fly med trofast bön och saligt hopp,
dit med din håg och med din vandring syfta.

Också på jorden se dig grant omkring
på allt, hvad skönt och godt inom dess ring

naturens källor outtömligt gjuta,
och hvad af menskohand är konstrikt gjordt.
Dit ögats blick ej når, från ort till ort
inbillningen dig för, att se och njuta.

I minnets spegel du tillbaka ser;
och hoppets teleskop dig företer,
hur du skall frukt af det, du sådde, plocka.
Framåt går vägen till ditt mål, min son;
dit vänd din blick och låt ej derifrån
dig någon afväg eller biväg locka.

Glöm ej vid dessa blickar utom dig
att låta tanken inåt vända sig
och så ditt hjerta som ditt hufvud pröfva,
om du i båda till ditt eget gör
hvad sant och rätt och skönt du ser och hör,
de vise tänka och de gode öfva.

Så, när du skådar under lifvets lopp
först ner i grafven, se'n åt himlen opp,
och ej blott framåt, utan ock tillbaka,
och in i dig, så väl som rundt omkring:
då vet du till hvad mål, med hvad beting
du fått din lott att odla och bevaka.

Dödssuckan.

(Psalm för en döende.)

Min stund lär kommen vara;
din vilje ske, o Gud!
Jag är förnöjd att fara
och väntar på ditt bud.
Hvad kan mig verlden gifva,
som ej är flärd och brist!
Hos dig vill jag förblifva.
Kom snart, o Jesu Krist!

Ack, jag har mycket brutit;
men till ditt kors jag ser.
Också för mig du gjutit
det blod, der rinner ner.
Din lydnad allt fullkomnat,
min Jesu! ock för mig.
O, tag, när jag har somnat,
min frälsta själ till dig!

Jag lemnar här de mina
ej utan smärta qvar.
Men, Gud! de äro dina,
Du i din vård dem tar.

Behall dem vid din lära
och på den rätta stig.
Se'n låt mig se de kära
församlade hos dig.

Välsigne Gud er alla
nu och i evighet!
Hvem han härnäst vill kalla,
han sjelf allena vet.
I, som för mig här beden,
till dess min timme slår,
er sjelfva städs bereden
att gå den väg, jag går.

BLANDADE DIKTER.

Sångens ursprung.

Nyss, vid ett andedrag från evighetens tron,
ur oceanens djup sig rest de gröna lunder,
och redan trädde fram, till dans från zon till zon,
kring solens gyllne vagn de rosenkrönta stunder.
Då släptes af en ängels hand
en präktig fogel ned, hvars näbb var öfvergjuten
med dagg, ur himlarosor fluten.
Vid Edens höjd han flög i land
och stilla i en palm sig gömde,
tills sjette dagens purpurglans
bestänkte nattens stjernekrans,
då i en himmelsk sång sin känslas svall han tömde.
I sömnen Eva hörde den
och vaknade förtjust; och fast han tystnat redan,
hon lyddes efter honom än.
Sin egen röst hon höjde sedan
och sjöng för Adam som hans brud;
se'n stämde bägge två en lofsång upp till Gud.
Paradisfogeln — så på jorden,
en främling der, han än är nämnd —
förvånad hör de sjungna orden:
i dem hans egen ton är stämd,

fast mera uttrycksfull af menskohjertat vorden.
Ifrån den stunden sjöng han aldrig mer,
nöjd att de ljud, han lärt der ofvan,
hos menskan väckt den himlagåfvan,
som henne rum bland änglar ger.
Ännu likväl, då han ej fötter har, blott vingar
och jämt åt skyarna sig svingar,
är han, fast tyst, en sinnebild
af sången, som åt höjden stiger
och lyfter dit, der oron tiger,
var själ, från dagens flärd och jordens sorger skild.

Lifvets stunder.

Sorglösa oskuld! Leende vaknar du
och ser åt himlen, ser med så hjertlig fröjd
på morgonrodnan. Barn! så lycklig
gör dig ännu blott minutens skimmer.

Re'n ljusnar verlden: hasta att se dig om,
eldfulle yngling! Fjärran förtjusa dig
än nymfers lek i myrtendalen,
än på en brant ett bestråladt tempel.

Säll du, som tidigt sådde ditt fält och nu
din middag kröner, man, med de stammars frukt,
 du sjelf planterat: medan dåren
  fastande klappar på lyckans portar.

Ack, tung och mörk är vägen i skymningen
hem öfver heden. Spöken och röfvare
 oroa gubbens matta öga,
  innan det sluts i den långa natten.

Sitt på din tröskel trygg och förnöj dig än
åt aftonrodnan. Mulnar ock himlen: se,
 en stjerna tindrar undan molnet,
  medan du öppnar din port åt vandrarn.

Bryt med den trötte vänligt ditt aftonbröd,
släck se'n i tysthet lampan och sof i frid,
 till dess en morgon utan afton
  väcker dig ny till en evig ungdom!

———

Trons ord.

(Efter SCHILLER.*)

Tre ord i sin vigt rätt fatta, min son,
och ej slits från ditt hjerta det fjerde!
I hvars mans mun, de dock utifrån
ej låna sitt ursprung och värde.
Förgäfves förtjusa dig himmel och jord,
om ditt inre ej rörs af de fyra ord.

Till frihet är menniskan skapt: hon är fri,
änskönt hon må födas i fjättrar;
trots nidingars missbruk och pöbelns skri
och nitet, som tanken förkättrar.
För slafven förskräcks, då han bryter sin ked,
men ej för den frie: hans lydnad är fred.

Och dygd är ej blott ett ljud och ett sken:
du kan, blott du vill, henne öfva.
Du irre, du stapple: ditt sträfvande re'n
har ett värde, som himlen vet pröfva.
Hur tidt i sin enfald den fromme har gjort
hvad de vise blott tänka som ädelt och stort!

* Det fjerde här öfversatta ordet är tillagdt af NIEMEYER.

Och en Gud är till: och hans vilja står,
ehur' ock den menskliga vanke.
Högt ofvan om rummet och tiden rår
en helig och allsmäktig tanke.
Må verlden i hvirfvel gå evigt yr:
der sitter en ande i lugn och styr.

Och lifvet ej upphör och anden ej dör,
fast formen i stoftet försvinner.
Släcks gnistan i askan, som vädret förströr,
den himmelska lågan dock brinner.
Det guddomliga hos dig, som vill och som vet,
det känner sig skapt till odödlighet.

De djuptänkta ord rätt fatta, min son,
och bär dem ej blott på din tunga.
Känn kraften utaf dem inifrån,
och pligterna bli dig ej tunga.
Allt värde förlora båd' himmel och jord,
om menskan ej tror på de fyra ord.

Verldsljuset.

»Skymning oss i dalen höljer:
verldens stora ljus sig döljer
bak om fjällets höga bryn.
Om en annan verld der ute
vi blott drömme och blott slute
till en sol, som flyr vår syn.

Fordom, högt på himlabågen,
har hon, speglad ner i vågen,
vist sitt guda-anlete;
och ännu på östra bergen
vi den höga purpurfärgen
af dess gyllne strålar se.»

Så i gräset satt och tänkte
(dit han trött sin vinge sänkte,
se'n han bergets höjd ej nått)
en af efemerers slägte,
qvällens son, hvars lefnad räckte
några dunkla timmar blott.

Natten kom: och nu de tusen
små och stora, sköna ljusen
såg han tindra fram i skyn.
»Gudar!» skrek han och föll neder.
Dock — den mängd, som han tillbeder,
snart förvillar blott hans syn.

»O, hvad ser jag? Hvem framträder
der så stor och rör och gläder
själ och hjerta ljuft och ömt?
Att vår syn din glans må tåla,
vill du, så förmildrad, stråla,
sol, som vi i natten glömt?»

Månen var det, men i månen
solen lyste. Så i sonen
fadern oss blef uppenbar.
Ljus af ljus! ur nattens våda
du oss frälst. I dig vi skåda
det, som evigt är och var.

Det nya Eden.

För det Eden, som förspildes,
fins det ej ett annat än?
Fins den frid, från jorden skildes,
ej i himmelen igen? —
När du dolda fel begråter,
mot en död din orätt mins,
välgör, umbär, tål, förlåter:
o, då vet du att det fins!

När för otack flydd ur bygden,
flydd åt grafven, du der ser
på ett onämndt stoft af dygden
tusen stjernor blicka ner:
o, då känner du dig buren,
vid en himmelsk svanesång,
bort om gränsen af naturen,
bort om dagens nedergång.

När i nattens lugn du tänker,
medan månen skiner klar,

allt hvad skönt som lifvet skänker,
allt hvad dyrt som döden tar:
o, då når ditt tjusta sinne
re'n den stund, som, evigt säll,
sammansmälter hopp och minne,
himlens morgon, jordens qväll.

När dig rör till ädla tårar
en gudomligt sannad dygd,
som, blott skådad, lasten sårar
och förtviflan slår med blygd:
o, då stiger du i strömmen
af det sanna lifvet ner,
döps — och, vaknande ur drömmen,
lyckan lik en bubbla ser.

När ej frestad mer af ära,
eller vällust eller makt,
för din pligts skull du kan bära
ej blott armod, men förakt:
o, då sänker sig en dufva,
ren som ljuset, öfver dig,
och med aningar, så ljufva,
ser du himlen öppna sig.

Hvilka skyar! hvilka lunder!
Ej så sköna sågo dem
jordens första morgonstunder,
midnatten vid Betlehem.

Ej så sällt den helga friden
i den forna Eden njöts,
ty af minnet, frälst ur tiden,
ingen glädjetår der göts.

Hvilken klarhet! Ny, som månen,
bryts din bild på vattnets bryn.
Så på Tabor menskosonen
glänste vid en röst ur skyn.
Ej så skön sin oskuld funnit
menskan först vid skapelsen,
ty dess hjerta då ej vunnit
öfver sig en seger än.

Dock, dig väntar än en bana,
i oändligheten röjd,
att dig värdigare dana
till den högsta andefröjd:
den, att, tjust af evigt sälla
verldars sammanstämda ljud,
i din viljas rena källa
spegla utan skymning Gud.

Tidens trenne döttrar.

Först den mellersta af trenne
sköna systrar var min vän.
Barn ännu, jag stal af henne
nu en kyss, nu en igen.

Hvad jag sprang till hennes möte,
hvad jag höll i hennes hand,
tills jag sof i hennes sköte
fran en bitter gråt ibland.

Vaknad log jag och betagen
såg på blomman, hon mig bjöd
från den ranka, der för dagen
en blef född och en blef död.

Yngling re'n, jag ville finna,
ej blott blomman hvardagslik,
men min sjelfva älskarinna
på behag allt mindre rik.

Med ett mikroskopiskt öga
fann jag fel i hy och drag.
Log hon, fägnades jag föga;
var hon mulen, trätte jag.

Otacksamme! skrek min tärna,
du försmår det trogna Nu;
(så hon hette) — fly mig gerna!
du skall sakna mig ännu.

Mellertid blef jag betagen
af den yngre systerns bild,
som ett kloster undan dagen
gömde, än från verlden skild.

Genom molnet af den slöja,
som betäckte hennes drag,
tyckte jag så visst sig röja
mer än dödliga behag.

Ännu mer: då jag fick höra
den ej seddas tempelsång,
hvilken ängel slog mitt öra
och mitt hjerta på en gång!

Natt och dag besjöng min luta
Framdeles, den skönas namn.
Fåfäng möda! Blott min luta
fick jag trycka i min famn.

Hoppas! bjöd en ros i knoppning,
fäld från hennes fönster ner. —
Ack, för sen är all förhoppning,
då man ej kan njuta mer:

ropte jag, i förtid grånad.
Dock, den spilda sommaren
fann jag, midt i vinterns månad,
ersatt hos en tredje vän.

Äldst bland döttrarna af tiden,
Fordom kallade hon sig.
Enka! — men, kring floret vriden,
satt en krans Förgät ej mig.

Vänligt log hon genom tåren
och, af sjelfva sorgen skön,
njöt ännu de flydda åren,
nöjsamt vis af många rön.

Dock i längden litet dyster,
bjöd hon sjelf mig gå igen
till sin alltid unga syster,
också till den dolda än.

Nu är en af dem min maka,
som gör hvarda'n för mig säll,
en min vän, som ger tillbaka
lifvets morgon åt dess qväll.

Och dess natt den tredje gläder
i sin slöja, drömd blott än,
tills en verklig ängel träder,
när jag vaknar, fram ur den.

Konsternas konst.

Fåfängt lifvet åt mig ler,
konstens gudar, utan er!
Utan er jag skulle finna
hela Indiens rikedom,
som en öken, arm och tom.
För mig du, förtjusarinna,
in i deras helgedom!

Se, dess portar öppna sig
alla för ett slag af dig:
du, i hvilken sig förena
alla tankens genier,
alla känslans gratier,
som mig visar, du allena,
alla konstens skapelser.

Lefva ser jag, ej blott hör,
allting, när du lyran rör.
Andar fram ur henne stiga
och ge lif åt träd och sten.
O, hvar är jag? Lethen re'n
har jag druckit: mig inviga
dessa ljud till Elysén.

Nej! Olympen är ju här:
ibland gudar lyft jag är.
Hvilken skönhet! hög och stilla,
utan brist och tvång och strid.
Hvilken sällhet! ingen tid,
inga skiften kunna spilla
dessa himlaväsens frid. —

Du dem skapade, blott du,
sjelf en bild af marmor nu!
Som Pygmalion betagen,
jag din himlaskönhet ser,
suckar för din fot och ber,
tills du, strålande i dagen,
öppnar ögonen och ler.

Nyss vid källan en najad,
nu i skogen en dryad,
på en äng du går som Flora,
vid en skyl som Ceres står,
Cynthia i hjortens spår
springer du och blir Aurora,
när du bergets hjessa når.

Nu af menskolifvets lopp
du ett mimiskt spel för opp.
Dafne, se, han når dig redan!
Hvad? Apollo sjelf du flyr?
Spill din ungdom, spotsk och yr:

som ett tröstlöst eko sedan
ropa efter den dig skyr!

Blinda Dido! du ej ser
huru skälmskt det barnet ler,
som du vaggar i ditt sköte.
Vakna, spring med spridda hår!
Fåfängt du i fönstret står,
hoppas än den flyddes möte:
se, han re'n till segels går.

Tyst! hon kommer här igen,
nu en vålnad endast än.
Sen I, med hvad blick hon träder,
stum, den trolöse förbi.
Skåden, skåden henne, I
lycklige! Hvad nu er gläder,
snart skall blott en vålnad bli.

Niobe! imot ditt bröst
sluter du din sista tröst.
Ack, förgäfves! — Vid ditt hjerta
pilen i dess hjerta far.
Står du än den samma qvar,
än den stolta? O, din smärta,
moder, dig förstenat har.

Baucis! på din ålderdom
trippar du så huld och from

och ditt enkla bord tillreder.
Du har främmande i qväll.
Goda själ, hvad du är säll!
De från himlen stigit neder,
och ett tempel är ditt tjäll.

Hvart försvann hon från min syn?
Se, bland stjernorna i skyn
bygger hon palats af eter
och i verldars harmoni
stämmer in, som tanken fri.
O, nu vet jag, hvad du heter,
tjusarinna, Poesi!

Du är alla konsters själ.
Utan dig hvad vore väl
hvad jag sage, hvad jag hörde,
om jag reste än till Rom?
Lika stel och torr och tom,
kom jag hem och med mig förde
blotta ord till myndig dom.

———

Nannas tårar.

Ljus och mörker, ve och väl
växla på vår bana.
Tidigt de min Nannas själ
som en blomma dana.
När det mörknar, när det gryr,
dagg från himlen stänker.
När hon kommer, när hon flyr,
glädjen tårar skänker;
och de sköna lifva opp
Nannas dygd, som blommans knopp.

Spegeln.

Förunderligt! så tyst och stilla
hon ligger och är vaken än.
Hvad ser den lilla?
Hvad följer hon med ögonen?

Se, hur de himmelskt sig förklara,
hur saligt lilla munnen ler!
Hvad kan det vara,
som hon med sådan glädje ser?

Ej glaset, ej dess blomsterstängel,
ej spegelns återsken det är.
Helt visst en ängel
kring hennes vagga sväfvar här.

Små barn ha säkert något sinne,
som mer än våra ögon ser.
Månn' ej ett minne
från himlen följer dem hit ner? —

Så talte Fannys goda amma;
men ängeln, som hon drömde om,
var Fannys mamma,
som nu ur nästa rummet kom.

I spegeln der hon hade blickat
åt barnet och en stund der stått,
lyft hand och nickat
med fröjd, som käns af mödrar blott.

O, sköna glas, der man betraktar
ej sig, blott dem man kära har!
Säll den, det aktar:
han har en vän i ålderns dar.

Regnbågen.

»Kom, pappa, sitt i jullen,
och för mig öfver sjön.
Ser du den gröna kullen
der på den lilla ön?

Regnbågen på dess panna
med ena foten står.
Ack, om han ville stanna,
till dess jag kullen når.»

Snällt ror han, och de hinna
igenom vassen re'n,
då Fanny ser försvinna
det sköna himlasken.

En bitter tår bestänkte
den lillas ögon blå.
Hvad hon der finna tänkte,
han sporde, rörd också.

»Jag tänkte mamma fägna
med blommor ifrån skyn.

Så skönt jag såg dem regna
hit ner på kullens bryn.»

»Se här, i gräset strödda,
hvad blommor!» är hans svar.
»Ehur' i stoftet födda,
dem himlen fostrat har.

De druckit af dess strålar,
de badats af dess sky.
Den sol, som östern målar,
ger rosen ock sin hy.

Tag dem, och säg din mamma:
'Jag fann dem på min stig
till himlen, på den samma,
som mamma viste mig.

Jag tog dem, liksom fallna
från himlens öppna port.' —
Blott vi för Gud ej kallna,
är den på hvarje ort.»

Källan.

Friska källa, låt mig dig få dricka!
Du mitt enda läkemedel är.
Det mig stärker att på dig blott blicka,
på den bild, som du af himlen bär.
Sjelf från himlen du ditt ursprung leder:
ett välsignadt moln vid bergets topp
göt dig hit i klara droppar neder —
och du far igen dit opp.

Fåfängt bäcken, att din klippa hinna,
letar sig en väg; han dig ej når.
Der du föddes, der skall du försvinna;
han till hafs med någon annan går.
Dock, der uppe väntar er ett möte:
äfven han, fulländande sitt lopp
genom verlden, skall ur hafvets sköte
som en ånga stiga opp.

Kanske här, som moln i aftonstunden
purpurstänkta, mötens I en dag
och begjuten blommorna i lunden;
der då sitter någon ung, som jag.

Blek, som jag, hon ser på er och tänker:
»Skönt är lifvet här; hvad är det då
bort om skyn, som dessa perlor stänker,
der de höga stjernor gå!»

Fjäriln.

Barn af våren och naturen,
fjäriln, utan gift och tagg,
fladdrar, af zefiren buren,
speglar sig i blommans dagg.

»Syster, syster! jag har fått'en»,
ropar Anton, röd och varm;
och den fångne fästs i hatten
med en nål ur Heddas barm.

»Ser du? Guld och purpur bara!
ser du, syster?»
»Ja, jag ser.
Gossar, gossar, i hvad fara
menlös fägring är för er!»

Den fattiga flickan.

Rätt nu af mina blomningsdar
ej många återstå,
och ingen friare jag har,
och ingen lär jag få.

Hvar söndag klär jag mig så grann
och from i kyrkan går.
Der står vid dörren man vid man:
min fästman der ej står.

En ser på den och en på den,
på mig ser icke en.
En annan finge tio män,
och jag får icke en!

De andra ha då mer båd' vett
och fromhet och behag.
Men är mitt ansigte så ledt?
och hvad för ondt gör jag?

Jag tycker att jag är så god,
så flitig vid mitt hjul;
och när jag nyss för spegeln stod,
jag syntes ej så ful.

Men vore jag en skönhet dock,
jag satt ej här och spann!
Jag satt ibland en friarflock:
den bäste blef min man.

Dock nej! — en liten blomma blott
en fattig skönhet är:
hon brytes af och kysses smått,
och lemnas sedan der.

Nej, hvarken skönhet eller dygd,
blott pengar ge behag.
En flicka utan stöd och skygd
för all min tid är jag.

Nog går det, arma barn, ännu
för dig i tysthet an
att ej få sitta opp som fru,
kanske åt en tyrann.

Men ack, på dina gamla dar,
när handen tröttna vill,
att ej ha bröd, ej ha försvar
och gäckas än dertill!

Stor sak likväl, blott himlen ser
min oskuld utan fläck!
Hvad är all fröjd, som lifvet ger?
Lik bubblan i en bäck!

Som barn en afton klädd till brud,
hvad jag mig kände säll!
Men all min sällhet med min skrud
togs. af mig samma qväll.

Så går med mången verklig brud:
hon lycklig är en dag.
O, blott jag har en vän i Gud,
långt lyckligare jag!

Till vårsolen.

Milda sol, som fältets drifva
stänker med ditt gyllne sken!
Kom att mina plantor lifva,
som i fönstret knoppas re'n.
Undan snön jag bar dem, späda,
gaf dem hela vintern ans.
Nu de be att mig få gläda
tacksamt med sin lukt och glans.

Du, hvars blickar allt förfriska,
allt försköna under skyn,
fägna ock min lilla siska
snart med grönskans ljufva syn.

I den mörka tiden redan
qvittrade hon glad mot dig,
och hvar morgon har hon sedan
sjungit vårens sång för mig.

Stig allt högre upp och stanna
längre qvar, allt mera huld.
Våra rum du gör så granna,
gör så glada med ditt guld.
Se i fönstret, der ej mera
frosten sina liljor strör,
tvänne flugor re'n spatsera:
ingen de välkomna stör.

Mellan sin alkovs gardiner
mormor med en glädjetår
ser, hur härlig än du skiner,
som i hennes ungdomsvår.
Allt se'n jul hon dig har prisat
för hvar dag, du gjort mer lång,
och en högre sol oss visat,
som har ingen nedergång.

Mossrosen.

Mossa klär den öde heden,
klostrets mur och kämpens kulle
och det murkna trädets stam;
och du, ros, som sjelfva Eden,
sjelfva himlen pryda skulle,
spricker du ur mossan fram?

Är det sorgens dystra fransar,
som du kring din purpur breder? —
Rosen hör ju glädjen till!
Följ mig dit, der nöjet dansar.
Nej, med tårar du mig beder:
»Här hos dig jag stanna vill».

Är det dödens bild, du målar
på din sköna, veka stängel,
med dess svepning om din knopp?
Nej, i ljusets morgonstrålar
du, bland blommorna en ängel,
står ur brustna grafven opp.

Till sömnen.

(Efter Della Casa.)

O sömn! o du den stilla, sorgeblida,
välkomna nattens son! Du ende vän
för sjuklingen i kojan och för den,
i lifvet lärt blott gömma sig och lida!

Kom att mitt hjerta lindra, kom att sprida
från dina vingar kraft att hoppas än.
Åt dessa brutna lemmar skänk igen
den korta ro, de länge re'n förbida.

Hvar är den hvila, som, för dagens röst
till natten flydd, på sina knän hon väger?
och hvar de drömmar, hon till sällskap eger?

Ack, fåfängt suckar mitt förtärda bröst
till er, I kalla skuggor, döfva läger!
O, långa natt! O, väntan utan tröst!

Till hoppet.

(Efter franskan.)

Du, som nöjet ger en vinge
och en tagg från plågan tar,
ljufva hopp! om allt förginge,
allt i dig jag egde qvar.
Dina molnslott vare tomma:
de försköna dagens lopp.
Jordens glädje är en blomma,
hoppet är den blommans knopp.

Den åt nödens bränning drifne
på ditt ankar tröstar än.
Den af vänner öfvergifne
eger dock i dig en vän.
Trots den bommande barbaren,
ner i häktet tröst du bär;
men förskräcklig är tartaren —
ty du finnes icke der.

Plöjarn ser dig öfver töcknen
gå i himlabågen opp.
Du mot vandraren i öknen
skyndar källans dolda lopp.

Upp till ärans branter leder
blott din vink med segerns palm.
Sömn och helsa stiga neder
blott med dig på tårstänkt halm.

Du vid ljusets dystra saknad
bjuder månen tändas ny.
Du mot drömmarn, ängsligt vaknad,
ler i Österns glada sky.
När mitt hjerta, tömdt af öden,
tynar, böjdt åt griften re'n,
du en ängel gör af döden,
som för mig till Elysén.

Blommorna på sjuksängen.

Blommor till min sjuksäng! O, förhoppning,
lyfter du ännu mitt klämda bröst?
Flyr ännu min allt för bråda höst?
Följer på min vissning än en knoppning?
Ljufva ångor! Sommarns ande re'n
lifva tycks mitt blod och mina sinnen.
Glada färger! O, min ungdoms minnen,
än min framtid lånen I ert sken!

Blommor midt i vintern! — Sköna under!
Dock ett större i mitt hjerta sker:
midt i dödens natt jag qvicknad ler
och mig vandra tror i helsans lunder!
Ädla konst, som Norden häpen ser
fostra Söderns välluktsrika gäster:
hittills prydde du blott glädjens fester,
nu ock sorgen du en högtid ger!

Trösten.

Du ser på mig, om mina ögon sanna
det hopp, jag än med halfva ord dig ger; —
se upp till skyn: låt der din smärta stanna!
Der är den hulda, ej på jorden mer.

Gråt för de små. Ja, Lilly, sorg för andra
i goda hjertan egen sorg gör lätt.
Gråt ock för dig: hvem kan din ömhet klandra,
om hon ock mins ditt eget hjertas rätt?

Försmält i gråt! Hvad kan du mer än gråta?
Och jag, hvad tröst kan jag din saknad ge?
Den, att ej tårar eller suckar båta?
Nej, hellre stum blott på din smärta se

och, kyssande en tår från dina kinder,
med mina egna blanda dem du göt
och klaga, att de band, naturen binder,
grymt slitas af, då hon dem fastast knöt.

Dock glädjoms: döden sjelf olösligt finner
två rena själars heliga förbund.
Försvunnen från den verld, der allt försvinner,
hon i ditt hjerta lefver än hvar stund.

Som i ditt bröst Allfadern är tillstädes,
blott dunkelt tänkt, tills evigt uppenbar,
så af den dödas nära skugga glädes
din trogna själ, tills du ock hädanfar.

Hvad hon var.

Se morgonperlans glans uppå det gröna blad,
som aktar, att ej spills den klara, himlarena:
så i föräldrars vård hon glänste, menlöst glad.
Känn hela rummets doft af nejlikan allena,
och döm hvad i sitt hus, hvad i sin bygd hon var!
Och för sin man! O du, som tidens stormar skakat,
skönt blef din aftons lugn af hennes dygd bevakadt. —
Hon var! — Lös dufvans band: hem genom skyn hon far.
Dock ängeln återstår, fast qvinnan har försvunnit.
Sörj ej, att jorden mist hvad himmelen har vunnit.

Kejsar Hadriani dödssång.*

Själ lilla!
Stilla,
fladdrerska,
pladdrerska!
Än en minut,
flämtande,
skämtande,
njut!

Du vet hvad du lemnar,
ej hvart du dig ämnar.
Ack, bort i en öken,
der kring dig blott töcken
och skuggor du ser.
Sjelf blott en skugga der sväfvande,
bleknande, bäfvande,
leker du,
smeker du
aldrig, aldrig mer.

* Animula, vagula, blandula, o. s. v.

Det högre lifvet.

Natten kom, och allt blef öde,
utan färg och utan röst.
Lifvets pulsar syntes döde,
blott ej oron i mitt bröst.

Månen uppgick: bildningsgåfvan
skapte en ny verld igen;
och mot himmelen der ofvan
viste sjön en annan än.

Der en drömbild, en gudinna,
på hvar jagad silfversky
såg jag glänsa — och försvinna
för att följas af en ny.

Men en daggtår på en blomma,
som i gräset gömde sig,
mer än prakten af de tomma,
kalla bilder rörde mig.

Speglande oändligheten,
föll du hit från himlen ner?

Ack, jag såg i dödligheten
en som du. — Hon fins ej mer.

Stjernan lik ur molnets slöja,
ängeln sken ur hennes kropp.
Derför fick hon här ej dröja,
derför togs hon strax dit opp.

Dock min varelse ett syfte
vid den huldas åsyn vann,
som min själ, förädlad, lyfte
åt det ljus, dit hon försvann.

Sinlighetens troll-laterna
viste mig blott ytlig flärd.
Blott ett skuggspel i min hjerna
var min stolta tankeverld,

tills jag kände hos den fromma,
att ett högre lif är till.
Jord och himmel vare tomma:
verkligt är hvad dygden vill!

Den döfve.

Farväl, natur och vänner! — Evigt stängd
från allt hvad skönt och ömt kan själen väcka,
jag släpa skall min ålders tröga längd
i ensligt lugn, som masken i sin snäcka.

Jag lefver, ack! men mina sinnen gå,
ett efter annat, långt för mig i grafven.
Här på ett näs, hur länge skall jag stå,
hur länge tvina, lefvande begrafven?

En främling lik, vid skådespelets slut
stängd i sin loge, se'n täckelset är fallet,
musiken tystnad, ljusen släckta ut,
står jag och lyss än efter sista skallet.

Förgäfves! — Allt är tyst, allt dödt för mig.
Jag hör ej lärkan, med naturen vaknad,
och ej den suck, som sakta smyger sig
ur vänners bröst vid känslan af min saknad.

Okunnig i min vrå om verldens gång,
också i sällskap eremitens like,
jag lifvets oro känner på en gång
med tomheten ifrån de dödas rike.

Motsats*.

Du sälla döfhet! af ett sakta sus,
likt aftonfläktens, ljuf du förespåddes.
Du unnat mig, ännu vid dagens ljus,
att finna lugnet, innan hvilan nåddes.

Nu nalkas mig så tysta i sin gång,
liksom af vördnad, menskorna och djuren.
Jag, halft förklarad, njuter på en gång
de dödas ro och lifvet af naturen.

Döf är jag, lyckligt döf, för hvarje platt
och tanklöst ord af tidens gälla dårar.
Mitt öra nås af intet fånigt skratt,
och ingen mjältsjuk gråt dess hinna sårar.

»Men näktergalens, lärkans sång, så ljuf,
du ej kan höra!» — Väl, men I förgäten,
att ock min natt ej störs af någon uf,
min dag af ingen kråkas kärfva läten.

* Föregående verser skrefvos i en väns namn, som på en tid förlorat sin hörsel. Han svarade sjelf med dessa.

I lycklig ro för lifvets stormars brak,
som på en ö emellan båda landen,
jag sitter trygg, förväntande i mak
den vink, som kallar mig till andra stranden.

De tvänne uren.

1. DET EGNA.

Allena med min sorg i natten vaknad,
jag hör en knäppning och till slut ett slag,
som säger ett, och kretsen af min saknad,
den evigt samma, börjar om i dag.

Ej rör mig tornets ur, hvars gälla timmar
uppmana lurens skrän och väktarns skrik,
och der, af månen upplyst, visarn glimmar,
det dragna svärd af dödens ängel lik.

De hemska ljud der ute van att höra,
jag dem ej aktar mer än dagens larm;
det i sin sorg inslutna hjertat störa
ej tidens dån, ej verldens fröjd och harm.

Men du, hvars arf jag efter henne eger,
med hvilket i sin hand, den långa natt,
hon än vid mannens, än vid barnens läger,
än vid en väns, med tröst och läkdom satt,

sitt nu, i hennes ställe, du, och vaka
med mig allena och mig hvar minut
påminn, hvad hon mig var som vän, som maka,
min ängel ej först nu, ack, långt förut!

Påminn mig, hur hon trefs här vid min sida
och hvad jag tänkte skref så gerna ner
och gaf mig med sin nick, den hulda, blida,
ett pris derför, som ingen nu mig ger.

En tröstare för den i tysthet lider,
i ensamheten håll mig sällskap du!
I långa natten säg mig hur den lider,
ack, natt för mig är äfven dagen nu!

Då hon försvann, var midnatt nära slagen:
stå vid den timmen, att jag den blott ser.
Dock, nej! gå fram; han kommer snart den dagen,
som du ej mäter och som ej går ner.

Den silfverklangen, som då når mitt öra,
är ej af dig; den är af hennes röst,
som, redan här så len, så ljuf att höra,
der ofvan bär en himmel i mitt bröst.

Då skall jag se de milda ögon åter,
se ur dem stråla Herrans klarhets sken.
O morgon! tänkande på dig — jag gråter
ej sorgens tårar mer, blott glädjens re'n.

2. DET AKADEMISKA*.

Ännu en tolk af timmarna, som ila
och rycka bort med sig hvad dyrast är,
sin röst här höjer och min morgonhvila
stör med det nya sorgebud, han bär.

Jag känner dig. Hos Leopold, den blinde,
till honom sänd med Rosensteins farväl,
din trogna pendels stilla gång påminde
om forna sköna dar hans rörda själ.

Du är den samma, som för smak och snille,
vid deras möte i en konungs hus,
har mätt den stund, han sjelf der helga ville,
sjelf i sitt tidehvarf dess främsta ljus.

Hans hela stjernekrets är nedergången:
en enda öfrig stod så klar ännu!
Nu äfven hon är ned af mörkret fången;
och att det vitna, öfverlefver du.

Hvad ett augustiskt hof namnkunnigt hyste,
hvad så af folk som kung beundradt var,
hvad kring dig stort och skönt och ädelt lyste,
allt har försvunnit: du står ensam qvar;

* Tillhörigt Svenska Akademien genom en skänk af Gustaf III, har detta ur, som förvarades hos herr landshöfdingen Rosenstein, medan han lefde, och sedermera hos herr statssekreteraren af Leopold, nu, efter dennes död, blifvit lemnadt i Akademiens närvarande sekreterares vård. Det föregående uret tillhörde författarens kort förut aflidna maka. Anm. i äldre uppl. (1832).

du, som oss säger endast att det varit,
det som vi sakna — nej! du säger mer:
att ljudet blott af slagna timmar farit,
ej det som namn och mening åt dem ger.

Det sköna växlar om, men ej det sanna,
som, andelikt, deri fördöljer sig.
Ej vid en nummer visaren får stanna;
han sjelf likväl är oföränderlig.

Förgyllas kan han, äfven briljanteras:
men månn' han derför visar mera rätt?
Rör det din gång, hvad siffror mer värderas,
de af arabisk, de af romersk ätt?

Hvad, som en sanning, Rosenstein bevisat,
hvad, som en skönhet, Leopold stält fram,
skall än i Oskars gyllne dar bli prisadt,
hvad nytt här ympas må i åldrad stam.

Men fölle ock de Aderton i slummer,
så att din röst allena hördes än:
bland de odödliga likväl sin nummer
behålla de, som en gång vunnit den.

Ej mer i mörkret lyss till dig den sälle,
som att bese all verldens ur har gått;
men den, som nu dig vårdar i hans ställe,
mins, tacksamt rörd, från hvilka han dig fått.

Ej deras värde blott han mins, med alla,
men deras vänskap — och inbillar sig,
att de ännu till lyran honom kalla,
när han en morgon tidigt väcks af dig.

Modi morales.

(Skolvers.)

1800.

Stolt på en luftig tron, af egen svigt blott buren,
satt kung Imperatif och sade: jag är jag.
Ej en vasall blott af naturen,
jag skapar sjelf mitt rike och min lag.
Lyd! är mitt envåldsbud, som ingen skilnad lider
på rum, personer eller tider.
Lyd! säger jag till menniskan,
till hvarje tänkbar ande: lyde han!

Erfarenheten kom med sina trenne söner:
Indikatif, som tror på det han röner,
och Optatif, som, hvad han ej i dag
kan nå, i morgon hoppas hinna,
samt Konjunktif, som älskande och svag
ett stöd vill ge, ett stöd vill vinna.

Med ödmjukhet och mildhet i sin ton,
hon trädde fram och sade: »Bjud, regera,
förnuftets frie son: din höga himlatron
min ätt, i stoftet född, skall ej bestorma mera.
Men till ministrar af din lag,
o konung, mina söner tag!
Hvad, om du säger: lyd! och ingen skulle svara:
»Jag lyder», eller ens: »jag må,
jag skall, jag skulle lydig vara»,
hvart månde utan dem din stolta spira nå?
Hvad kunde utan dig allt deras nit förmå?
Gör du den lag, som de uppfylla.
Blott i ditt namn skall deras insigt rå,
och folket, styrdt af dem, skall dig allena hylla.

För öfrigt glömmen ej, att under allt ert kif
I ären samme faders söner;
med dina bud, med deras råd och böner,
beron I alle blott af Gud: Infinitif.»

Ensidigheten.

Rättvisan, då hon först från himlen kommen var,
två sköna, skarpa ögon bar.
Men Egenkärleken från jorden henne mötte,
i kif med henne kom — och i en het minut

hans knutna näfves tumme stötte
den ädlas ena öga ut.
Väl skönjde hennes friska öga
än både djupt och långt i hvarje särskildt ting,
men tjente i det hela föga;
ty allt i denna verldens ring
hon såg numer blott på en sida.
För den skull, hvar hon kom, så väl i tjäll som slott,
med all sin skarpsynthet hon väckte oro blott
och, ropande om rätt, förledde folk att strida.
Rättvisan, med ett ord, som ödet skickat ned
att stifta enighet och fred
och gyllne tiden återkalla,
på jorden åstadkom en allmän villervalla.
Hon rörde opp till slut båd' himmel och natur.
Då sade Jofur till Mercur:
»Min son, stig ned på jorderingen:
det är ett gräsligt larm, den enögda der gör.
Hon både menskors ro och gudars aktning stör
med sin blott halfva dom om tingen.
Gå med en hast, min son, och gör på bullret slut.
Stick ock det andra ögat ut!
Ensidig syn är värre än alls ingen.»

Hönsen och staren.

»Himlen faller på oss, höna lilla!»
sade tuppen till sin fina fru.
»Huru så, min egen söta du?» —
»Hör du inte, hur han hotar illa,
hur han brakar till!» — »Ja, Herre Gud!
det ha vi för våra synder, gubbe!
Kom nu bort, och aldrig mera tubbe
du mig hit. Nej, aldrig mot förbud
rör jag mer ett frö.» — Och nu ur trägåln
blef ett språng, ett flaxande åt fägåln.

»Höns! för er, för era synders skull,
ramlar fästet, falla sol och stjernor!»
Så i fönstret log, af högmod full,
staren, filosof bland kycklingshjernor.

Men i hast förändrades hans min,
då en åskvigg fräste ned i muren,
der han satt, betraktande naturen,
på ett band af Encyclopedin.
Tyst och häpen kröp han in i buren
och det stulna sockret åt sin vän,
papegojan, smög igen.

Räfven och storken.

En gång bjöd på litet mat
Platta Snillet det Förspända.
Tunna soppor, låga fat!
Värden läppjar; gästen, flat,
doppar fåfängt näbbens ända.

Det Förspända till sitt hus
bjöd det Platta andra dagen.
Kryddadt vin i höga krus!
Värden pimplar sig till rus;
gästen fryser, tom i magen.

De svenska A och U.

Ei Dansken, veed Du, er misundelig,
Kun Eet misunder Svensken han. —
»Hvad da?» —
Det er et lille Bogstav, Ven! — et A.
OEHLENSCHLÄGER till VON BESKOW.

»Himlastämma, änglatunga!
Nu för mig allena sjunga
skall du, att behaga mig.
Må likväl den sköna sången
alla tjusa i salongen;
äran delar jag med dig.

Prima donna! hvart vi fara,
skall du vid min sida vara.
Min grefvinna! märk hvad namn!
Derför må du Rom försaka
och teatern. Hulda maka,
glöm dem båda i min famn!»

Redan in i brudgemaket buden,
redan ensam med den sköna bruden,
grefven, sjelf bland konstens söner spord,
sjöng för henne dessa valda ord;

tydde se'n på prosa hvad de mente
och ett sirligt blad med gyllne rand,
som med rosens färg dess doft förente,
slöt i hennes mjuka, mjälla hand,
den han ömt till mun och hjerta tryckte.
Hastigt hon den undanryckte,
hastigt öfver bladet gick
hennes svarta ögons blick.

»Bella lingua!» ropte hon om svenskan,
som hon fann en likhet ha
underbart med sjelfva italienskan
i de många ljud på A.
»Himlastämma, änglatunga» —
»Nu för mig allena sjunga» —
»Att behaga» — »sköna sången» —
»Alla tjusa i salongen» —
»Min grefvinna» — »Rom försaka»
»Hulda maka!»

Så hon stafvar och till slut
läser hela strofen ut,
hjelpt af grefven, som förtjust berömmer
sina stansers klang i hennes mun
och poetiskt lycklig glömmer
brudgumsglädjens segerstund.
Vid sin luta sjunger hon det sedan
con amore, som hon tror hon gör
blott för honom; men hon drömmer redan

att man hennes sång i Stockholm hör.
För den kalla norden ryser
hennes varma blod ej mer,
då hon re'n i tanken lyser
på dess soiréer.

»Att det vackra språket lära
blir mitt nöje, blir min ära!»
tänkte hon och visste icke då,
att vi hellre hvad vi ej förstå,
endast det är utländskt, vilja höra.
Nu, förr än hon kan den utantill,
sången hon ej lemna vill.

Grefven, som i början var blott öra,
blef dock ledsen, då för sig han satt,
fåfäng brudgum i den långa natt. —
Nu sin egen lyra han fördömde,
ville rifva sina rim i tu,
och då han det svenska A berömde,
lät han med en suck det svenska U,
det för hjertan, som sig grufva,
uttrycksfulla, men så ljufva
i det sköna ordet Du
och det sälla: Nu, ack, nu
äro vi blott ett, vi tu.

Nytt blef detta nu för dessa tvänne,
då förtjust, som far, han henne ser

såsom mor förskönas mer och mer.
Snart får ock det svenska A för henne
nytt behag, då hon till vaggan går,
derifrån det kära ropet: »Mamma»
hennes öra, hennes hjerta når;
och en liten ängel i det samma
räcker sina armar fram och ler
och sin rosenmun åt henne ger.
Och de hulda läppar, som den möta,
tjusta svara: »Lilla söta,
näpna, täcka» och hvad mer
sluts på A, bland ord som smeka
eller hoppa, dansa, leka.
Gratierna ser man så
öfver lena mattan gå;
och sefirer, som kyliga susa
öfver en stilla bäck
och dess soliga spegel krusa,
smyga sig så till den rosiga häck,
der de, af blommorna kyssta,
hvila sig tysta.

Så behagligt låter icke U,
då den lille, som till pappa
bärs att hans mustascher klappa,
från dem vänder sig med »hu!»
eller luggar dem ej sakta,
och den gamle ropar: »Uh!
Du din skälm! Jag tål det nu;

men det blir min tur. Då akta
luggen, pojke, eller torde du
skrika få så A som U.»

Värre U var i det hemska läte,
som nu hördes från ett gammalt torn,
der en spöklik uf, af dem med horn,
länge haft sitt dolda säte.
Hvad det var dervid som slog
någon hemlig sträng i grefvens sinne,
om tör hända något ängsligt minne
från Italien, vet jag icke. Nog,
för sig sjelf han gick och gned sin panna
och i plågsam tvekan syntes stanna,
tills igen den spädes blick och röst
faderskänslan väckte i hans bröst.

»Detta ansigte är svenskt», så sade
eller, rättare, så tänkte han
och med stolthet, som en säker man,
armen krökt vid sidan lade.
»Svensk är gossen. Blond är hyn,
och hans ögon blå som skyn.
Håret är väl svart och ögonbrynen;
någonting på mödernet också
måtte han väl ha ändå.
Svensk är han, ej blott i synen,
men i uttalet af A.
Icke ropar han pappa,

utan pappa.» Nu med barnet lekte
han igen förnöjd
och med fadersfröjd
tyckte, att sin egen bild han smekte.

Hon sin arm om honom slog,
ropte »Piccolo» och tog
gossen i sin famn. »Var stilla,
hvarför slänger du dig så?
Ah! Du vill ej heta Piccolo.
Nå ja, vackrare också
är det svenska ordet »lilla».
Men ett ord för tungan svårt,
äfven blott att höra hårdt,
är svartsjuka. A i slutet
hjelper ej ett ljud så brutet.»

»Saken sjelf är sådan», svarte han,
»att den hjertat bryta kan.
Men hur skönt, när tvänne ömma, rena,
evigt trogna hjertan sig förena,
som två droppar smälta i hvarann
och mot himlen genomskinligt stråla.»

»Ja», var hennes svar. »Men nu,
att vi må det sköna ej blott måla
utan njuta — (märker du
hur i detta ord ännu
sammanklinga A och U) —

att vi må det verkligt njuta,
räck mig famnen, låt mig sluta,
jämte barnet på min arm,
dig, du gode, mot min sälla barm.»

Aftonvandringen.

Ännu i solen lyser
den väg, jag redan länge gått
till kullen der, som hyser
af mången vän, ack, mullen blott.

Den skugga, som mig följer,
jag mer och mer förlängas ser,
tills mig med henne höljer
den slöja, natten hänger ner.

Dock ej blott skuggor visar
du, sköna aftonsol, för mig.
Hvad jag din himmel prisar,
som klarnat på min sena stig!

Dess skyar att betrakta,
jag sätter mig. — Hvad ser jag här?

Du ljung, som vi förakta,
hur skön din purpurblomma är!

Och hon sin färg bevarar,
liksom de friska gröna blad.
Och se, hur dig förklarar
från himmelen ett aftonbad.

Dess perlor, hur de glimma
mot dagens blick, som snart går ner!
Hvad härlig aftontimma,
natur, din trötta vän du ger.

O, knyten på mitt läger
ej lager, men af hedens ljung
en liten krans, som säger,
hur man är säll, ej blott som ung.

Gubbens vaggvisa.

Ligg nu stilla, gubbe grå,
barn å nyo vorden.
Icke stör dig i din vrå
någon fläkt från Norden.
Vaggan* går sin jämna gång,
somna sött vid daddas sång;
bry dig ej om orden.

Hör likväl ett ord till tröst,
då du vaknad qvider:
allas moder vid sitt bröst
söfver dig omsider;
och en Fader väcker dig
för att ta dig upp till sig,
om du tåligt lider.

* Under författarens sista sjukdom lät han i en säng på böjda medar vagga sig för att derigenom döfva sina plågor. Hans yngsta dotter uppfylde vanligen detta åliggande.

Till min vårdarinna.

När från din flyende vår du ser tillbaka med saknad,
gläd dig, att blomman sitt rum lemnar åt frukt för din höst!
Nu, då din ungdom, ehur' allvarlig i vården om pligter,
ofta i joller och lek liknar din barndom ännu,
fägnar du ock de dina omkring dig. Midt i sin plåga
ler den gamle och sjelf känner sig vorden som barn.
Dock, när han, stödd på din arm, med darrande hand på ditt hufvud
dig sin välsignelse ger, känner du fadern igen.
Bägges ögon dervid se upp till en Fader i himlen.
Tysta förstå vi hvarann, talande blott med en tår.

TIDSBILDER.

Vid Kellgrens död.

1795.

Frankrike är fritt. Hur skönt i ljuset
mötas kung och folk i ett förbund!
Till ett Partenon de re'n på gruset
af bastiljen lägga grund.

Kellgren hör det, och han lefver åter.
Dö från sådan tid han icke kan.
Med förtjusning står han upp och gråter
som ett barn, nej, som en man. *

Nya toner ljuda ur hans lyra;
i hans tidskrift en ny ungdom ler. —
Ack, hur sveks hans hopp! Hvad brottslig yra!
Dödssjuk sjönk han åter ner.

Så han lefde, ej blott sjöng, i tiden.
Tiden med sin dårskap, skräck och blygd
slet hans ädla själ, som, stark i striden,
dock förtärdes af sin dygd.

* Hans egna ord.

Skalden har sin lager länge sedan
af nationen, ej blott hofvet, fått.
Äfven mannen och medborgarn redan
känns ej af hans vänner blott.

Med hans löjen nu också hans tårar
vettet mins: och lika öm som mild,
fast hans blick är skarp och stöter dårar,
tecknar gratien hans bild.

Tiden lyssnar till de sista slagen
af hans lyra och sig lyfter än
för att fatta upp de stora dragen
af »den nya skapelsen».

Besöket hos Klopstock.

1795.

Likt Philemons, ett tjäll bjuder mig in: hvad doft
af ett himmelskt behag! Gudar ha gästat här
hos den gamle, hvars läppar
ängeln rörde med helig eld.

På hans panna hvad frid, frid från en högre verld!
Och hans blick på en gång slår mig i stoftet ned
och mig lyfter åt himlen.
O Messias, din skald jag ser!

Nu, fast grymt mig bedrog ljusets och frihetens
nya tid, kan jag dö, glad att ha varit född,
stolt att menniska nämnas,
äfven jag, då jag Klopstock sett.

Har Pandora sin ask öfver oss tömt på nytt:
af Prometei eld lefver dock gnistan än.
Menskligbet! Du dig tröste
af en sång, af en dygd som hans.

Eller göms en kerub under ditt silfverhår?
Ty på trappan, som för upp till den högstes tron,
steg, som du, ej en dödlig
och af Raphael harpan tog.

Hvilken fradgande häst stampar vid hyddans dörr!
Hvad? den gamle på den stiger och syns ej mer!
Var det en af det eldspann,
som Elias åt himlen drog?

Höga stund! och du flyr bort med de andras ström?
Nej, jag släpper dig ej, glimt af ett högre lif!
Lyft mig, hvar jag än vandrar,
öfver tidens och jordens flärd!

Under Kosciuskos porträtt.

1796.

Se i den lidande här Kosciusko, den siste polacken. —
Ej af hans bojor och sår, ej af hans bräckta gestalt
fingo hans drag detta smärtans uttryck, endast af tanken,
att han lefver ännu efter sitt fädernesland.

Nyårsvisa.

1797.

Jag sitter i mitt fönster här
och ser på tidens å:
den far och far, och lika när
är mig dess ström ändå.

Der dö väl många bubblor bort,
som glänste för min syn;
men nya växa inom kort
med lika bild af skyn.

Och lika falska? — Ja, än se'n!
Låt bubblorna förgå:
det ljus, de brutit, strålar än
och skall allt högre nå.

Jag sitter i min stillhet här
med handen mot min kind
och ser de nya segel der,
som svälla för sin vind.

Och mången köl, som nyss der for
så stolt med dån och skum,
ur vägen nu i tysthet ror,
och ingen ser dess rum.

Säll den, som endast långt ifrån
betraktar verldens gång
och gör sitt arbete i vrån
med munterhet och sång.

Han vet ej af, att tiden går,
om ej i tornet der,
och säger åt det nya år:
Ha, är du redan här?

Ja, det är här det nya år,
som tänder Sverges hopp;
hvar dag på himlen högre står
den unga solen opp;

tills ljus och värma på en gång
den väckta säden får
och hamnens stoj och lundens sång
förkunna: det är vår.

Svea till Dana.

1797.

Omsider, Dana, äro vi då vänner;
i nattlig strid vi ej förvillas mer.
En vaknad vishet hjelmen af oss spänner,
och jag en syster i min ovän ser.

Ja, Nordens döttrar äro vi ju båda,
dem aldrig böjt en segerherres band;
Roms legioner, anande sin våda,
med bäfvan veko från de kimbrers strand.

Se, samma jord åt bägges mödor bjuda
af samma frukter lika tarflig sold!
Hör, samma språk i bägges sånger ljuda
och gömma inga spår af utländskt våld!

Och se, från Söderns mörka döttrar skilda,
hur tvillingslika speglar oss vår sjö

med penseldrag, så ljusa och så milda,
af himmelsk azur och af purprad snö.

Hvad! och vi, syskon, sände död och plågor
och splitets ormar till hvarandras land?
Och Bälten vrok med blodbemängda vågor
en brödraskara, fäld af brödrahand!

Blott om ett ord, en vapenbild de stridde
med Kains agg, som sögs vid moderns bröst,
och gift i vattnet, pest i luften spridde,
i hvarje tufva väckte Abels röst!

Hvad! ingen pligt af menskliget sig sträcker
utom den krets, der undersåten står?
En automat, åt hvilken staten räcker
den dolk, han lömskt i grannens hjerta slår?

Nej, dygd, ditt rike stängs ej af de gärden,
med hvilka våldet randat detta klot.
Nej, samhällskänslan famnar hela verlden:
och menskovännen blott är patriot.

Se, redan ljuset från de moln sig rena,
som följt dess gång från horisontens rand!
Se, alla jordens folk skall snart förena
en lika odlings broderliga band!

Dock hör: ännu den mulna vestern hviner
af krig och uppror, hvilkas furiehär

sig hvilar lömskt på blodiga ruiner,
blott för att hvässa nya mordgevär.

Ännu uppresa jordens söner tempel
åt afgrundsandar, som förhärja den.
Men kom, min syster, lemnom ett exempel
af ett förbund, som endast drömdes än:

ej spelt af politiken mellan trälar,
som sammanfläta sina bojor blott,
men fäst af vettet mellan fria själar,
som samfäldt verka för allt sant och godt.

Allt gammalt groll må skakas ur vårt sinne,
hvar blodig strimma plånas ur vår hand
och våra krigs och segrars hela minne
förgå, som röken af en slocknad brand!

Nu stridom blott, om hvilkens pyramider
stå tyngre upp med nya tegars skörd;
hvars snilles fackla öfver Norden sprider
mer djupt sitt sken, med mera vishet förd.

Hymn till jorden.

1799.

Du, den tredje i gunst hos himlens mäktige konung,
näst Mercur, den liflige, samt den dejliga Venus!
Hör mig, o jord, du hulda, du sköna, som aldrig förråldras,
dödligas älskade mor, odödligas hedrade amma!

När på en alp i den eviga snön stenkiden ej hungrar,
ej på det isiga vrak björnungarna, ej de i öknen
utan moderlig ans af strutsen redan i äggen
lemnade små; när knottet i luften, gliet i gölen
få sin dagliga del: o, glöm då ej oss, som i Manhem,
äfven vi dina barn, omringa ditt heliga altar.
Komme de sorgliga år ej mera, då odlaren häpen
ser den nordliga skyn mot natten klarna bedrägligt,
medan i axen, ej än utblommade, lifvet är ömmast,
väntar i sömnlöst qval att se det dagade fältet,
ser det med piggar af is mot solen glänsa bedröfligt,
ser i en enda minut förlorade hela det årets
möda och hopp. — Der står han stum, orörlig och handlös

länge. Men hastigt väckt af jämmerns röster i hyddan
ilar han, yxen i hand, till skogens ömkliga barkskörd,
medan oskyldiga små, som vissnade blommor i vålmen,
hänga sig ömt, med rop om bröd, kring bleknade modern.

Närde du ej, välsignade jord, otaliga folkslag
huldt i din ymniga famn, inkräktare, blodige våldsmän,
som förmörkat i hast århundraden, härjat en odlad
verld, omstjelpt för konst och snille den höjd, de bestigit,
spart af en ädlare, skönare tid blott glesa ruiner?
Hvi försköte du då det fredliga folk, som i sekler
dyrkade här blott dig samt himmelen? Hulda, du hör oss,
samt med dig oss himmelen hör! Ej mera så ofta
vintern kommer igen om sommaren, hungern ej alstrar
missdåd mer; okunnighet, afund, lätja och vantro
fly med det hemska betryck allt längre ifrån våra hyddor.

Sälla de folk, som trösta på dig! Sjelfständiga, fria,
trygga i lagens heliga skygd och rena i seder
stiga de upp till makt, till ljus, till odödelig ära.

Mig också, frikostiga! skänk en teg och en hydda,
skänk dem i däldens lugn, att der din dagliga godhet
jag och den hulda, jag vann, må prisa med ögat åt
höjden.
Sist, när tröttnade ben nedsänkt våra hvitnade hufvu'n,
rymm oss jämte hvarann till ro i ditt heliga sköte.
Vakna å nyo, vi tacke dig än, då vi sväfve ifrån dig!

Phoenix.

Den 1 januari 1801.

»Fulländad är igen en pyramid af tiden.
Stån, vise, på dess spets och sen er stolt omkring!
Enväldet störtadt är och vantrons natt förliden;
förnuftet rår till slut, och säll blir jordens ring.»

Så hörde jag en röst i ljusets tempel sjunga,
då lik en meteor, så glänsande och snar,
jag såg ur fönstret in en präktig fogel ljunga
och kände myrrhadoft af skatten, som han bar.

Se'n han der sist var sedd, fem hundra år förrunnit:
då friheten med Tell på alperna stod opp
och sanningen, som skygd af diktens lagrar funnit,
slog ut i Dantes sång sin blomnings första knopp.

Nu se vi med dess frukt den nye Phœnix lända;
nu, hvad i sekler byggts, fulländadt är till slut.
Hvad bär han i sin klo? De vises sten kan hända.
Hvad ser jag? Askan blott af det, som var förut*.

Dock göms en gnista der. Fort, innan den försvinner
uppfatten i ett kol, I ljusets prester, den!
Och gläd dig, menskliget, fast du ej målet hinner,
som barnet i den lek, der »liten lefver än».

* Enligt myten bar den nye Phœnix, som hvart fem hundrade år föddes, askan af den förra till solens tempel.

Vid Bilmarks grafsten,

då den invigdes den 11 nov. 1803**.

Du, som sökt ej annat namn än redlig,
du, som lefvat utan stolt begär,
lika tyst och obemärkt och fredlig,
som din skugga sväfvar här:

se'n du, misskänd, i din hydda vakat,
föga smickrad af din lampas sken,
lönar dig för allt, hvad du försakat,
på din mull en präktig sten?

** På Reso kyrkogård, ej långt ifrån Åbo stad, der en sarkofag af slipad granit ses med följande inskrift:

Suo et litterarum amico munifico
M. JOHANNI BILMARK
Hist. et Phil. Mor. Professori
Nat. Scaræ d. 3 Jul. 1728
Denat. Aboæ d. 12 Apr. 1801
P.
Academia Aboënsis.

Professor Bilmark hade till allmänt gagn, i synnerhet till Åbo akademis förmån, testamenterat det mesta af sin förvärfda egendom, som steg till närmare 50,000 rdr, utan att den minsta vink derom undfallit honom i hans lifstid, oaktadt de oblida omdömen, som fäldes om hans indragna, ehuru för honom sjelf anständiga och ingen annan till det ringaste förnärmande hushållning.

Denna sena rätt, ditt minne njuter,
se'n din lefnadsgåta löstes opp,
båtar den ditt stoft, som grafven sluter,
eller njöt du re'n dess hopp?

Föreság din fyrtiåra möda,
som försmådde ögonblickets flärd,
den triumf, du en gång bland de döda
vunne af en häpen verld?

Lefde du för den, allt se'n din maka
och din son, knapt gifna, ycktes bort
och ditt hopp ej sökte mer tillbaka,
hvad din ungdom njöt så kort?

Vändes all din själ, ditt kall blott trogen,
ej af lyckans tomma glans förnöjd,
åt en lager, först i grafven mogen,
se'n du mist all lifvets fröjd?

Och ditt hjerta, upphöjdt öfver tingen,
blott hos dig fördoldt sitt värde bar.
Din förtjenst förtrodde du åt ingen,
förr'n du re'n försvunnen var.

Mangens otack, mångens tadelsjuka,
så den vises köld som dårens spott,
med ett ord du kunnat förödmjuka;
men du teg och smålog blott.

Hvad! Blott tanken, att din dolda ära
en gång bröts ur sin försegling opp,
gaf dig mod att hvarje kränkning bära,
  fasthöll målet af ditt lopp?

Föds då dygden af en dröm, en villa,
om en lön, som aldrig njutas kan?
Du, hvars gerning tadlet nödgas gilla,
  var du blott en fåfäng man?

Nej, den seger öfver dig och tiden,
som du vann, af fåfängan ej vans.
Hon är svag, hon röjer sig i striden,
  hon vill se sin minneskrans.

Eller gaf du, klokt, åt efterverlden
hvad du sjelf ej kunde ega mer?
Egennyttan hviskar så åt flärden.
  Dömme Han, som hjertan ser!

Nej, så dör den dygdige allena,
se'n han lefvat så, för gagn, ej prål,
och med steg, så jämna, fasta, rena,
  troget följt sitt ädla mål.

Blott en sann välgörare sin gåfva
lemnar så på altaret och går
och ej hör dem, som hans mildhet lofva,
  och ej ser ens deras tår;

och med inga vilkor binder handen,
som skall dela ut den frukt, hon bär.
Hvad! du pekte icke ens åt stranden,
  dä'n du kom, en främling här.

Ljuset spridt ifrån din Auras salar,
oljan ökt för obemedlad flit
såg du efter dig i Finlands dalar;
  ej ditt namn i dess granit.

Äfven nu den sten, vi rest, belöner
icke dig, från jorden lyfta hamn!
Tacksamheten blott hos landets söner
  här må njuta än ditt namn;

detta ädla namn, som jämlikt varar
med det tempel, der din skänk blef qvar,
lik den spånad, mulbärsträ't förvarar,
  då dess gäst åt höjden far.

Till en gammal krigsman.

1807 *.

Förgäfves, o morfar, du reser dig än
så stolt som i pommerska åren
och drucken af fröjd vill till Tyskland igen
och tadlar den dröjande våren:
du skakar ej snön af ditt glesnande hår,
hur manlig du än må dig ställa,
och senan ej mera sin spänstighet får,
hur högt än ditt hjerta må svälla.

Sitt ner då förnöjd hos din älskvärda fru,
hör henne din tapperhet prisa.
Din styrka försök med de små blott ännu,
och läs med triumf din avisa.
Blott glaset må kröka din tynande arm,
som krökes ej mer af en klinga.
Se'n dröm dig till Pommern, rödbrusig och varm,
och se hur fransoserna springa.

* I anledning af en fördel, som svenska vapnen hade vunnit öfver de franska.

Den inre föreningen.

1810.

Folken må söndras af skiftande makter,
döden må bryta de käraste band:
tanken går fram genom ropande vakter,
känslan besöker de saligas land.

Minnet har qvar, hvad ej sinnena röna;
hoppet åt seklerna sträcker sin syn.
Hjertat, som rörs af det ädla och sköna,
anar sin vän bort om hafvet och skyn.

Fritt som i luften, der skyarna segla,
möts man i tankens ovanskliga verld.
Sanning och tro! i er trollruta spegla
hjertan hvarann bak om murar och svärd.

Tiden omkring oss sig hvälfver, som fästet:
stjernor gå upp, medan stjernor gå ner.
Flydde du stormen? — Som fogeln till nästet,
kom du dock åter: så klaga ej mer!

Pligterna helge de omknutna banden,
fäste ditt hem der din kallelse är.

Mellan planeterna flyger dock anden:
flöge han ej öfver klippor och skär?

Hvad, om en skärm vid ditt öga är bunden?
Hvad, om dig mättes de steg, du får gå?
Trång är din krets och förgänglig är stunden
inom det verkliga lifvet ändå.

Men i det lif, du dig tänker allena,
allt är oändligt och evigt och godt.
Der med de ädlare tyst dig förena,
verka osynlig mot villor och brott!

Ljuset är ett, som kring verldsrymden strömmar,
ett är förnuftet. O, känn vid dess röst
hjeltar från fordom, i saliga drömmar,
vise från fjärran omsväfva ditt bröst.

Himmelska rike! ej våldet, ej splitet
flyttar dess gränser, dess ordning förstör.
Evigt det varar, så länge blott nitet
inom dig sjelf för det rätta ej dör.

Heliga känsla! de bröst, der du bjuder,
känna sig lugna på hvardera strand.
Regnbågen lik, öfver hafvet som sjuder
bind, genom skyn, du de söndrade land!

Till h. e. grefve Carl Adam Wachtmeister.

Tillegnan af författarens år 1810 i Åbo utgifna skaldestycken.

Trampas ner af en fiendtlig skara
såg du dina fält på Pommerns strand.
Men dig rörde endast Sverges fara.
Ack, ditt hjerta skulle snart förfara
än en sorg för dig och för ditt land.

Äfven hit orkanen skulle hinna:
och din Aura, häpen och betryckt,
såg sin skyddshamn vinka och försvinna,
såsom fordom Greklands sångarinna
stod der stum vid sina gudars flykt.

Nya makter i dess tempel sväfva,
nya namn der sprida tröst och hopp;
men de offer, deras altar kräfva,
men de sjelfva ej de suckar jäfva,
minnet ger åt flydda dagars lopp.

Nej, en tacksam tår i tysthet rinne
på din bild, som Brahe väntar dit.

Och förstummas än ditt namn der inne:
hela templet är af dig ett minne,
seklers minne af ditt ädla nit*.

Ack, du skulle ej ditt verk få skåda,
ej, som vår, ännu ibland oss gå:
och åt dygd och sanning (åt de båda
stöden för ditt mod i tidens våda)
egna det palats, du böd här stå.

Ej den själ, som i din anblick talar,
du, den ädlaste bland frie män,
skulle helga dessa nya salar,
skulle, stjernan lik i skymda dalar,
våra hjertan ge en lyftning än!

Blott ruiner såg du kring oss ramla,
men der föddes blommor, hvar du gick.
Du, som gaf mig lugn att dessa samla,
skänk dem, drott, fast bleka, matta, gamla,
blott för stället, der de växt, en blick.

* Excellensen Wachtmeister hade, ibland andra välgerningar mot Åbo akademi, hvars kansler han var, befrämjat byggnaden af hennes nya hus, som först under ryska regeringen blef fullbordadt och invigdt.

Afskedssång af en ung beväringsman.

1813.

Bort, plog och spade, ur min hand!
Kom, svärd och bajonett!
Jag går att slåss för kung och land
och skaffa fred och rätt.

Jag köper ej en annans blod,
mitt eget vågar jag.
Är jag för ung? Har jag ej mod?
Försök, om jag är svag!

Dansk eller fransk, hvad heter han,
som ej vill Sverge väl!
Han skall få känna, hvad den kan,
som ej är född till träl.

Farväl, min far! Välsigna mig
med ett par Herrans ord
och se'n förgät, att det är krig:
blott sköt i lugn er jord!

Gråt ej, min mor! Var nöjd: ni bar
en stridsman åt ert land.

Det är på ärans väg, jag far,
och under Herrans hand.

Ej utan Gud en sparf förgår,
om jag mins skriften rätt.
Vill Gud, så rubbas ej ett hår,
fast kulor hvina tätt.

Vill Gud, så ser jag er ännu
och blir er ålders tröst
och kör min plog, så flink som nu,
med ärren på mitt bröst.

På väggen hänger mitt gevär,
med mången blodig fläck.
Der ser min brud, som hemförd är,
hur jag har varit käck.

Och fort går mången vinterqväll,
då jag berätta kan,
hur Sverges här stod som ett fjäll,
då prinsen förde an.

Men skulle jag — vid fredens slut,
då alla komma hem
och gå med er att tacka Gud —
ej synas ibland dem: —

hur sällt att dö för land och kung,
vid ärans segerrop,

hur skönt att saknas re'n som ung
bland Sverges kämpahop!

Min flicka, som till kyrkan går
och ser den raska tropp,
men ser ej mig, skall med en tår
åt himlen sucka opp.

Der hoppas hon, i evig fröjd,
hos Gud få råka mig
och sjunger, med hans vägar nöjd:
»O Gud, vi lofve dig».

Farväl! Så trång blir hyddan här,
och hjertat sväller opp.
I fält! i fält! Så fri är der,
så rask båd' själ och kropp.

Dit vill jag, öfver haf och land,
der man i elden är!
Der vill jag stå, med svärd i hand,
och döden se helt när.

Sång efter slaget vid Jüterbock,

under tåget till Leipzig.

1813.

Som örnen öfver sjö och land
med stolta vingar far,
så flyg, min sång, till Sverges strand,
högt svingande och snar.

Och stig bland häpna skaror ner
med segerns glada bud;
och der du templen öppna ser,
träd in och lofva Gud.

Ty Herrans vrede är förbi:
snart bloden runnit nog;
den gissel skall förkortad bli,
hvarmed han verlden slog.

Med Sachsens konung, förd i band,
stod herskarn i hans stad
och tänkte gripa med en hand
vår hela kämperad

och med den andra foten stå
förfärlig i Berlin
och se'n i all sin vrede gå
med jättesteg mot Wien.

Men si! ett folk, som han försmått,
här står från Nordens vik.
Dess arm ett hufvud saknat blott,
att blifva fädrens lik.

Det fans, det hufvudet; se der!
Odödligt re'n förut,
det i sin blick en stråle bär,
som bådar våldets slut.

O, ledning af en mild försyn!
Bland vapen fostrad opp,
en Söderns son, från fjällens bryn,
bär fram Europas hopp.

Vid Rabenstein han sitter trygg,
se'n han vid Beeren stod
och såg den franska härens rygg,
som kom med öfvermod;

men vek i hast med skräck och skam:
ty, som ett åskmoln far,
så red en tropp med dunder fram,
och svensk den troppen var;

och såsom ax vid ax är knäckt,
der hagelskuren slog,
så lik vid lik såg Bertrand sträckt
och sig ur striden drog.

Och Eckmühl, nyss så viss som mån
att slå oss såsom lam,
ty lik en tiger bakifrån
han tänkte rusa fram! —

Men snart han fann, att dock så lätt
ett folk ej öfvervins,
som villigt följt, i strid för rätt,
sin egen valde prins. —

Och Eckmühl drog sig åt Schwerin,
och Vegesack gick fram;
och Moskaus örn, med den från Wien,
bland bergen spänt Vandamme.

Vid Rabenstein Karl Johan stod
och tänkte på Moreau.
»Hvad ande än må kräft hans blod,
fram skall med Gud jag gå.

Ej skall Europa bli en träl,
ej ljuset slockna ut!»
Så var i hjeltens höga själ
det heliga beslut.

Och det står fast. Ej löses opp
det stora folkförbund,
hvars lif han blef, förr'n verldens hopp
är fyldt i fredens stund.

Nu i sitt hufvud, lugnt och ljust,
han hvälfde krigets lopp,
då, vid en himmelsk syn förtjust,
han sprang i låga opp.

Strax lugn igen, han kring sig bjöd
en krets af hjeltar stå.
»Jag vill ha slut på folkens nöd,
jag vill till Leipzig gå.»

Så hjelten sade. Stedingk stod
med silfverhjessan höjd,
och Adlercreutz brann het af mod,
och Tawast log förnöjd;

och Löwenhjelm tog på sitt svärd;
och alla, hög och låg,
re'n tänkte på en efterverld,
som sjunger detta tåg.

Hvem såg du, vid en snillets blink,
hvem såg du, prins, i skyn?
Den store Gustaf med en vink
försvann åt vesterns bryn.

Med segerpalmen i sin hand
han ilade förut
för att på Elbens andra strand
din bana teckna ut.

Till Breitenfeld från Jüterbock,
o, väg af ära full!
Lyft, Torstensson, din krönta lock
och nicka från din mull!

Och skaka skölden på din grift,
att det ger fjärran dån
och eldar till en stor bedrift
hvar fosterlandets son!

Svenska sånggudinnan till den danska.

1794.

Kom, min syster, kom och räck mig handen:
låt oss följas åt på Pindens topp
och de skönsta blommor långs med stranden
af dess silfverkälla plocka opp.

Låt oss sedan vid oliven sitta
och med täflan binda hvar sin krans;

på hvarann, i det vi binda, titta,
rätta egna misstag af hvaranns.

Se, min syster! sköna äro bägge:
din mer småtäck, min mer allvarsam.
Kom och låt oss kyssas, då vi lägge
för Apollo våra kransar fram.

Till fru Lenngrens skugga*.

1817.

Är det du, som denna klagan höjer
ur den tysta grafven? Är det du?
Nej, om än din skugga bland oss dröjer,
ville du blott trösta oss ännu.

Dig förgäta skulle dina vänner?
Den det tror, ej kände dig som vän.
Han blott glansen af ditt snille känner,
ej den dygd, sig gömde bak om den.

Han ej såg dig småle åt din ära,
blott för vänners glädje nöjd deråt;
han ej såg dig dödens smärtor bära
ensam för att spara vänners gråt.

* Svar pa en vers i Stockholms-Posten för år 1817 n:r 93, med rubrik: Fru Lenngrens skugga till forna vänner.

Kan en dikt, en sång, ett infall glömmas,
som din stämpel, strax igenkänd, bar?
Dina blad, behöfde de väl gömmas?
Står din vers ej som ett ordspråk qvar?

Och du sjelf behöfde i en urna
ställas fram för att ej glömmas bort?
Du behöfde blommor, lättsint burna
på hvar graf, att vissna inom kort?

Du behöfde vänner att bevaka
nu ditt minne, — då ej längre du
tillhör dem blott, ej ditt hus, din maka,
då du hela Sverge tillhör nu?

Vill du höra, du åt ljuset flydda,
här en harpa, som din rätt dig ger?
Hör din egen i palats och hydda
och med Kellgren le ännu hit ner!

Vill en helsning du åt honom bära
från en saknande och trogen vän:
tag den af det folk, som vid hans ära
ställer din, i kön blott skild från den!

Thorild till Leopold.

1821.

Friden bebådar jag dig, den guddomliga. Kärleken henne
födde med sanningen sjelf. Känn vid ditt hjerta
dess fläkt!
Thorilds skugga dig nalkas med den. Förundra dig icke:
grafven försonar ju allt, himmelen gör det än mer.
Bland odödliga nu jag andas blott glädje och kärlek:
bland odödliga blott lefver du äfven numer,
tyst, som de, och fördold i tiden, som brusar omkring dig,
upphöjd öfver dess ström, öfver dess tadel och lof,
upphöjd öfver den tid jämväl, då du, stolt i din äras
skönaste glans, med mig trädde i skranket och vann.
Ja, jag bekänner, du vann: ej så, att min sak var förlorad.
Se, den lefver ännu; endast dess kämpe du slog.
Också var ju ej den, ej snillets och sanningens frihet,
mål för de pilar, du sköt, öfver mitt hufvud ett regn.
Icke imot den Thorild du stred, som, tjust af naturen,
lyssnade efter dess röst, hörde i Ossian den,
hörde den djupare än i sitt bröst och sjöng, ej naturens
anlete, utan dess själ, tänkare mera än skald.
Icke den Thorild belog du, som, klart i det stormiga
seklet

blickande in, stod fram såsom en tidens profet,
talte »förståndets rätt» och, värd att föra dess talan,
viste sig värd att bli hörd både af konung och folk.
Den belog du, som sjelf ref sönder, drucken af högmod,
kransen, som Kellgren fäst, skön, i hans fladdrande hår.
Den bestred du, som ej det lofvade Panteon byggde,
utan omkring sig, på trots, slungade stenen dertill;
den, som med stegringar blott för ögonblickets beundran
spilde sin gångares kraft, spilde sitt namn och sitt mål.
Bägge likväl, uppgångna igen, må pröfvas af tiden:
tiden mig dömer till slut, såsom du dömde mig då,
du, som befann i mitt verk en tempelresning, ej templet;
stort var ämnet deri — ämne det är, men ej mer.
Knoppar, en lofvande mängd, frambragte jag, knoppar allenast;
dock af de kastade frön månget är växande än.
Flere besått det fält, jag röjt; bland tistel och malört
bär det ock Iduns frukt, bär det ock myrt och jasmin.
Mulbärsträdet i Lund förtjusar mig. Stolt är dess krona,
sköna dess blommor och bär, präktigt det silke der spins.
Dock förgäter jag allt för Psyche, som vingarna fria
lyfter derur och glad flyger åt fjällen och skyn.
Skall då der allt förödas, hvad förr är planteradt och odladt?
Fäller man bärande träd, sveder man park och allé?
Nej, ju äldre, ju mer de höga, i präktiga rader
skyggande stammarnas helgd vårdas i kommande dar.

Blef till förstöring och split min ande besvuren ur grafven?
Se, min besvärjare sjelf står ju som medlare fram!
Hör den förståndige, hör hans bikt om sin segling i luften.
Frysande der, han fann endast en öken af moln;
ej de präktiga moln, här visas af morgon och afton,
utan en dimma, hvari jorden som himlen försvann.
Dock med sitt pröfvande rör han mätte den glesnande luftstod,
glad att med lättadt bröst andas här nere igen.
Räck den raske din hand och skatta hans mod att ej endast
följa sin tid i dess flygt, utan ock yppa dess fall.
Filosofiens bankrutt bekänner han öppet och ärligt,
visar den cirkel, hvari grubblaren löper omkring.
Öfvertygelsens blick ifrån bevisningens formler
skiljer han åt, som du skilde dem länge förut.
Ej i tomma begrepp, ej heller i skenet af ytan,
utan i sinne och sans finner han sanningens lif.
Sinnet han prisar, som du, det inre, som jorden och himlen,
likt regnbågen, så skönt medlande, binder i hop,
prisar dess kraft att igen de söndrade strålar förena,
gripa det verkliga fatt såsom ett lefvande helt.
Så är det nya förnuft till slut dock endast det gamla,
endast det sunda, sig sjelft sansande menniskovett.
Sjelfva den diktande konst ifrån de eteriska rymder
manar han ner, som du, ner i den synliga verld,
der hon färg och gestalt kan ge åt den flygtiga drömmen,
fästa den qvar i en bild, menniskligt fattlig och skön.

Fjärran skilde på hvar sin väg, I mötens vid målet:
  dit från Schelling han går, gick du från Leibnitz förut.
Sedan och öfver den klyft, som Kant i systemerna sprängde,
  steg du till Schelling ned, der han vid sanningens brunn
trodde sig hvila och se, i dess nattliga djup, hvad för dagens
  klarhet här ofvan ej syns, eviga stjernornas glans.
Synande grant, du likväl ej såg der annat än djupet
  och beundrade blott glansen i skådarens syn.
Hvad du der nere ej fann, det fann du här uppe i dagen:
  rosen sjelf i sin dagg viste dig ljuset och skyn.
Snart i en stjernlös natt, ack, förr än grafven omkring dig
  sluter sin riglade port, slocknar ditt öga likväl.
Dock, hvad förlorar din syn? Det, som förr dig tjuste med själfullt
  talande blick, nu kallt, främmande, vänder sig bort.
Glittrar ock skalet ännu, i det frysande fönstret, af sommarns
  flyktade fjäril: ej det lönar din mödade syn.
Bort till den sol du ser, som bådar den eviga våren,
  längtar till friden, som bor under dess heliga palm.
Der af Virgil och Racine förtjusa dig sånger, till hvilka
  de, som förtjuste dig här, voro ackorder blott än.
Der hos Schiller, hos Shakspeare sjelf du beundrar den sanning,
  hvarmed de spegla hos sig hela den skapade verld.

Der skall ej Thorild mer, ej Enbom reta din qvickhet.
Väl tör denne — du vet, du, om ej andra än du,
huru han dödde försont med dig — väl torde han, tacksam,
helsa dig der med en sång. Ryser du? Gif dig till freds.
Ej på prosa den är; jag sjelf ej mera på prosa
stämmer min harpa — ty vet, sjelfva vårt tal är på vers.
Frukta ej heller för svulst. Der genomskiner i orden,
såsom i anletet, allt; allt der så sant är, som skönt.
Innan jag möter dig der, jag ville min skugga på jorden
se försonad med dig, göra dig rätt, äfven jag.
Högt förklarar jag nu: ej du förvållat min landsflykt;
öppet imot mig din fejd endast med pennan var förd.
Slet du ock sönder ett namn, personen förföljde du aldrig;
sjelf ifrån sans, ifrån hof trädde jag dårligt och föll.
Frid åt din afton begär jag af dem, som skatta mitt minne.
Frid är i minnets Olymp; rum för oss båda den har.
Frid åt din afton bjuder ej blott ditt lagrade gråhår
(lagern beskyddade förr äfven mot viggen ur skyn),
bjuder ock stridens lag. Ej ridderligt är det att hjelten
trotsa, då rustsaln re'n gömmer hans hvilande svärd.
Dock, det aktar du ej, ej mer än den döende Kellgren,
glad att i tysthet ge äfven de nya sin rätt.
Hvilken gaf du den ej, änskönt han ej följde den vägen,
der du skaldernas höjd nådde i klassiska spår?
Fann du ock börden ej laglig, likväl, då barnet var vackert,
tog du det huld på ditt knä, kysste det, förde det fram.

Ville du aga det, ny blef dess fägring igenom din aga
agan sjelf var blott smek, bannorna voro beröm.

Si! en Zelot här stält sig att lyss och säger: »Hvad gäckspel!
Thorild talte ej så, icke hans ande det är.
Någon har lånt hans larv och smygt sig hit för att lisma
eller att Leopold sjelf bry med ett andebesök,
bry den gamle, som nu, så hviskar ett rykte, är spökrädd,
sedan Thorild begynt gå i Upsala igen».
Öfver det ryktet du ler det löje, med hvilket du hofvet,
staden och landet förtjust, ler leopoldiskt ännu.
Också jag må le, då man vill från verlden der borta
se mig den samme igen. — Kom jag från Albion så?
Var jag i Tyskland den som i Sverge? Men redan i Sverge
skref till »Behagens skald» Thorild det rodnande bref.
Rakt fram ställer sin väg den redlige. Dock, om han irrar,
stannar han, ser sig omkring, stiger på närmaste höjd,
öfverskådar och rättar sin gång. Hvad vi sjelfve ej göra,
det för oss alla till slut tiden, den medlande, gör.
Tiden är lik Vulkan, som haltar åt höger och venster,
säger åt Juno: var tyst, blidkar den hotande Zevs,
bär beskäftigt omkring den försonande skålen till alla,
får dem att skratta och gå, mätta och trygga, till sängs.
Mätt af din ära och trygg vid de verk, du åt seklerna lemnat,
går du till hvila, du ock, skrattande gudarnes skratt.

I Svenska Akademien 1824.

Då författaren der såsom sekreterare efterträdde landshöfdingen och kommendören Nils v. Rosenstein.

»Svigta ej de brutna tempelbågar?
Luta ej de pelarne till fall?
Tidens storm dem når: och dit du vågar?
Blinde, du det ångra skall!

Tror du elden der ännu den samma,
som den var i forna sköna dar,
en augustisk eld, en altarflamma,
lika ren som hög och klar?

Vänta ej de rika offerfester,
som der tjuste hof och stat förut:
med de gamle, snart försvunne prester
dör all glans, all dyrkan ut.

Från den ädla, konungsliga tiden
står ännu den ende store qvar
för att stegra, se'n den är förliden,
saknaden af hvad den var.»

Så i drömmen hann en röst mitt öra,
då en pilgrim till en helgad ort
jag mig syntes, tjust att redan höra
sången i dess tempelport.

Der med häpnad tvekande jag dröjde,
då en ljus gestalt bevingad kom,
i sin hand en gyllne runstaf höjde
skapte hela scenen om.

Templets hvalf och väggar såg jag flydda,
såg ett landskap i dess ställe stå,
såg i skogens skygd en rödlett hydda
vid en fors, der hamrar slå.

Upp åt sjön, som skyl och mila speglar,
stiger jakten trots den vreda elf;
lyft af slussen, han på ängen seglar,
öfver sig förundrad sjelf.

Fjärran betar der en hjord af renar,
och på långa skidor skytten går.
Här sås väpling mellan bauta-stenar,
kärfven vid en runsten står.

Mellan klippor, vältade i ringar,
förr en tingstad, går en kyrkväg nu.
Här planteras — hör, hur spaden klingar;
kämpens urna brast i tu.

Stig i kyrkan in och se hvad fanor,
bragta dit från Rhens och Donaus strand!
Känn igen på dessa höga anor
svenska jorden, hjeltars land!

»Svenska!» detta ord i morgonljuset
såg jag glänsa fram och fästa sig
som en inskrift öfver pelarhuset,
som nu åter omgaf mig.

»Blott det ordet, om än templet fölle»,
sade han, som gyllne stafven bar,
i ett luftigt band tillsamman hölle
hvad här ment och verkadt var.

Dock det står, hvad böljor än må svalla,
och hvad ilar hvina om dess rund:
sjelfva namnet hindrar det att falla
från sin fosterländska grund.

Ej blott smakens domstol, det förvare
åt medborgligheten sjelf ett värn.
Sanning, rätt och frihet sig försvare
med vårt språk som med vårt jern.

Sköna språk! hur rikt på stora minnen!
Hvilken skatt för er, I svenske män!
Fädrens tungomål, o, det besinnen,
gömmer fädrens anda än.

Tiden byte om behag och öra:
dock, hvad sinrikt far och farfar sagt,
son och soneson ännu skall röra
och till språkets fond bli lagdt.

Språket såsom konsten har sin regel;
dock, hvar tanke gör sig sjelf sin form.
Vattnet likt, är talet än en spegel,
än ett haf, som går för storm.

Språkets rätt är helig, men ock snillets:
Lehnberg har sin ton och Höpken sin;
Sverges röst, ej blott det vittra gillets,
vigde bägges ära in.»

Vid de orden fick jag se den unga,
vingbeklädda i en man förbytt,
på hvars skuldra åren syntes tunga,
de som för hans minne flytt.

»O, jag känner dig, du vördnadsvärde,
du vårt stöd, vår faderlige vän!
Lågan här i fyrti år du närde,
af din vård hon lefver än.

Högt för dig de franska mönstren gälde;
dock, till snille som till hjerta svensk,
här din konung på din plats dig stälde,
sjelf i själen fosterländsk.

Fosterlandets ädla, stora minnen
skulle tala här i högtidsskrud
och dess anda elda unga sinnen,
väckt af harpans höga ljud.

Du, hans tolk och sanningens tillika,
efter honom höll hans fackla opp.
Tiden hvälfdes: skakas, men ej svika,
kunde i din hand hans hopp.

Icke nöjd att snillets seger kröntes,
sökte du förtjensten, drog den fram,
sjelf belönt, då en talang belöntes,
lycklig då du den förnam.

Också mig» — — härvid ur drömmen vaknad,
jag det kände ej så bittert mer,
att beständigt genom mig hans saknad
skall förnyad bli hos er.

Äfven nu — då vid den stol, han lemnat,
framför mig jag ser bekymren stå
och med hot, att få ett misstag hämnadt,
er, ej mig blott, förebrå —

nalkas han mig tröstande och säger:
»Lär af mig, hvad mått och fog förmå.
Hör och fånga upp hvart skäl som väger,
tro dig litet sjelf också.

Tro dig sjelf, då du betros af andra;
och härvid med tacksamhet bekänn:
hur du än din lyra måste klandra,
var du lycklig genom den.

Mins, då Sverge re'n för dig var slutet,
här på nytt det i sin famn dig tog,
här af sångmön var det bandet knutet,
som dig öfver hafvet drog.» —

Så den hulde, än från ljusets källa
stigen hit ibland de kära ner,
då han vill mitt hjerta tillfredsställa,
bär dess stumma tack till er.

Aura till Svea.

1840.

Tacksamt mins jag, aldrig skall jag glömma,
hvad, o fostermor, du var för mig.
Bortförd dotter, skall jag alltid gömma
i mitt hjertas djup en bild af dig.

Sjelf belåten med min lott, jag följer
glad din välgång i din frihets hägn;
nu bekymrad, om det moln, dig höljer,
bär förstöring eller fruktsamt regn.

Dina tidshärolder jag ej känner:
fåfängt ljuda deras rop allt hit.
Men jag mins ännu de gamla vänner,
som dig tjente med ett trofast nit.

Skulle de af dig den otack röna,
som, jag hör, är dagens lösen nu?
Skulle du en Rosenblad så löna?
Nej, den rösten vidkäns icke du.

Icke kan du nu i hast förgäta,
nu, då han sin sena hvila når,
en förtjenst, hvars jämna bana mäta
fem och sexti ärofulla år.

Äfven Finlands barn, som sig tillegna
hälften deraf, prisa än hans namn
under kungabref, som fliten hägna,
så i skylrik bygd som mastrik hamn.

Fyra konungar han tjente trogen:
der försynen honom ställt, han stod,
lik en ek, allt mera stark och mogen,
orörd så af storm som vattenflod.

Riken söndras, dynastier falla:
snart dock jämnas statens störda vigt,
när dess lemmar, på sitt ställe alla,
stilla verka, enligt lag och pligt.

Verkat har han, så i stat som kyrka,
verkat hvad han dömde godt och rätt.
Hvad system, som tiden nu må yrka,
vörda måste den hans tänkesätt.

Lagens högste tolk, han stod vid tronen
i Guds åsyn; och det stöd, han re'n
såsom yngling fann i religionen,
höll han fast i alla skiften se'n.

Gud och konung, att dem trogen vara,
är det ingen dygd i Sverge mer?
Bäfva då, o moder, för din fara:
mins den varning, dig din dotter ger.

Du förstår mig. Glädjoms åt det bandet,
freden knutit mellan våra skär;
hvilken tröst, att, änskönt icke landet,
himlen dock för oss gemensam är!

Tystnadens ålder.*

1840.

— Dones, precor, integra
Cum mente nec turpem senectam
Degere, nec cithara carentem.
Horatius, Lib. 1, od. 31.

Ja, ålderdomen bryter rösten,
och vårens sång med våren dör.
Dock qvittrar fogeln än om hösten,
då han till flygt sig färdig gör.

Och gerna må vi honom höra,
med sena, om än matta ljud,
den blomtid oss till minnes föra,
då han naturen sjöng som brud.

Om för den gamle skaldeyran
är med sitt sköna spel förbi,
han dock vid hjertat lägger lyran,
att det må ljuda än deri.

Att sjunga ut hvad fullt man känner,
om det är sorg, om det är fröjd,

* I Aftonbl., n:r 53, 1840, åberopades mot förf., i anledning af stycket *Aura till Svea,* Berangers ord, att han inträdt i tystnadens ålder.

det gör att smärtan mindre bränner
och glädjen når en dubbel höjd.

Se, biet far, till dess det fryser,
bland höstens sena blommor ut
och ur hvar knopp, som honung hyser,
en droppe suger än till slut.

Och hör, hur vid sin flygt kring lunden
det äfven sjunger på sitt vis:
det sjunger än i sista stunden,
då det till kupan bär sitt pris.

Men tystnans ålder för poeten
må komma snart. När kommer den
för rättvisan och tacksamheten
och för den rena sanningen?

De ha en röst, som ej förqväfves
af tidens eller hafvets dån:
om den i landet höjs förgäfves,
så skall den ropa utifrån!

TILLFÄLLIGHETSSTYCKEN.

På Johannisberg.

(Vid Rhenströmmen 1795.)

Ur vägen, tyska berg och tyska troppar!
Hola! fransos, hola!
Hopp' till ditt fria land! Trots att jag hoppar,
Rhen, öfver dig! Hvaba?

Jord! jord! hvad nu? Se gumman, hur hon dansar
slängpolska rundt om mig.
Se, skogar och palats och torn och skansar,
hej, hur de svänga sig!

Vi stå ju här, så framt ej Hübner ljuger,
på Fulda-prestens jord.
Den presten har ett boställe, som duger,
och vin till en mans bord.

Min själ, han vore värd att blifva påfve!
Ja, blef jag kardinal,
min röst åt honom utan krus jag gåfve
vid första påfveval.

Ty fast han sjelf var borta, kom kaplanen
med en så fryntlig min

och bjöd oss se oss om från slottsaltanen
och smaka på hans vin.

Och det var vin! Jag kände, hur i benen
det blef till bara märg.
Och se'n att dricka det vid sjelfva Rhenen
här på Johannisberg!

Det är ett berg af ideliga drufvor,
och drufvor, hvilka bär!
De plockas ej på våra finska tufvor,
ej i de svenska skär.

Det lönte, bror, att resa för; men vatten,
om än från Pyrmonts brunn,
det tackade vi för och togo hatten
och foro af på stun'n.

Till Choræus

(vid hans giftermål 1805).

Förr steg en ängel ned — och hänförd af dess syn
profeten hof sin röst och fann de helga ordén.
Du talte — och der kom en varelse från skyn,

som, för ditt eget hjerta vorden
hvad du för tusen andras är,
dig skapte i ditt hus den himmel, redan här,
hvars glans på sorgens moln du vist dem bort om jorden

Landshöfding Rosensteins skål.

(I ett sällskap af finnar 1812.)

Drick! och än vid sjutti år
lifvet dig behagar.
Drick! och mins din glada vår,
tredje Gustafs dagar:
då du vann för sanningen
hofvets röst till sakens,
Kellgrens och behagens vän,
vettets vän och smakens.

Drick och mins! och dubbelt säll
känn dig af ditt minne,
se'n du lagt i hvilans qväll
bördan från ditt sinne.
Då ej mer för presters gräl
din Racine du glömmer.
Då uppklarnar i din själ
hvad hon skönast gömmer.

O, då mins du henne ock,
som på andra stranden
knöt en lager i sin lock,
lyft af dig vid handen.
Ej för Sverge mer igen —
sorgligt är det ordet! —
i ditt hjerta fins hon än,
fins ock här vid bordet.

Flere, som hon fostrat har
här bland dina vänner,
vitna hvad du henne var,
hvad för dig hon känner;
tills vid målet af din ban,
bland en högre skara,
dig Calonius och Porthan
Auras tack förklara.

Till Tegnér af hans barn.

(Med en käppknapp af guld till julklapp 1818.)

Hör, pappa, folket säger,
att du — hvad vi ej sett —
en gyllne lyra eger,
som dig Apollo gett.

Hos dina käre greker
är han ju ljusets far
och sjelf med lyran leker,
men ock en båge har.

Ifrån den bågen ilar
en udd, som fjärran når.
Skönt är att se hans pilar:
ve den, dem känna får!

Om pappa sägs det samma,
men vi det ej förstå;
och när vi frågte mamma,
hon svarte endast så:

»Mer än hans gyllne lyra,
ehur' han har den kär,
för mig och för er fyra
hans gyllne hjerta är.

Guld-pappa! I de orden
hvad sanning! Si, er far,
som guld, sin vigt från jorden,
sin glans från himlen har.

Som guld han er ock aktar,
som guld på morgonskyn,
då han den rörd betraktar
med skaldens högre syn.

Det guld han föga skattar,
som gömdt i skrinet är;
om än hans hand det fattar,
så hålls det icke der.

Dock, barn, att honom klappa,
till jul, som nalkas re'n,
allt guld I fått af pappa
åt honom återgen.

Det säger på hans krycka
och gör hans ålder skön,
att barnen ge sin lycka
föräldrarna till lön.»

Till författarinnan

af »Teckningar ur hvardagslifvet»,

med ett exemplar af Mötet vid Alvastra.

(1830.)

En spegel är din bok af det som är,
så sann, så liflig, så naiv.
Af hvad som fordom var ett perspektiv,
tillbörligt långt, du finner här:
likt det, om julen i en papperslåda
man låter barnen vid ett ljus få skåda.

Ett barn ännu — förlåt mig som poet —
i oskuld och behag är du,
och barn förblir du: barn förblifva ju
de himmelska i evighet;
barn i vår verld är alltid ock ett snille:
kort sagdt, af barn som du jag läsas ville.

Dig läser, rörd, ej blott hvar menlös själ,
som speglar, sorgsen eller glad,
sin rena bild i dina sköna blad:
dig från en högre verld jämväl
de sälle ögna och dig bifall nicka,
då från din bok de i ditt hjerta blicka.

Till Tegnér vid hans dotters död.

Emma var sin faders ängel,
Emma är det än;
stiger ner från himmelen
med en oförvansklig stängel:
till den sorgsnes hjerta går,
fläktar bort hans bittra tår,
hviskar i hans själ de orden:
»Upp igen! din harpa tag,
och du känner dig från jorden
lyft som jag.»

Vid en ung läkares graf.

Ack, glömsk af eget väl, att sina bröder frälsa
med sömnlöst nit han flög från bygd till bygd
och föll, för vinterns fläkt, i blomman af sin helsa,
ett offer för sin dygd!

Sjelfve veklingar och dårar,
sparen edra känslors gärd!
Blott du, ömhet utan flärd,
som ej endast dina tårar,
men din hand åt nöden ger,
blott du gråt: han är ej mer.

Glade vänner, lemnen edra nöjen!
Skåden, ack, den gladaste på bår.
Han, som gaf er tusen löjen,
nu af er begär en tår.

Så vanskligt är vårt lif! Ett vindkast ifrån bergen —
och lik en morgondunst, som glänser öfver skyn,
förgår den sköna ungdomsfärgen;
och dessa höga mål, som lyfta mannens syn,
försvinna under jordens bryn.

Du, som utan sorg och plåga
leker på din ungdomsstråt,
häpen se åt grafven tåga
denna ynglings sorgeståt!
Snarast släcks den högsta låga:
löjet bådar endast gråt.

Vid ett af mina barns död.

Hvad skulle du på jorden,
blott för att plågas der?
och bäras bort i grafven,
ett stoft som masken tär!
Och lemna qvar en saknad
så bitter och så kär!

Hvad kände du af lifvet?
Ack, blinda smärtor blott!
Hvad kunde du? Blott gråta,
och ömsom klaga smått!
Dock log du mellan gråten
så innerligen godt.

Du log och kände tacksam
din mamma re'n igen,

din mamma och den goda,
som, outtröttlig vän,
satt dag och natt vid vaggan
och der dig söker än.

Du log, och detta löje
var blott ett kärt farväl,
var blott en skymt här nere
af en oskyldig själ,
som lefde blott i jämmer
och älskade likväl.

Du hann så snart det målet,
som lifvets syfte är:
att hjertat under plågor
sin renhet pröfva lär
och finna blott i kärlek
sin enda sällhet här.

Den nygifte.

Se, hur förnöjd han sitter vid din sida,
och, döf för oss, på dig han endast ser.
Men när ett år, en månad fått förlida,
ser han från dig i boken endast ner.

Nu glömmer han sitt glas och det ej tömmer,
förr än din bild han fångat ur sitt vin;
snart är det dig, som han vid bordet glömmer:
än hör han ej, än svarar på latin.

Var lugn likväl: de drömma så, de lärde;
dock älska de och mena desto mer.
Tro mig: hvar dag han finner mer ditt värde,
och utan dig han sjönk i grafven ner.

Till min hustru

(då hon fylde sitt fyrtionde år).

Mins du det tjugonde året?
Mins du, hur glädjen i dans
efter dig sprang och i håret
smög dig den skönaste krans?

Sedan, hvad pröfvande skiften!
Mins du den tid, då din vän
grät såsom du öfver griften,
fann dig och lefde igen?

Mins du, hur glad du den sälle
följde på haf och på land,

glad, fast i sorgernas ställe
mödorna tryckte sitt band?

Maka och moder! dig kröner
åter ett tjugonde år.
Kransen af döttrar och söner
glänser af kärlekens tår.

Lef för de små — och den stora:
han dig behöfver som de.
Lef, att han ej må förlora
allt hvad här glädje kan ge.

Aftonens hvila dig löne:
komme det tjugonde år
tredubbelt åter och kröne
friden ditt ljusnande hår!

För 50 år sedan.

(Till S.)

Mästarn i sten har huggit din bild, som skulle den andas;
så är din ädla gestalt träffad i lefvande drag.
Malarns tafla ej blott dina rosor och liljor oss visar:
själen, en ängel lik, talar i ögonens blick.
Skönare dock är den bild, som genom en pil af sin båge
kärleken, större än de, tryckt i mitt hjerta af dig.

Vid ett silfverbröllop den 26 maj 1847.

(Till Bernh. v. Beskow.)

Skön är nejden, då i silfverglans
månen höljer sjön och lunden
och den gröna plan, hvarpå i dans
bygdens tärnor fira aftonstunden.

I en lugnad vik den ljusa skyn
speglar sig, och stimmet hoppar
med en silfverblink på vattnets bryn.
Silfver ock från lyfta åran droppar.

Fjärran sedda, Nordens höga fjäll
upp till skyn af silfver blänka,
och i forsens fall från häll till häll
svälda böljor silfverfragga stänka.

Se, de hvita blomstren silfverlikt
skimra i det mörka gröna:
och de silfverstänkta molnen rikt
växla form och färg mångfaldigt sköna.

Snart är månen blott ett silfverhorn,
och dess sista glimt i nedan
afsked tar af templets dystra torn,
som i mörkret står en vålnad sedan.

Men nu klarnar skyn, och ur det blå
blickar fram en ändlös skara:
silfverklädda, flock vid flock, de gå
att en högre verld oss uppenbara.

Denna tafla tjene här i dag
till en spegel för de båda,
som på flydda år af sällt behag
vid sin silfverfest tillbaka skåda.

Hvad romantiskt i vår lefnad är,
må försvinna; blott det höga,
hvarom stjernehimlen vitne bär,
lyfter dit vårt hjerta med vårt öga.

Och det milda, det som frid oss ger,
sänks till trons och bönens möte,
såsom daggens perla faller ner,
silfverklar, i blommans öppna sköte.

Följens åt ännu en mängd af år
och, med oföråldradt sinne,
njuten, än med silfver i ert hår,
denna högtids glädjerika minne.

Du med lyran! dig en gratie den
med en makas huldhet räcker,
och din hand i sena åldern än
silfvertoner ur dess strängar väcker.

Glöm ej sången för det ädla mål
att den rika skatt utröna,
som är gömd i Sveas tungomål,
det så kraftigt talande som sköna.

Lef, att det fullända och att se'n
få en gyllne högtid fira,
då till kransen, som dig pryder re'n,
minnets döttrar en ny lager vira.

Till C. W., då han fylde sitt 70:de år.

Goda gosse! — nej, så får
nu ej mer du heta:
att du fyller sjutti år,
till din harm vi veta.
Dock din hand ej darrar än,
då du glaset fattar;
och bland vänner, ung igen,
skämtar du och skrattar.

Skrattar åt den nya tid,
som mot allt det gamla
hotar att i dödlig strid
alla krafter samla,
men hur käckt den än sig bär
med de stora orden,
känner sig, så ung den är,
redan gammal vorden.

I din ungdom, tänker du,
andra seder voro.

Då var frihet mer än nu,
men ej kif och oro.
Nöjd med ämbetsmän och kung,
lefde man förtroligt.
Tiden, som du sjelf, var ung;
allt var qvickt och roligt.

Lef då i dess minnen än,
väck de döda åter,
fast dervid så mången vän
du på nytt begråter.
Sjöberg, Kellgren, Leopold:
hvad du haft för vänner!
och fru Lenngren och en bold
Thorild sjelf du känner.

Utile med Dulci du
af de glada snillen
lärt att blanda, då som nu,
med i sköna gillen.
Än en stolpe i det hus,
der blott siffror gälla;
än bland Amarantens ljus
gratierna dig ställa.

Nu, om ej af nöjet mer
möts din aftontimma,
gläd dig, att de små du ser
kring sin farfar stimma.

Kupidoner se i dem:
eller änglar hellre,
som oss visa, hvad och hvem
trösta skall oss äldre.

I en ung flickas minnesbok.

»Hvad är det i den klara bäck,
du, lilla blomma, ser?
Din egen bild, som glad och täck
och vänlig mot dig ler?» —

»Nej, goda sylf!» är blommans svar,
»jag ser på himlen der
och stjernan, som så skön och klar
i djupet speglad är.

Min egen bild nu först jag ser
och ser, hur jag är svag.
Ack, af en vindfläkt böjs jag ner
och vissnar nästa dag.» —

»Dock må», så hon af sylfen hör,
»din oskuld vara glad,
då himlen sina perlor strör
ännu på dina blad.

Men sug dem in i tid, min vän,
att de, ej spilda bort,
må svalka dig i hettan än,
som stundar innan kort.»

Afskedssång.

Farväl! vi måste skiljas,
då glädjen nått sin höjd.
Ack, jordens barn beviljas
blott ögonblick af fröjd.
Farväl! de voro korta,
de sköna sommardar.
Dock, se'n de äro borta,
är deras minne qvar.

Nej, stannen, I kära! Se, rosorna alla
ej hunnit än falla;
se, päronen mogna rätt nu.
Förr fån I ej fara, än asplöfven gulna
och nättren bli kulna.
Se, svalan ej reser ännu.

Farväl! förbi är stunden,
som oss att dröja gafs.
Hör vindens sus i lunden

re'n kallar oss till hafs.
Det är så menskans öde;
än reser vän från vän,
än bär man bort den döde;
dock gifs ett möte än.

Farväl då, farväl då! tills ärlorna trippa
bland hvit och blå sippa
och båda en sommar igen.
Då råkas vi åter: ej hafvet kan hämma,
ej stormen kan skrämma
en vän, som vill famna sin vän.

Så ljuf är afskedståren,
som fälls med detta hopp.
Hur vänta vi den våren,
då det skall fyllas opp!
Ack, kanske ur vår skara
rycks någon bort förut.
Den väg, vi alla fara,
dock samlar oss till slut.

Vi mötas här nere på fädernestranden:
med svalan och anden
vi helsa de grönskande skär.
Vi mötas der ofvan, en förr och en sedan:
ack, sitter ej redan
så mången och väntar oss der!

Minnessång.

Ack, sorgen öfverallt den dödlige förföljer,
vid glädjens sida går och i dess drägt sig döljer.
Hvar fins en krets, der, från ett slutadt år,
ej minnet ser tillbaka med en tår?

Ja, sorgen är skuggan af lifvet,
allt större, ju längre vi gått;
och minnet blef menniskan gifvet
att näras af saknader blott.

Endast der är ingen saknad,
dit du lagt ditt hufvud ner,
goda själ, och der du, vaknad,
skils vid inga vänner mer.

Endast der, dit du försvunnit,
ingen flärd och oro är.
Natten blott ger hvila här;
men der ofvan har du funnit
ljus och ro på samma tid,
sanning på en gång och frid.

EPIGRAMMATISKA STYCKEN.

Den 1 april.

I dag,
om någon är narrad april, är jag:
jag följde en mö i hamn och häl,
med kropp och själ,
i dag.

Hon är det! — så skrek jag — min sällhet är mogen!
Hon är det! den vän, som jag sett i hvar dröm,
så vis och så öm,
så skön och så trogen.
Hon är det! Hon är det! Min sällhet är mogen
i dag.

Hon viker, jag viker; hon stannar, jag står;
hon knackar, jag spritter; man öppnar, jag bäfvar;
hon lätt som en sylf opp för trapporna sväfvar;
jag, efter som skuggan, i dörrn henne når.
Hon ser på mig vänligt: jag står der betagen.
Hvad vill ni? hon frågar med tjusande röst.
Gudinna! jag svarar med klappande bröst,
till oskuldens tempel, här prydt af behagen,

jag följde, i qvällens romantiska skygd,
den himmelska skönhet, den himmelska dygd,
dem, efter min väntans tomma tider,
så lyckligt förenta jag funnit omsider
i dag.

Hon skrattar: och jag —
hvad krossande slag! —
ser skönheten — köpt och dygden — att köpa.
Om någon är narrad april, är jag;
nej, döden skall mer efter flickor löpa —
i dag.

Anekdot.

En hofman fick en dag på kuren Kellgren se
och ropte: »Ah, mon cher! men hvad er blick är dödlig.» —
»Ej heller, min baron», poeten svarade,
»har ni just min af en odödlig.»

Försägelsen.

Att Lehnbergs hjelte Birger jarl,
som gjort hvad kungar göra
och, ännu mera, hvad de böra,
som nu vår Karl*,
var intet annat än en jarl,
fick Petronella höra.
»På samma vis är det med mig»,
kom flickan att försäga sig,
»jag heter blott mamsell och gör hvad fruar göra.»

* Detta skrefs 1794.

Ämbetsmannaöde.

Till lön för trägen tjenst som extra ordinarie,
sist efter fyrti år jag kunglig fullmakt bar
och gifte mig jämväl på mina gamla dar.
Båd' kung och Hymen strax mig unde en vikarie
samt namn och värdighet af troman och af far.

Fruntimmersräkningen.

Vid tretton år begynte Lise addera
och lade fjorton dar till fjorton år ännu.
Vid nitton lärde hon re'n litet subtrahera
och fortfor mer och mer, tills hon blef ändtligt fru
och fick hvart år multiplicera.
En qvinnas räknekonst förr stannade dervid;
nu, i en kunnigare tid,
ej nöjd att någon gång i tysthet dividera,
gör frun beständigt sitt parti
blott efter regula de tri.
Vid slik aritmetik ej i förundran stannen,
om barnen äro bråk och blott en siffra mannen.

Visiten.

Jag tillstår: med herr Stock, hans fru och hans mamseller
man ej allena är, men ej i sällskap heller.

Antiqvarien.

Så älskar Rost antiqviteter,
att han förstör sig genom gammalt vin
och annat gammalt, lika hvad det heter,
blott för att sjelf bli en ruin.

På doktor Gluffs grafsten.

Här gömdes buken af en man,
som väl må bli förgäten.
Blott för att äta lefde han
och dog för att bli äten.

Aktören.

Han är en ypperlig aktör,
I måsten medge det, hur mycket I än striden:
han spelar med den konst, att man ej annat gör
än den beundrar hela tiden.

Poeten.

Skönt fann jag hvad du skref och skröt för allmänheten
af poesins förtjenst om menskoodlingen.
Men när jag blef bekant med herr författaren,
så skämdes jag för vitterheten.

Granskaren.

Tro mig, han sofver ej, fast för minuten stum.
Snart gör han larm igen imot ett tjog poeter.
Sjelf ingen föresyn i prosa eller meter,
har han förtjent likväl på vår Parnass sitt rum,
precist som Manlii gäss på Capitolium.

Det enkla.

Det enkla tål du blott, det enkla och det klara.
God smak, min vän, drick vatten bara!

Det granna.

A.

På bilder och på fraser rik,
är den ju skön, den boken af herr Väder.

B.

För min del tycker jag att den är lik
ett klädstånd fullt med granna kläder,
som hänga på en spik.

Ty värr.

I minnets tempel dag från dag
med Bav och Mav satt äfven jag
och gnälde rim, så anderika!
Men i Apollos religion
förslår, ty värr, ej blotta tron:
han fordrar goda verk tillika.

Eko.

Sjung med en egen ton, hvad förr ej sjunget var;
strax hör du samma ljud af hundra.
Men hvarken ledsna eller undra!
Parnassen är ett berg: hvart berg sitt eko har.

Sederegel.

Umbär, var Catos visa lära,
på det du intet må umbära.

Ett ord af Augustus.

Mycket våga för liten vinst
plä'r ingen klok;
ty det vore att meta nors
med gyllne krok.

Bruden.

A.

Hvad finner du mer skönt, hvad rör dig mera:
att rodna se en ros, som snöhvit är,
att blekna se en röd, som tårar bär?

B.

Jag ser förtjust på en gång bäggedera,
då jag Sofi ser träda fram som brud
och från sin brudgum blicka upp till Gud.

Lilly.

Börjas dagen eller slutas,
kommer glädjen eller går,
rosens blad med dagg begjutas,
Lillys kinder med en tår.

Sofi till sin mor.

Det är förunderligt, min lilla söta mamma,
hvar enda gång, som jag har trätt
med min kusin, min bror, min syster eller amma,
har alltid jag haft rätt.

Djurleken.

En turturdufva Karolina,
en fjäril Hedda ville bli.
»Och jag», föll hastigt in Julie,
»jag vill bli drottningen för bina.»

Kärlekens ögon.

»Amor! Amor!» ropade Selinde
och sin hand på Faons ögon höll,
medan i hans famn hon tårögd föll,
»skynda hit och tag igen, du blinde,
dina ögon, stulna hit från skyn.
Tål väl dem en dödlig flickas syn?»

Till Julie.

Jag af en annan skönhet fången?
Hur kan du frukta det, Julie?
Ack, den dig ser kan trolös bli,
men blott för sista gången.

Qvällen.

För den, som dagens pligter fyller,
hur dyrbar är hans timmerstol,
hur skön den milda aftonsol,
som fönstret af hans tjäll förgyller!
Hur glad en hand och ett par ord
af blott den enda vän, han eger!
Hur kärt den hulda makans bord
och hennes kyss och hennes läger!

Den resande.

Som ros efter ros knapt kysses af bäcken,
så vän efter vän knapt helsas af mig.
Men rosornas anda följer med bäcken,
men vännernas minne följer med mig.

Framtiden.

Gyllne hopp om sanningen och friden,
när är du på jorden mer än hopp?
Då, när ingen hvälfning mer af tiden
närmar oss till målet af vårt lopp.

Skuggan.

Än före dig går skuggan, än dig följer,
än vid din sida; hon ej förr sig döljer,
än allt är mörker. Så är dödens bild
ej något ögonblick från lifvet skild.

Grafskrift.

Vare dig din väg så glad,
gode vandringsman,
som för mig den lägerstad,
jag här nere fann.

Bön.

(Från grekiskan.)

Gif oss det goda, o Gud, om vi bedje derom, om ock icke.
Men det onda, om än vi begära det, vägra oss, Herre!

Sanningens båda vägar.

(Fran tyskan.)

Hvar pa sin väg, du ute i verlden, jag inne i själen.
söke vi sanningens mal. Se, och vi råkas, min vän!
Endast ögat är sundt, så finner det skaparn omkring sig;
endast hjertat är rent, speglar det verlden i sig.

Den filosofiska krediten.

Skryt, filosof, med ditt banko, som ligger abstrakt i pulpeten,
inom ett dyrkfritt lås, under sigillet af Kant.
Vi, som röra oss blott med kreditens slitna biljetter,
samla i fruktbara gods vår populära procent.

Till en Fichtian.

Allt ur ditt eget jag frambringar du: allt dock i olag
finner du. Häcklande allt, häcklar du endast dig sjelf.

Tänkespråk.

(Från tyskan.)

1. HYCKLAREN.

Dåre! du sminkar dig sjelf, och smuts på dig kastas af pöbeln.
Viste du dig som du är, finge du vandra i fred.

2. RYKTET.

Rykte! du kastat dig om: jag tackar dig. Väckt ur min villa,
fann jag i tid deraf, att du ett väder blott är.

3. VERLDEN.

Efter sken du gillar, och efter sken du fördömer.
Verld! hvad aktar jag dig? Endast ett sken är du sjelf.

4. MEDVETANDET.

Efter beröm jag fikte och vann det — men njöt det med oro;
ty jag kände mig sjelf sämre, än verlden mig höll.
Tadlet förföljer mig nu — och jag hör dess ondska med glädje;
ty jag känner mig sjelf bättre, än verlden mig tror.

5. MARMORBILDEN.

Konstnärn högg mig af sten: först hvit, se'n svart blef jag målad;
färgen af åren nöts, formen om sekler är qvar.

6. PRIAPUS OCH FLORA.

Hölje dig rosornas doft och de regnande blommornas silfver:
himmelens foglar likväl fly dig, du lumpna gestalt!
Fläcke dig dumma besök af kajor och skrattande skator:
Flora! du parken likväl pryder, bestrålad af skyn.

Den ensamme.

(Efter Heraclitos.)

Du, som finner dig säll i ensamhet utan din like:
antingen är du en gud eller det lägsta af djur.

Kärleken och snillet.

KÄRLEKEN.

Bär du ett bloss i din hand, du äfven? Dock aldrig ett Troja
tände du.

SNILLET.

Nej, men Homer tände jag, som det besjöng.

KÄRLEKEN.

Zeus sjelf träffar min pil, och se, han stiger på jorden
såsom en yngling ned, ja, som en svan, som en tjur.

SNILLET.

Gudar till menniskor gör du; än mer: du gör dem till bestar.
Dödliga lyftas af mig bland de odödliga opp.

Dufvan och svanen.

DUFVAN.

Mig Cytherea har kär, och mig Anakreon sjungit.

SVANEN.

Jag är Apollons, och mig Pindaros härmar i flygt.

DUFVAN.

När till jorden hon far, jag späns af kariter för snäckan.

SVANEN.

Också jag i dess spann flyger, men endast åt skyn.
Venus Urania heter hon då, och bland stjernornas bilder
ser mig den vise.

DUFVAN.

Men mig ynglingen bär till sin brud.
Bägge åt kärleken offra mig se'n; och jag blöder med glädje:
blott jag de älskande ser lyckliga, dör jag förnöjd.

De båda rosorna.

Rosen, ja, rosen likväl är skönast i kransen af blommor;
derför ock himmelen sjelf lånar till prydnad dess färg.
Äfven den hvita är täck: men hvad skönhet, när båda tillsammans,
spruckna på oskuldens kind, höja hvarandras behag!

Jorden.

Ack, jag drömde: vår jord en ångbåt var, der sig gladde
vänner och makar och barn, sjungande vårens behag;
medan, en lustgård lik, den stjernbekransade himlen
mot den kommande ut sände sin saliga doft.

Klassiskt och romantiskt.

Blott hvad en nyare tid har romantiskt skönt du beundrar;
allt det antika din smak, såsom föråldradt, försmår.
Visst är hon skön, den ur aftonens sky framtindrande stjernan:
var ej den samma likväl morgonens stjerna förut?

Dualism.

Har du ej ögon ett par och dubbelt det hörande sinnet?
Märk då ej endast på en sida hvad sant är och skönt!

Tegnerism.

A.

Efter Tegnér af alla nu skrifs.

B.

Publiken så fordrar.

A.

Månne publiken likväl läser dem efter Tegnér?

Sångarskryt.

Röster i verlden jag vet blott två, som förtjena att höras:
min och den röst, hvarmed eko besvarar min sång.

Till X och Y.

(Från tyskan.)

Till X.

Skänk mig i tal och i skrift hvad du vet, jag tackar för gåfvan;
men du ger mig dig sjelf: skona mig, skona, jag ber!

Till Y.

Har du något, så gif det hit: jag betalar hvad rätt är.
Är du något, så kom: själ vare bytt imot själ!

Begärda omdömen.

(Från tyskan.)

1.

Din sång är såsom dagg på rosor efter natten;
men vet du väl, att dagg är vatten?

2.

Mycket nytt och sant har jag läst i den bok, du författat;
vore det sanna blott nytt, vore det nya blott sant!

3.

Du läst för mig din dram: nu måste jag beundra, —
beundra kan jag ej, men undra.

Dagens röster.

A.

Hör, hur de alla i dag till skyn upplyfta den samme,
som de försmådde i går.

B.

Ja, ty han dödde i natt.

Till mina domare.

Öfver de långa poemen.

1.

Taflan beser du likväl och byggnaden, innan du dömer:
bläddrande blott i min bok, fäller du redan din dom;
läser en rad — och saknar Wallins pindariska hymnton;
läser en sida — och spör: liknar väl detta Tegnér?
Hvad! af den saktliga ån, som flyter i dalen och speglar
allt hvad den far förbi, stränder och menskor och djur,
fordrar du språng upp till skyn, som af vattenspelet vid slottet,
fordrar du forsens, en sjö hvälfvande, kraft och musik?
Blott med den näbb, han fått, hvar fogel sjunger i skogen.
Barnet sin egen far likne, så är det dock hans.

2.

A.

Innan du dömer, bekänn: har du läst det långa poemet?

B.

Ja, från början till slut.

A.

Tack för berömmet! Farväl!

B.

Huru? jag har ju ej dömt ännu; och jag dömer med stränghet.

A.

Blott att du läste det ut, gäller för mig som ett pris.

Öfver de korta.

1.

A.

Små bitar ger du oss så många.

B.

De små försona må de långa.

A.

De höra till din ålders fel.

B.

Min ungdoms till en större del.
Men se, när dagarna bli kalla,
med blomstren äfven löfven falla:

då står den nakna busken qvar
och har blott taggar i förvar.

2.

Träffar det stundom, så smäller det bom ej sällan och äfven
klickar ibland. Det är så jägares öde, gunås.

BERÄTTANDE DIKTER.

Välsignelsen.

I en hydda nära fjällen,
ensam på ett ödeland,
hördes bakom dörrn en hand
famla sent om nyårsqvällen.
Rockens surrning hörde opp:
med en itänd sticka lopp
fort en ömmande värdinna,
van att vid sitt varma tjäll
mången kall och stormig qväll
en förstelnad främling finna,
som det lilla fönstrets sken,
i den dystra öknens fasa,
med en halmbädd och en brasa
tröstade på afstånd re'n.

Dörren öppnas — och med stumpen
af en käpp för tredje fot,
till ett nystan sammankrumpen,
lik en fattig, som, med hot
förd på rote mellan husen,

vräks i vrån att binda not,
kom en gubbe, trött och frusen,
blottade sitt hvita hår,
genom bugning än mer liten,
och välsignade för fliten
slutet af det gamla år,
medan husets goda qvinna,
vänlig som en morgonsol,
stälde fram en främmandstol
och gaf brasan lif att brinna.

»Sätt dig», sad' hon, sätt dig, far!
Låt det frusna skägget tina.
Vi ha stränga vinterdar:
fjällen, ser jag, står så klar,
alla himlens stjernor skina;
det blir gräslig köld i natt.
Gud, låt ingen ofärd tima!
Vargen gör oss täta spratt.
Bättre köld likväl än dimma!
O, hur mången vandringsman,
stadd bland drifvorna och töcknen,
aldrig mer sin hydda fann,
död från sina barn i öknen!»

Tårögd under dessa ord
bröt hon julens sista kaka
och af goda hjertats bord
bjöd den främmande att smaka.

Sedan, trippande så skön
i det ädla matmorsnitet,
gick hon med en sakta bön:
»Käre, maka åt er litet!»
till en lurfvig krämardräng,
som i husets enda säng
låg, i stöflar, under fällen
och betänkte, hur han bra
skulle lapparne bedra
under marknaden på fjällen,
dit han skyndade i tid,
väl försedd med kram och sedlar
och med bränvin, som all strid
öfver mått och vigt bemedlar.

»Hvilken djäfvul väcker mig?»
röt han till och sträckte sig.
»Hexa, vill du icke unna»,
fortfor lymmeln, »för en stund
åt en resträtt man en blund?»

»Hexa måste den visst kunna»,
utlät sig den gamle man,
»som en vaken väcka kan.»

»Signe Gud!» med knäpta händer
sad' den fromma och gick ut.
Knapt förflyger en minut,
se, hur gumman återländer,

lika munter, lika blid,
med det rena hjertats frid;
bär en kärfve in och reder
blott af halm, på golfvet bredd,
efter gyllne tidens seder,
gubbens bädd, snart färdig sedd.

»Han, hvars allmakt värdes skydda
på det löf, som vinden för,
minsta kräk, att det ej dör,
hjelpe alla till sin hydda,
som i denna afton än
saknas af en trogen vän!»
sad' den gamle och från bordet
med en resligare kropp
tycktes raknande stå opp.
»Tack», sad' gumman, »för det ordet!
Man och söner till sitt tjäll
väntar jag ännu i qväll.
Länge streta de på isen;
gamla årets not i dag
är välsignad, hoppas jag.
Lof ske himlen för hvar dag!
Lägg dig, medan jag för spisen
ser, hur liten lefver än,
tills han släcks, som vi, min vän.
Lägg dig», sade hon, förtroligt
klappande hans runda rygg.
»Sof, som dygden sofver, trygg;

och i morgon vakna roligt;
gamle, med en glädjetår
vakna till det nya år!» —
»Till ännu ett hundra år!»
sade han med hvita hår.
»Åren fly som sommardagar
samt århundraden som år!
Prisom himlen! Dåren klagar
öfver tidens lopp, som far
för den giriga för snar
och för långsam för den lata.
Menskan, evigt oförnöjd,
dock af svaghet mer är böjd
än af elakhet att rata.
Vandrarn lik, som af ett fjäll
spetsen når och stannar säll
en minut, men ser med fasa
nya brådjup, der en häll
hotar vid hvart steg att rasa:
står du opp, med barnets fröjd,
på de nya årens höjd.
Dock, med tiden dömd att ila,
hinner ej din oro hvila
till i morgon från i dag.
Re'n med tunga andedrag
räknar du de qval, som stunda,
se'n du slapp din sorg i går.
Missväxt spår du hvarje vår:
dock, när skörden förestår,

stå de flesta axen runda.
Dröjer ock välsignelsen,
svek dock himlen aldrig än
dygdens hopp och flitens möda.
Se: en annan gång igen
kommer hon med dubbel gröda.
Dock, jag pladdrar bort min tid:
helsa, goda år och frid
bringe öfver hela jorden
detta nya tidehvarf
och med lyckligare arf,
än det gamla, gläde Norden!

En gång vedergälle dig,
goda hjerta, ock för mig
han, som skapte blott för andra
all den sköna skapelsen!
Nu farväl! jag måste vandra
tretti mil i afton än
ner till sta'n och dä'n igen.»

»Tretti mil i afton än?»
Oviss, om han ville skämta,
gumman läste i hans min.
»Åt en sjuk jag går att hemta»,
fortfor han, »en droppe vin.»

»Åt en sjuk!» Vid detta ordet
glömde hon sin häpenhet

öfver färdens sällsamhet.
Hastigt fälde hon på bordet
duken, som hon vek i hop,
och till dörren sprang med rop:
»Jag har vin, som mig förärde
nyss en köpman. Nu med fröjd
finner jag hans gåfvas värde.»
»Godt!» sad' gubben, som förnöjd
vände åter, hälften längre
i gestalt, än då han kom.

Krämarn såg sig häpen om:
tyckte sängen bli allt trängre,
i den mån som gubbens kropp,
rätande sitt hufvud opp,
syntes ädlare och längre.
Storögd fäste han sin blick
på den höghet, som, lik strimman
röjd af solen bakom dimman,
genomsken dess ringa skick.
Kräkets min från första stunden
hade lymmeln litet skrämt,
som igenkänt under blunden
den krabat, han nyss, på skämt,
kört i kull vid sista milen.
Re'n af matthet när' att dö,
stod den frusne, som af snö
en gestalt, i väg för ilen
af hans häst: det var ej hans.

bondens blott, den lumpne mans,
som, vid smällarna och skriket
sjelf i nöd, såg blek och stum
af sin älskling endast skum.
Blott för sina tår om rum
tiggarn bad — tills han i diket
föll för piskan, som af snö
en gestalt för sunnans tö.

»Säkert något troll sig gömmer
i den gamle», krämarn dömer
och förskräckes för hans hämnd.
Hu! han känner re'n sig klämd
af ett par, som dödens, kalla,
magra, stela hexeklor
eller kanske, som jag tror,
af ett trollskott, värst bland alla,
hårdt för kors och rök och tal,
af ett elakt hjertas qval.

Plötsligt ser han, stel af fasa,
fjällens rå. Hvad gräslig syn!
Se, det blinkar: drifvor rasa
från dess tjocka ögonbryn.
Ögonen som norrsken blossa
ur de djupa, mörka vrår;
och från pannan, höljd med mossa,
stå ispiggar upp för hår.
I dess skägg sitt bo har örnen,

i dess barm sitt ide björnen.
Af hermliner släp och fåll
hvimla på det höga troll.

Ej förgäfves lärd i sånger,
dem han hört af Sabmes son,
hänryckt vid sin trummas dån,
rysligt tjutas många gånger,
ser han fjällens ande så
hotfull vid sitt läger stå;
ser dess hjessa taket nå,
färdig att dess sparrar lossa;
ser dess hand, beredd att krossa,
med ett stycke af ett fjäll,
lem och lif och säng och tjäll.

Öfver ögonen karpusen
drar han klokt, åt bolstret vänd.
Dock, nu känner han sig spänd
af en uf: så skapad, busen
flyger på hans skuldra ner.
Likså råttan, bäst hon ser
gröna ögon glo i natten,
känner på sin nacke katten.

Tron på spöken är likväl
uppå mången kristen själ
ett så nyttigt band som mäktigt.
Icke alltid så andäktigt

korsar sig en krämardräng
på en ärlig bondes säng,
som nu denne läste böner,
så till sängs som bords, en rad;
ty, som andre i hans stad
riktigt döpte borgarsöner,
hade han som pojke re'n
lärt sin kristeliga lexa
för att lefva judiskt se'n,
när hans skägg begynte växa.

Eljes hade ock en hexa
sytt uti hans bröstlapp in
huggormsägg i ödleskinn
till förvaring imot trollen,
som hans lurendrägarhäst
mången kolsvart afton fäst
platt orörlig midt på hållen.
Lätt förliks med skälmerit
skrocket; och bedrägerit
gör bedragarn sjelf bedragen.
Blott en slägt, som skyr för dagen,
äro lurendrägerit,
röfverit, agioterit,
mord- och bränvinsbrännerit,
vinglerit och trollerit.

Mellertid, se'n han ur minnet
läst än psalmer kors och tvärs,

än en barsk hexmästarvers,
blef det svåra tryckta sinnet
lättadt för herr handelsman.
Så bland böndren hette han:
dem behandlande dess värre,
ju mer agad af sin herre.

Plirögd nu ur sängens vrå
vågar han igen att titta:
ser ej mera uf och rå,
ser blott tiggargubben sitta
med den högra tinningen
efter snärten purprad än.

Gumman, åldrad i sin öken,
utan fåfäng skräck för spöken,
såsom utan qval af brott,
tänkte på den sjuke blott.
Ack, den tanken, tung som klippan,
tryckte på den ädlas bröst:
han försmäktar utan tröst!
Skyndande med nyckelknippan
till sitt skåp af snickrad al,
tar hon dä'n i famnen skrinet,
som förvarar den pokal,
der hon gömt det ädla vinet.
»Ack, tör hända är han re'n
utan sakrament afliden»,

så hon suckar under tiden
och på låset träter se'n.

Medan gumman så beställsam
rördes mellan skåp och bord,
sjöng den gamle dessa ord
med en röst så undersällsam:

»Menskor en gång ge;
Gud ger hundra gånger.
Om du ej med ånger
vill i morgon se,
att din lycka låtit
skamligt sig försofva,
skynda med din gåfva;
allt skall bli förlåtet.

Du, som nyss med nattligt skri
for hans sjuksäng tätt förbi,
skall din midnattssömn han skona:
skynda att hans hamn försona.

Hundrafaldt och mer
inom natt och år
goda hjertats gåfva
bär åt den, som ger
med sig, när han får.
Medan goda hjertan sofva,
ynglar flitigt deras gåfva.

Dubbel, dubbel blir hvar natt
i det nya år den skatt,
som i flitens hydda röres,
då det gamlas afsked höres.

Menskor en gång ge;
Gud ger hundra gånger.
Om du ej med ånger
vill i morgon se,
att din lycka låtit
skamligt sig försofva,
skynda med din gåfva;
allt skall bli förlåtet.»

Krämarn, fast han ej förstod
väl de mörka ordens syfte,
lyddes girigt och med mod
på sin ena arm sig lyfte.
»Hvem vet», tänkte han, »hvad makt
ligger på de ord, han sagt?»
Hastigt åt en sedelpacka,
närmast till hans hjerta snörd
under pels och rock och jacka,
grep han — i sitt sinne rörd
af den gamles klagovisa
och af vissa dunkla skäl,
som ej synas och likväl
styra skälen som sig visa.
Menskohjertat är ett hof.

Dock det hofvet, med förlof,
är hos krämare, som denna,
ej det finaste i ton.
Temligt plumpt en viss passion
der sin allmakt låter känna.
Lika godt! Vår handelsman
var så öm som någon ann',
blott han sig besinna kan.
»Tu skalt älska så tin nästa
som tig sjelf.» Hvad är thet? Svar:
»Tu skalt bruka till titt bästa,
som tig sjelf, så ock tin nästa.»
Så af farfar och af far
sin katkes han lärt till pricka.
Kort, han drog, åt väggen vänd,
med en blick från axeln sänd,
fram sin taskbok ur sin ficka.

»Penningen är då till slut
ock mot troll det bästa medel»,
tänkte han och valde ut,
länge blädrande, en sedel.
Dock i packan snällt igen
girigheten gömde den.
Bättre vald ur annan ficka,
han en annan sedel ger,
häpen: ty ett hot han ser
ur den gamles ögon blicka.
»Gåfvan liknar gifvaren:

likne dem välsignelsen.»
Bort ifrån bedragaren
han med dessa ord sig vänder.

Mellertid i gummans händer
glänser silfverbägarn re'n,
täflande i gyllne sken
med den glada vintersolen,
lika sällsynt ock vid polen.
Nyss från sonens bröllopsbord
blef kring vida nejden spord
den beundrade pokalen:
»Flitens lön i ökendalen».
Med en tår, som perllik föll
på klenoden, den hon höll
dubbelt kär, båd' som ett minne
af en älskad makes dygd,
hedrad af sin fosterbygd,
och för trösten, gömd der inne
åt en like, stadd i nöd,
gick hon leende och bjöd
gåfvan med uppriktigt sinne
åt den gamle på sin stol.

I det samma hanen gol,
gol farväl åt gamla året.
»Lof ske Gud evinnerlig!»
sade gumman. Plötsligt håret
på dess panna reste sig.

Mellan händerna på henne,
se, af en pokal bli tvänne,
och en spenslig yngling står
hvit och röd med gyllne hår,
i den gamles ställe vorden.

»Gåfvan liknar gifvaren:
likne dem välsignelsen!»
sade han — och vid de orden,
som ett sken, försvunnen var,
medan gumman med sitt par
står der, oviss om hon vakar.
Krämarn, nästan utan sans,
tittar opp, ser silfrets glans
och ur sängen qvickt sig makar,
nu den ena bägarn tar,
nu den andra sjelf i handen,
finner verkligen ett par.
Och, hvad mera, opp till randen
i dem bägge fullt af vin
ser han med begärlig min.

Nu om yngling och fördubbling
gubbens trollsång mindes han
och för sent dess mening fann,
allt mer mulen i sin grubbling.
»Föds en ny pokal hvar natt
året om, hvad silfverskatt
i den kär'ngens skåp skall blänka!

Och hvad vin i hennes hus
fyller bunkar, fat och krus!
Skada, att hon ej är enka.
Tänk, om mannen frös i hjäl
nu på isen! Låt oss vänta.
Gammal är hon; men, min själ,
giftermålet skulle ränta.»

Sade och slog ögat ner
på sin plåt, som han tillbaka
fick försmådd. Hvad fröjd, han ser,
äfven den har fått en maka.
»Sexton skilling alla dar!
Också det gör vackra pengar.
Snart ej mer bland krämardrängar,
blott med egna lass jag far. —
Vasstri! om jag bjudit åt 'en
hela sedelpackan här
med det kram, som slädan bär! —
Knäfveln ta den lumpna plåten!»
skrek han och på bordets kant
dängde sedeln, som i näfven
dock satt qvar. Han knep, den näfven,
och höll fast den minsta slant.

»Vänta!» brast han ut och lade
fingret på den nos, han hade.
»Jämt tre hundra sextifem
äro dygnen. När med dem

nu en plåt multipliceras
och till facit se'n adderas
hvad i handeln småningom
af den vuxna summan kom,
hvad åt bonden krediteras
mot ett hundrade procent
och hvad kappen eller vågen
(slika under ofta händt)
tär af smöret eller rågen:
hvilken väldig handelsman
blir jag inom kort, min sann!
Köper mig det största huset
i vår stad — och får kanske
heta rådman ett tu tre!»

Men hvad harm! När han till ljuset
gick att sedlarna bese,
var den nya som den gamla —
falsk.

Förbluffad står vår man
långa stunden, förr'n han kan
sina sinnen åter samla.
»Hvilken djäfvul vålde väl,
att jag ej den tiggarn skänkte
riktig sedel, som jag tänkte?
Och hvad värre är, min själ,
ynglar nu den falska sedlen
i min taskbok alla dar:

hvilket bryderi om medlen
att bli af med dem en hvar!
Utan minsta orättvisa
kunde jag dem prangla ut;
ty hvem mäktar väl bevisa,
att jag gjort dem? — Dock till slut
kunde samlingen mig lända,
enligt en förbannad lag,
till en fanders snöplig ända.
Att blott pipan med den tända
är det bästa, finner jag.»
Men ej nog att han sin tinning
ref i mången sömnlös natt,
tidt beräknande sin vinning,
som förlorades så flatt,
måste han ock ständigt höra
denna hviskning i sitt öra:
«Gafvan liknar gifvaren,
likne dem välsignelsen!»

Önskningen.

Fordom på ett söderns fjäll
stod bland cedrar ett kapell,
der en nickning i portalen
af ett helgons underbild
för hvar pelegrim från dalen
gjorde en dess önskan gild.

Afunden och girigheten
sände hvar sin son en dag
dit, att med ett enda drag,
bägge efter sitt behag,
skapa sig lycksaligheten.
Girighetens son var halt,
och den andre mist ett öga.
Men för öfrigt i gestalt
och natur de skildes föga.
Desse råktes på sin strat
och beslöto följas åt.

Glad att slippa uti sanden
nöta doppskon af sin staf,
grep den girige i handen,

som kamraten honom gaf,
i den afsigt att för hända,
bäst han hjelpte opp sin vän,
skuffa honom ner igen
från sin vandrings glada ända.

På den branta klippan re'n
syntes aftonrodnans sken
helgedomens hvalf förgylla,
då de funno, på en sten
vinkande, en brun Sibylla.
Skäggig, med en enda tand,
skrek hon hvasst: »Hit med er hand!
Jag kan ödets siffror läsa».
Och hon tryckte på sin näsa
af kristall ett ögonpar,
sådant ingen nunna bar.

»Kors och under! Hur sig slingrar,
skåden här, er lyckas rand!»
ropar hon och bägges hand
med sin visa tumme fingrar.
»Hören, hören ödets dom:
bägges val af rikedom
vill dess vishet så förena,
att den förmån, som den ena
väljer först, i dubbelt mått
blir jämväl den andras lott.
Märken, barn, i dubbelt mått!»

Värre än de båda stredo
öfver detta gudasvar,
strider ej ett ödmjukt par
af prelater — i Toledo
om den rang vid altaret,
Guds ståthållare dem gett.
Afunden ej vill förstora
med sitt val den andras lott,
girigheten ej förlora
önskelyckans dubbla mått.

Hotande hvarann med stafven,
önskande till afgrunden
hvar kamrat och bror och vän,
stego de med stoj på grafven.
Länge hela templets hvalf
af den gälla trätan skalf,
tills den bittra harmen, vorden
till ursinnighet till slut,
tömde sig i dessa orden
öfver bägges läppar ut:
»Hellre önskar jag att mista
detta enda ögas bruk,
än att jag, o girigbuk,
ökte skatten i din kista.» —
»Hellre önskar jag att mista
detta enda benets bruk,
än att mig, o afundsjuk,
dubbla vinsten skulle brista.»

Så, i samma ögonblick,
bägges galna önskan gick.
Bilden nickade: och båda,
utan ögon, utan ben,
funno, i sin grymma våda,
eftervisheten för sen.

De tre bröderna.

Från Europa trenne bröder
reste för att verlden se
och förliste, längst i söder,
vid en ö, dit endast de
frälste sig bland många andra,
dem ur skeppet böljan bar.
Der att återse hvarandra
glädjen lik ett under var.
Dock, hvad oro snart de fingo,
då de funno, hvart de gingo,
intet menskospår på ön!
Eljes var den glad och skön,
rik på palmer, som dem bjödo
ymnigt både bröd och must;

rik på sånger, som der ljödo
i hvar buske lif och lust.

I det högsta trädet hängde
frukt, som de ej smakat än.
Nu dit upp den yngste klängde,
tog den — och de njöto den
alla tre och snart försporde
verkan, som den frukten gjorde:
Lethen lik, den släckte ut
de förflutna årens minne;
allt försvann ur deras sinne,
hvad de sett och hört förut.
Dock en öfvad kraft och vana
blef i tankegåfvan qvar
hos det friska trillingpar,
som nu gick att häpet spana
rundt om sig i skapelsen
och, på en gång barn och män,
nybegynna lifvets bana.

Nu i dadelträdets skygd,
utan fruktan, utan blygd,
njöto de, i ljuf förening,
på en mossig tufvas bädd,
vid en kylig källas brädd,
spel af känslor utan mening.
Nu kring ön, med vindens hast,
öfver berg och dal de flögo;

der en stenget sprungo fast;
här på en forell sig smögo
midt i flodens strida lopp;
der igen, på klippans topp,
åt en flygande flamingo
slungade en spetsad sten
och med märg i sina ben
mod i sina hjertan fingo.
Stundom delte om ett rof,
bragte dem dock snart till sämja
hjertats ädlare behof
samt den klokhet att befrämja
genom andras eget väl
och en lusta i sin själ
med en annans styrka tämja.

Så de sågo dag för dag
utan annan önskan ila,
än att, jagande i lag,
njuta se'n i lag och hvila.
Ön för alltid syntes dem
deras första, sista hem.
Dock utaf det lifvets värde,
som på ön var dem beskärdt,
de en olik känsla närde.
Ty af frukten mest förtärt
yngste brodern af de trenne,
och den äldste allra minst.
Derför anade ock denne

mera än blott dagens vinst.
Derför mången gång han kände,
medan ljufvast berg och dal,
haf och sky hans hjerta tände,
midt i njutningen ett qval.
Han förstod ej sjelf sin trängtan:
tills en dag ett segels syn,
som försvann vid himlens bryn,
gaf en mening åt hans längtan.
Hvilken dröm hans själ betar!
Af ett skepp, i sjön begrafvet,
af ett land, fördoldt i hafvet,
af en der tillbeden far
bilder vakna i hans sinne,
tjust af aning, hopp och minne.

Mången afton, mången natt
ytterst på en häll han satt
och med hufvudet mot handen
blickade åt himlaranden.
Hänryckt såg han sky på sky
der i ljusets purpur flyta
och en skepnad alltid ny
för hans druckna blick förbyta.
Eller, från all verlden skild,
blott sin egen tankes bild
njöt han och med själens låga
döfvade all kroppens plåga,
sjelf till slut en skugglik bild.

Fåfängt för de andra båda,
som ur djupet af sitt bröst
höra blott begärets röst
och i rymden kring sig skåda
endast böljorna och skyn,
målar han sin inre syn
och de minnen, honom röra.

»Drömmar blott, som själ och kropp
tära med ett fruktlöst hopp,
hindra jagten, glädjen störa!»
skrek den yngste, trött att höra,
och sköt bort med afvig hand
hela talet från gasellen,
som han redde till för qvällen.

»Möjligt, att ett annat land
göms der bakom himlens rand,
äfven troligt kan det vara.»
Så med saktmod hördes svara
andre brodern af de tre.
»Men, min vän, då vi ej se,
ännu mindre nå den stranden,
lefvom, verkom, njutom här,
pröfvande hvad rättast är,
lånande hvarannan handen
båd' till hjelp i nödens stund
och till njutningens försköning.

Känslan sjelf af vårt förbund
vare trohetens belöning.»

Så han icke lärde blott,
men ock lefde, mån att sätta
strax i verk det tänkta rätta,
som han fann i samfäldt godt.
Dock ibland, när blott en plåga
följde af hans visa flit,
kände han sig hemligt fråga:
»Hur och hvadan kom jag hit?
Är blott äta, jaga, sofva
all min lefnads ändamål?
Fick jag tankens ädla gåfva,
som ej tingens kaos tål,
fick jag känslan, deraf buren,
ej för mig och stunden blott,
men för allt inom naturen
nu och evigt sant och godt,
fick jag kraft att längre hinna
med min håg än med min syn,
för att, bubblan lik, försvinna
med den bild, jag bär af skyn?
Och min sällhet, ytterst hunnen,
är den blott lik tjusningen
af min flöjt, hvars ton, knapt funnen
med ett anddrag, strax igen
med ett anddrag är försvunnen?»

Så af dunkla frågor brydd,
ser han snart sin ungdom flydd,
som af timmen, af minuten
sög sig glädje, sorglöst njuten.
Dock mer kär, ju mindre glad,
blir den verld kring honom mulnar,
som för bit den blomsterrad,
der hvar dag en stängel gulnar.
Tårfull blickar han åt sjön,
som, oändligt sträckt kring ön,
re'n den yngste af hans bröder,
halkad från en klippas grund,
i sitt djup behöll en stund.
Mest för dem hans hjerta blöder;
mest han fasar för det slag
att allena bli en dag:
då, till ångest blott förveten,
hans kring tingen förda blick
ser hvar stund förgängligheten,
i hvar glädje, som förgick,
i hvart löf, som vinden sprider,
i hvart mygg, som sjön begrof.
»Hvad! om hela ön ett rof
blef för elementens strider?»
tänker han och häpen ser
än åt himlen, än åt hafvet,
än i eldens rike ner,
under bergets svalg begrafvet.

Re'n en natt, då för hans syn
allt är fradga eller lågor,
medan hafvet gnyr mot skyn,
blixtar fräsa imot vågor,
tycks hans aning uppfyld bli.
Dock det gryr — och sedan dagen
stillat vädrens raseri,
syns en köl, bland klippor slagen,
och, hvad syn, en menskohamn
sträcker der mot ön sin famn.
Till dess räddning på sekunden
sam den andre af de tre
och den äldste att bese
skrofvet, som der låg på grunden,
säkert från hans drömda land
skickadt att hans hopp besanna.
Blott den yngste syntes stanna
liknöjd på sin trygga strand.
Dock — maskinen kunde gömma
något ämne för hans tand,
något verktyg för hans hand!
Så med klokhet van att döma,
kröp han re'n i skeppets buk
för att der med ifver tömma
hundra ting af nyttigt bruk.

Blott med en kompass i handen
kom den äldste dä'n den stund,
som den räddade på stranden

vaknat ur en dödlik blund.
»Hvite!» ropte han betagen
vid den underbara syn
af den europeiska hyn,
af de regelbundna dragen.
»Hvite!» skrek han utom sig,
»detta under tyd för mig:
hur jag denna ask må vrida,
vänds dess lilja åt en sida.»
»Landsman!» svartes, »äfven du
syns mig hvit, fast brynt af solen.
Alla tre I ären ju
födde närmare åt polen,
i ett annat bättre land,
bättre genom ljus och seder.
Dit sig vänder i er hand
nålens spets, som skifvan leder.
Dit en dag den styre eder,
se'n I byggt ett fartyg här
likt det sönderslagna der.»
Knapt han dessa orden lyktat,
förr'n han låg der stel igen.
Stoftet värms med tårar än:
fåfängt! Anden hade flyktat.

Höljdt med blommors friska doft,
gömde man det dyra stoft
i en grottas djup vid stranden.
Grottan snart ett tempel blef,

der sin spilda dag fördref,
med kompassen blott i handen,
sysslolöst betraktande,
den förstfödde af de tre.

Plötsligt hans förspända sinne
på det tidsfördrifvet föll
att om kraften, som der inne
skifvan i sin riktning höll,
med en grälig ifver grubbla
och, ju mindre han förstod,
med dess trotsigare mod
sitt förklaringsnit fördubbla.
Slutligt i en träta snärd
af sin yngste bror, som dömde
hela asken intet värd,
om dess sköte icke gömde
någon nytta för den verld,
der de verkligt njöto lifvet:
bröt han, för att sluta kifvet,
ask och glas ifrån hvarann
och af nålen, han der fann
på sin pinne svängd mot norden,
trodde sig högst upplyst vorden.
Dock om den blef samma strid.

Andre brodern mellertid
ofta tänkte på de orden,
som den hvites ljufva röst

sagt dem, döende, till tröst.
Ej han bedt dem här sig plåga
blott med suckars tomma flärd
åt den fåfängt drömda verld,
men med verk en byggnad våga,
kanske nyttig re'n vid ön,
men nödvändig öfver sjön,
dit ett hopp med sjelfva lifvet
syntes deras hjertan gifvet.

Tjust af detta höga mål,
som, bedrar det än hans syftning,
dock hans själ en ädel lyftning
ger från hvardagsföremål,
tyder han med ljus och värma
för sin bror i grottans djup
planen till en liten slup,
som blott skuggan skulle härma
af den höga harmonin
i den strandade ruin.
Trots den yngstes bittra löje
åt det dristiga förslag,
börjas timringen en dag,
re'n i mödan rik på nöje.
Hvar besegrad svårighet
gaf dem dubbel munterhet.
Felet sjelft, hvaraf de lärde,
ledde till fullkomlighet;
och nu först sitt sanna värde

fick i deras ögon den
till sitt förra skick igen
lyckligt fogade kompassen.

Re'n en julle stod i vassen,
klen, men flytande likväl.
Hvilken glädje! Nu jämväl
yngste brodern fann det roligt
att, från stranden föga skild,
låta vagga sig förtroligt
och i sjön se himlens bild.

Se'n det lyckats, snart från hällen
skjuts ett större fartyg ner,
der man bättre likhet ser
med den mäktiga modellen.
Bort till hafs, den samma qvällen,
för all tid den äldste vill.

»Bröder», skrek den yngste till,
»när den hvite sjelf förliste,
hur kan det väl lyckas oss?
Jag blir här, hans ord till trots.»

Till det land, som han oss viste,
en gång, en gång segle vi ,
sad' den mellerste; »men, bröder,
låt oss nöjde här förbli,
medan denna jord oss föder.

Äfven här den far är röjd,
som vår tro der borta tänker.
Aktom först, med tacksam fröjd,
här hans vinkar i hans skänker.
Se den rymd, der gränslös sträcks:
tanken sjelf för den förskräcks.
Hoppet möter väl på vågen,
men i hoppets ljusa spår
fruktan som en skugga går.
Tung att spänna är väl bågen,
som oss här vår njutning ger,
men den gläder oss dess mer.
Och vår ö, ehur vi klaga,
alltid är oss kär ändå.
Alltid, hur vi segla må,
tycks dess strand oss till sig draga.
Dock att en gång lemna den
görom oss i tid beredda,
kring dess alla bugter ledda
af den trogne visaren,
som oss gaf vår hvite vän.
Må, så länge här vi stanna,
dess i stormen säkra nål,
genom ögats klara mål,
hjertats blinda aning sanna
och, då moln och böljor skyn
hölja för vår häpna syn,
oss för bränningarna varna;

tills de icke finnas mer,
då den sista färden sker
dit, der nya himlar klarna.»

Så han talte: och hans bud
följdes under bifallsljud.
Dubbelt sälla se'n den tiden,
njöto de båd' sjö och land.
Fliten, vänskapen och friden
af det broderliga band
fästes på den sköna strand.
Än försökte sina segel
skeppet på den höjda våg,
än med pröfvad styrka låg
flaggande på hamnens spegel.

Tills, förmörkade i hast,
sky och haf och stränder skälfde,
en vulkan ur bergen brast,
mötte en orkan och hvälfde
i den öppna afgrund ner
hela ön — ej funnen mer.
Men de tre sig lyckligt frälsat
på sitt skepp och ställt dess lopp
rätt åt norr med trofast hopp.
Snart af andra skyar helsadt
blef det gamla mot ett nytt
mer fullkomligt fartyg bytt,

som dem bragte till det möte,
hoppet lofvat deras dygd,
af en anad fosterbygd,
af en dyrkad faders sköte.

Riddar S:t Göran.

På hinsidan jorden, der folket skall gå
med fötterna gent imot våra —
som flugor i taket spatsera de då,
kan jag förstå;
men dans skall väl trötta dem svåra! —

den tiden, då troll, som nu hjeltar ibland,
fort sopade länderna rena,
en konung i blomma såg under sin hand
sitt hela land,
ej nejden vid hofvet allena.

Men dit kom en drake, en gräslig figur,
med gap som ett bergs uti låga.
En slingrande orm i hans stjert låg på lur.
Det stygga djur
var blott med sin åsyn en plåga.

Men hören, hvad föda han fräckt för sig grep:
slikt främmande Wolga ej sänder.
Som tranan små grodor, så menskor han knep,
och folket pep
som ostron i bestiens tänder.

Från granne till granne gick trumma och tut,
och hingstar och rustningar gnydde.
Förgäfves! — Han höll både glafvar och spjut
som klippan ut.
Han fnös: och allt föll eller flydde.

Re'n stod han för staden, med två sina ben
mot vallen, och röt efter föda.
Hans giftiga anda längs gatorna hven:
på sten vid sten
der stupade döda på döda.

Ej rikas palats mer än fattigas tjäll
förbifor den vingade döden.
De klämtande klockor från morgon till qväll
med skräll på skräll
begräto den stigande nöden.

Med häpnad ser kungen sitt glesnande folk.
Hvad råd att förödelsen hämma?
Här hjelper ej statskonst, ej gift eller dolk; —
tills ödets tolk
i templet upphöjer sin stämma:

»En mö utan vank skall till draken ges ut
hvar dag, efter lott, utan skoning.» —
Man fasar, man tvekar. Dock sker det till slut:
en mö förs ut,
och trollet beveks till försoning.

Han drog sig från staden till närmaste flod.
Der sam han, en hiskelig groda,
tills offret kom fram: då mot stranden han stod
och grefligt blod
höll, lika med borgligt, till goda.

Ty ingen familj, ej den högsta en gång,
fick undan för lottningen vika.
Hvad båtar nu ärans och höghetens bång
och guld och prång?
Ack, nöden gör menniskor lika.

»O himmel! prinsessan! prinsessan!» — man skrek
en morgon och sprang uti staden.
»Nu komma de, Gud! Huru skön, huru blek,
(o, lyckans svek!)
hon går för den snyftande raden.

Ack, se med hvad tåligt, hvad kristeligt mod
hon möter den grufliga döden.
Förgiftige drake! En ängel så god,
af kungablod,
o, hvilka förskräckliga öden!

Se kungen! — Han gråter! — Ja gråt, du är far.
Men folket skall torka bort tåren.
Din endaste arfving, ditt öga det var!
Men se, du har
ju tusende barn uti spåren.» —

Så sorlade folket och jämrade sig,
och konungen vred sina händer.
»Hvar blir nu den krona, jag ärnade dig?
Hvad gagna mig
nu alla de sköflade länder?

Hvart leds du, min dotter? Är brudstolen här?
Ve mig! jag försmådde den make,
som himlen dig sände, som var dig så kär!
Och nu beskär
dig himmelens dom åt en drake!»

I silfverhvit svepning, vid klagomusik,
frambäfvade mållös den arma.
Nu tar hon sitt afsked vid tusendes skrik,
re'n halft ett lik.
»O evige Gud, dig förbarma!»

Der står hon på stranden, det menlösa lam:
och draken, med ögon som lågor,
upplyfter ur floden sin glödande kam
och rusar fram
ifrån de nedrullande vågor.

R'en gapar det glupande vilddjuret opp
med hundrade gnistrande tänder.
Re'n faller hon död — då i dundergalopp,
med trofast hopp,
en blänkande riddare länder.

Med bröst af ett lejon, med arm utaf jern,
med uppsyn, som trollen förfärar,
han kom, som från himlen, till oskuldens värn:
hans arm af jern
mer gälde än vallar och härar.

Förr'n draken sig vände, med fnysande mod
stod hingsten på fjälliga nacken;
och klingan i gapet, i lungorna stod,
och hu, hvad blod
svart forsade utföre backen.

»Ligg der och ät folk, du din helvetes hund!»
skrek hjelten, lik hämnarens ängel,
och flög till den sköna, som låg i sin blund
med andlös mun,
lik blomman på törstande stängel.

Han ropar, han suckar, han kysser — och nu,
lik blomman på qvicknande stängel,
hon lyfter sitt hufvud: »Ack, vän! är det du?
I Eden nu
oss ingen skall skilja, min ängel.»

Men Eden försvann, medan riddaren lopp
och högg sig en tand utaf draken
och svängde prinsessan på gångaren opp:
och hopp, hopp, hopp!
till kungen, som tror sig ej vaken.

»Min dotter, min dotter! — Du ende bland män»,
— nu tog han prinsessan vid handen —
»tag halfva mitt rike, tag henne, min vän,
men gif mig den,
men gif mig den dyrbara tanden.»

Ännu i en samling af helga trofér
den gräsliga tanden skall finnas;
och ingen, som draken i Storkyrkan ser,
lättsinnigt ler
åt sagan, som klockarne minnas.

Den gamle knekten.

(1810.)

Det var i Saimen på en ö,
dit sällan någon länder,
förutom måsar ur den sjö,
som stormar vid dess stränder.
Der står på udden än i år
en krokig tall med mossigt hår.

På klippan i dess skugga satt
en man af gamla verlden,
med snöhvitt skägg och krigsmanshatt
långt synlig ut på fjärden.
Hans blårock, med sin elghuds-gjord,
var ej för dagens fänrik gjord.*

Det syntes på hans vissna kind
en banad väg för tåren;
och kulen fläktade en vind

* En af de siste karoliner (krigsmän, som tjent under Karl XII) i Finland tillspordes af konung Gustaf III om sin ålder. »Ers majestät!» svarade han, »jag var fänrik 1716, och då gjordes inga fänrikar i vaggan.»

Anm. i uppl. 1810.

de glesa silfverhåren.
Hans blick än sjönk i djupet ner,
än log åt skyn, som sorgen ler.

I många Herrans år hvar qväll,
se'n solen var försvunnen,
i samma drägt, på samma häll,
i samma ställning funnen,
en vålnad blott från forna dar
han för den häpne seglarn var.

Men, Finlands döttrar, följen mig
att lyssna till hans öde,
och skönt ert öga fukte sig,
och ljuft ert hjerta blöde!
Ja, ljuft hans minne röre er;
ty nu han suckar icke mer.

* * *

»Jag är en öfrig karolin» —
den gamle vid de orden
stod reslig opp med hurtig min —
»den ende än på jorden,
som sett kung Karl.» — För namnet blott
han lyfte af sin hatt så brådt.

»Jag mins hans blick, jag mins hans drag
i alla evigheter.
Såg du det stora bibelslag,

som efter honom heter?
Der är hans bild. Du skall få se'n.
Ack, mig min syn vill svika re'n.

Som jag, så enkel såg han ut,
i dylik rock och bälte.
Men när han stod i moln af krut —
se, det var kung och hjelte!
Stor när han vans, som när han vann,
och kanske störst när han försvann*.

Mot Norge än bröt svensken opp
med Karl, trots svurna makter.
Dit flög ock Finlands sista tropp,
hopsökt från öde trakter.
Dit flög han, att med hjelten dö,
begrafven ibland fjällens snö.

Jag kom, ännu en yngling blott,
till kungens egen fana

* Man erinre sig härvid, att det är den gamle krigsmannen som talar. Hans känsla var en lång tid hela svenska folkets, oaktadt alla dess olyckor. För öfrigt, ehvad dom historien må fälla om Karl XII såsom konung och fältherre, skall hans person genom sina fel, som genom sina dygder, alltid väcka ett visst romantiskt intresse. En utländing har anmärkt, att Sverge haft en ral poetiska konungar: ibland dessa är väl Karl XII icke den minst poetiske. Men huru nyttige sådane konungar äro, blir en annan fråga. Karl XI:s prosa har utan tvifvel gagnat Sverge mer än sjelfva den sköna epopén af segraren vid Leipzig; så framt icke äfven det har sin nytta, ehuru den ej med siffror kan beräknas, att ett folk genom stora bedrifter får en själslyftning, som varar i sekler och tröstar det ännu med en moralisk verkan, sedan deras fysiska frukt är förlorad. Anm. i uppl. 1810.

och hörde, ack, det lömska skott,
som slöt den ädles bana.
Med honom föll det svenska mod.
Jag ville stupat i hans blod.

Dock än för kung och fosterland
jag kände eld i barmen
och kom till slut från Pomerns strand
med denna hälft af armen.
Min lön för femti år i fält
blef löjtnants namn och lifstids svält.

Dock mer, än min gen'ral dess band,
mitt inre mig förnöjde,
då med min öfverblefna hand
jag här en tufva röjde,
se'n oförtänkt jag ärft, se här,
den lilla ön, en konung der.

Här log min ålder, lika skild
från flärden som från bristen.
En dotter — såg du ängelns bild
bredvid evangelisten? —
Så stod hon vid mitt morgonbord
och läste för mig himlens ord.

Se'n gick hon i mitt hus och böd:
och allt blef skick för dagen.
För henne blott, se'n moderns död,

och af det hopp betagen
att se det svenska mod igen
bli hvad det var, jag lefde än.

En afton vid en främlings arm
hon kom der öfver ängen.
Jag såg re'n, rodnande af harm,
åt min pistol vid sängen.
Ehuru lam, jag än haft mod
att kräfva ut förförarns blod.

Men strax, han trädt inom min dörr,
jag fann en man af heder.
Så steg till patriarken förr
en gäst från himlen neder.
»Karl kämpat: ej dör Hoglands namn!»
så var hans helsning i min famn.

»Nu, Herre», skrek jag, »låter du
din tjenare få fara.» —
»Nej», ropte han, »nej, lef ännu
för att ett vitne vara,
hur Gustaf friden återför
och mig din dotter lycklig gör.»

Der skymtar bort om sjön hans gård,
som bonden glad besökte:
der utan skryt hans visa vård
naturens fägring ökte.

Dit bjöd han mig till lifstidsvän:
dä'n väntad blott som brudgum än.

Re'n kom hans dag, re'n slog hans stund:
ett bud från honom lände.
Ett bud om segern vid Svensksund
den ädle till mig sände.
Till himlen lyft, på knä för Gud,
jag glömde bröllop, måg och brud.

Men bruden satt i all sin skrud,
och högtiden begyntes.
I land flög måsen, stormens bud,
och ingen brudgum syntes.
Det hven så hemskt som ur en graf:
det blef ett Herrans väder af.

Hon sprang från stolen, blek som snön,
och håret föll på kinden.
Ur fönstret sträckt, hon såg — blott sjön,
och hörde — endast vinden.
»Der!» — skrek hon glad, strax ängsligt stum:
det trodda seglet var blott skum.

»Men nu, men nu! — En lof blott än,
och slupen är i hamnen.» —
Med ögat lyft åt himmelen
hon sprang och sträckte famnen,

då slupen fram om udden skred
och stalp. Hon sjönk tillika ned.

Dock hastigt stod hon upp — och såg
en arm ur djupet blänka,
såg hans, hans hufvud på en våg
sig lyfta och sig sänka.
Hon flög längst ut till klippans rand
och sträckte ner i sjön sin hand.

Han grep med vild dödsångest den . . .
hon föll: och ingendera —
gråt, yngling! du kan gråta än —
sitt hufvud lyfte mera.
Man fann de tu än hand i hand
och grof dem så i kyrkans sand.

Snart hundraårig, sitter jag
dock lugn här i min skrefva,
blott ej mitt fosterland en dag
jag nödgas öfverlefva!» —
Så talte han, och från den da'n
ej syntes mer, der han var van.

Hemkomsten.

Det var en afton: solen log
ännu i nedergången,
och vinden öfver vattnet drog
sin anda sista gången.

Ett utländskt skepp för ankar låg
ej långt från kyrkogården,
der Hanna på en graf besåg
den enkla minnesvården.

Med ögat fäst orörligt ned
och kinden sänkt på handen,
hon märkte ej en slup, som skred
med årors takt till stranden.

I tanken till den döde förd,
som upphört re'n att lida,
hon såg ej främlingen, som rörd
sig stält vid hennes sida.

Men nu, i det hon lyfte opp
de långa ögonhåren,
förbyttes till en rosenknopp
på hennes kinder tåren.

Han såg på henne, hon såg ned,
och talet kom till korta.
Försynthet är ej sjömäns sed,
men allt hans mod var borta.

Hans öga re'n en fråga gör,
som dör på läppen åter.
Nu ser han grafvens kors och spör,
hvems stoft hon der begråter?

»Min fars!» — Vid detta enda ord
hon vattnas ser hans öga,
ehur' hans kind är brynt om bord,
der tårar gälla föga.

Nu vid hans frågor mindre brydd,
hon i sin oskuld sade,
att hennes mor, ur staden flydd,
ett tjäll i skogen hade.

Bröd vann hon för sin mor och sig
med sina händers möda;
men kojan, böjd af vädrens krig,
förmådde hon ej stöda.

Vid hennes tal än sorg, än fröjd
uti hans drag sig målar.
Ett jagadt moln på middans höjd
så bryter solens strålar.

Hon gick; han följde henne än,
tills vid en lind på stranden
hon drog en suck; han märkte den
och henne tog vid handen.

»Säg, har du ej en utvald vän
(hans hjerta flög allt mera),
som var det eller är det än?
O! säg mig hvilketdera?» —

»En har jag egt i späda dar,
en vän och ingen annan.
Som granngårdsbarn, i lek ett par,
vi växte för hvarannan.

Men en gång, då vi sutto här,
han såg en foglaskara
vid sommarns slut till andra skär
högt öfver molnen fara.

»O», skrek han och stod upp på tå
och sträckte sig från stranden:
»o, den som finge flyga så,
dit bort om himlaranden!»

En afton kom han, klädd så bjärt
i sjömansdrägt, från hamnen,
så rask och fri och lång och smärt
och flög mig rörd i famnen.

»Farväl! — en man skall se sig kring,
ej qvinligt hemma stanna.
Farväl! och göm, göm grant min ring,
jag gömmer din, min Hanna.»

Med himlens foglar for han af.
Dem såg jag återvända:
han blef der, bort om berg och haf,
längst bort vid verldens ända.

För hans skull afslog jag en man,
som skulle stödt vår koja.
Han glömt mig, — eller smäktar han,
o Gud, i turkens boja.»

Med hatten tryckt på ögat ned,
han djupt betagen hörde
och sade med en röst, som stred
imot det tal han förde:

»En sjömans ed med vinden far:
slå honom hel ur hågen;
och följ mig till det hus, jag har
så präktigt här på vågen.» —

»Det huset står på flyktig grund:
det far med vind och bölja.
Min mor mig saknar denna stund;
jag kan dig icke följa.» —

»Skänk mig din hand, och genast här
ett hus jag bygga låter
och svär att ankra hos dig der
hvar vår som brudgum åter.»

»Du är en sjöman, äfven du:
din ed far ock med vinden.
Dock trodde jag den ed ännu,
han svor mig här vid linden.» —

»Så tro den nya ed han svär,
här vid den samma linden.
Min Hannas egen Klas jag är —
och far ej mer med vinden.» —

»Hvem? du! så mörk och stark och stor!
Min Klas var som en lilja.
Dock jo, mitt hjerta re'n dig tror —
det tror dig mot min vilja.

Du är ej mer den samme en,
hvars bild jag bar här inne;
dock dubbelt kär du plånar re'n
den förra ur mitt minne.» —

»Glöm den, som öfvergifvit dig,
glöm honom utan skoning;
och nu i slupen sitt hos mig
och följ mig till min boning.

Räds ej, fast du den svaja ser:
den skall för alltid stanna;
jag nog sett verlden för att mer
dit längta från min Hanna.

Snart till en liten landtgård här
mitt skepp skall sig förbyta.
Min Hanna blir min styrman der:
och se'n må stormen ryta.

Kom mellertid om bord och se,
hvad jag förvärft der ute.
Nu först skall det mig glädje ge,
då vi det bägge njute.» —

Nej, mins min gamla, sjuka mor
och kom förut till henne,
att hon ock, då hon minst det tror,
till slut sig lycklig känne.» —

Vid dessa ord en hjertlig kyss
på hennes mun han tryckte
och, fast så ljuft betagen nyss,
nu dubbelt säll sig tyckte.

Vid hennes hand hvad nöjsam gång!
Hur njöto ej hans sinnen
den ljusa natt och trastens sång
och alla hemmets minnen!

»O», brast han ut vid hyddans syn,
som, fast dess halmtak vägde,
dock stod så täck vid vattnets bryn
och skydd af aspar egde, —

»o, blott hos dig, hos dig, natur,
bor glädjen undan flärden.
Så litet, som hon trifs i bur,
hon sväfvar ut kring verlden.»

Bruden.

(Efter Miss Landon.)

Om någon gång från alperna ni far
och ner till Modena er väg sig kröker,
der ni bland andra minnesmärken ser
Tassonis ämbar, fast det ej är äkta,*
så stanna vid ett hus när' Reggio-porten,

* Tassoni, född i Modena, har i en komisk hjeltedikt besjungit det ämbar, som modenesarne, i ett krig med bolognesarne, eröfrat ifrån dessa. Detta ämbar visas ännu i Modena för resande, men det förhåller sig med det, som med tanden efter S:t Görans drake och andra dylika reliker.

som har af ålder tillhört en Donati.
Dess sköna trädgård, med terrasser, brunnar,
bildstoder och cypresser, håller er
der länge qvar; men förr'n ni går, så stig
i huset in — förgät det ej, jag ber! —
och se en stund uppå en bild der inne.

Det är en skönhet i sin första ungdom,
den sista af sin ädla ätt. Zampieri
har målat henne, om jag ej bedrar mig.
Den, som beser den taflan, lemnar den
ej förr än han den eger — i sitt minne,
ty när han går, så kommer han igen
och ser den än en gång, på det han sedan
må, när han vill, bese den, hvar han vistas.
Hon sitter framåt böjd, som för att tala,
med läpparna halföppna, fingret lyft,
liksom hon sade: akta er. Hon bär
en präktig skrud af guldblommeradt tyg,
prydd med agraffer ända ner till foten;
i hvar agraff af guld är en smaragd.
En krans af perlor omger hennes hufvud.
Men ansigtet — på en gång qvickt och godt,
af lif och glädje fullt, som flöda öfver
ur ett oskyldigt hjerta! Denna bild
står ensam der, och under den en kista
af ek, hvarpå Antonio af Trient
rikt skurit in berättelser ur bibeln,
men hvilka nu af mal förtärda äro.

Den kommit från Venedig och har der
stamfaderns hertigliga kläder gömt.
Stor sak deri. Förgät blott icke taflan,
och ni skall ej förgäta den, så snart
ni hört dens öde, som den föreställer.

Ginevra var, som enda barnet, all
sin faders glädje och vid femton år
brud åt Francesco Doria, ende sonen
och arfvingen uti ett hus likt hans,
den förste, som hon älskat, och den ende,
förr kär som lekkamrat och nu som fästman.
Just som hon här är målad i sin brudskrud,
log hon i all sin ungdoms glans och gaf
sin hand — i den sitt hjerta — åt Francesco.
Midt i den stora glädjen, då till bords
man skulle sätta sig, blef bruden saknad.
Hon fans ej. Fadern sade: det är blott
ett litet spratt; hon vill vår kärlek pröfva.
Och för att dricka sina gäster till,
han fylde i sitt glas; men i hans hand
en darrning märktes; och förskräckelsen
sig spridde snart från gäst till gäst, men teg.
För få minuter se'n hon smålog skälmskt
åt brudgummen och gick och såg sig om
och lyfte hotande sitt rosenfinger;
men nu försvunnen, fans hon icke mer;
och från den stunden intet annat spordes,
än att hon icke fans. Vid lifvet mätt,

Francesco flydde till Venedig, steg
om bord och dödde i en strid mot turken.
Donati lefde. Ack, ni skulle sett
en gammal man, som ständigt gick och sökte
och visste icke hvad det var han sökte:
se'n han begrafven var, stod huset öde
och kom till slut i främmandes besittning.

Väl femti år förflutit; allt var glömdt:
till dess en dag i galeriet trädde
en flicka ung och yster som Ginevra,
fick se den gamla kistan och brast ut:
»Hvad står den här och skräpar? Bort med den!»
Det skedde som hon böd; men kistan, murken,
vid flyttningen föll sönder. Hvilken syn!
Ett benrangel der satt, med här och der
en perla, en smaragd och gyllne spännen.
Allt annat var blott stoft. Dock fans der än
den ring, hon vigdes med, och ett sigill,
arf efter hennes mor, i hvilket var
ingräfdt ett namn, de bådas namn, Ginevra.

Der hade hon således fått sin graf.
Af glädje yr, den sällaste bland sälla,
hon gömde sig i kistan för att bry
sin brudgum. Barn ännu, hon ville der
af honom sökas och med tjusning hittas,
då locket sprang i ett förrädiskt lås
och stängde in den arma der för alltid.

Axplockerskan.

(Efter THOMSON.)

Lavinia fordom hade vänner haft,
och lyckan falskt vid hennes vagga log.
Nu värnlös lemnad, utan annat stöd
än himlen och sin oskuld, med sin mor,
en gammal, orklös, fattig, sjuklig enka,
hon lefde i ett tjäll, beläget djupt
i labyrinten af en skogväxt dal.
Af ensamhet och täta skuggors hägn,
men ännu mer af blödig blygsamhet,
de gömdes der och skydde så tillsammans,
i menlöst lugn, det smärtande förakt,
som dygden, sänkt i armod, måste lida
af tanklöst öfvermod och lågsint högmod.

Mest af naturens allom öppna bord
de lefde, likt de glada lätta foglar,
som sjöngo dem till sängs och upp igen,
förnöjda, utan morgondagsbekymmer.
Ej purpurrosen sjelf, med dagg bestänkt,
är mera frisk än hon: ej mera ren
och fläckfri liljan eller snön på berget.

De blyga dygder voro samlade
i hennes ögon, som beständigt ner
i blomstren sköto sina våta strålar;
och när hon hörde den bedröfliga
berättelsen af hennes mor, om hvad
en trolös lycka henne lofvat fordom,
så sken dess öga genom tarar, likt
den dufna aftonstjernan. Medfödt satt
ett täckt behag i hennes fina lemmar,
och hennes sköna växt i simpel drägt
fördunklade all prakt: ty täckhet ej
begär en lånad hjelp af fåfäng prydnad,
men är mest prydd, då hon är oboprydd.
Hon tänkte ej på skönhet och hon var
skönheten sjelf, i mörka skogen stängd.

Liksom i Apenninens dal en myrten
uppväxer, fjärran gömd för menskors ögon,
och andas ut sin vällukt öfver öknen,
så blomstrade Lavinia, sedd af ingen,
till dess vid nödens sista envåldsbud
med tålamodets leende hon gick
att plocka ax uppå Palemons åker.
Landsbygdens ära, rik och ädelmodig
Palemon var. Han njöt i all sin sötma
landtlefvernets oskyldiga behag:
så, som Arkadiens sånger tala om,
att lifvet njöts i forna bättre dar,
då man ej bands af ett tyranniskt bruk,

då det var mod att följa fritt naturen.
Nu gick han och förnöjde sina ögon
med höstens scener, bland sitt skördefolk;
då, i sin ringhet skön, Lavinia drog
hans blick åt sig. Okunnig om sin makt,
hon vände sig med menlös rodnad bort.
Han hennes fägring såg: men såg ej hälften
af de behag, som hennes blyghet gömde.
I samma ögonblick sprang i hans bröst
ett kyskt begär, okändt för honom sjelf.
Än rådde verlden: och han räddes för
dess löje, som ej filosofen sjelf
förakta kan, om en, som plockat ax
på marken, vann hans hjerta! För sig sjelf
han gick och suckade i tysthet så:

»Hvad skada, att en så förträfflig växt,
en sådan skönhet, der ett lifligt vett
och mer än vanlig godhet synas bo,
skall offras upp i famnen på en rå,
ohyfsad bonddräng. Hon har tycke af
Acastos slägt — ack, hon påminner mig
upphofvet till min sällhet: det var han,
som lade grunden till min hela lycka.
Nu hvilar han i grafven; och hans gods,
hans hus, hans slägt, som blomstrade så skönt,
allt är förströdt. Det säges, att hans dotter
och gamla enka lefva i en mörk
och enslig vrå, dit en bedröflig hågkomst

och ädel stolthet drifvit dem ifrån
den ort, som kände deras bättre dar.
Förgäfves har jag länge letat dem.
Drömlika hopp! om det den dottern vore!»

Han frågte henne noga om allting
och fann, att hon den samma var, hans väns,
den gode, värdige Acastos dotter.
Hvem kan de skilda känslors ljufhet skildra,
som strömmade ifrån hans rörda hjerta,
i skälfvande förtjusning, kring hans nerver?
Nu bröt hans qväfda eld i flammor ut,
bekänd och fri. Och då i hennes skådning
han stod försänkt, så gräto tacksamhet,
medlidande och kärlek på en gång.
Hon, af hans tarar skrämd, på sina kinder
fick högre rodnad, lifligare glans.
Dervid Palemon, kär och tacksam, göt
sin själs förtjusning ut i dessa ord:

»Så är du då den vördade Acastos
dyrbara lemning, som min tacksamhet
så länge sökt förgäfves, utan ro.
Gud, det är han: ack, en förskönad bild
utaf min ädle vän! Hans hvarje blick,
hans hvarje drag, som om han lefde der,
blott mera täck! O, ljufvare än våren,
du enda blomma öfrig af den rot,
som närde opp min lycka! Säg, hvarest,

i hvilken bortgömd öken har du rönt
så milda blickar af en vänlig himmel,
som spridt en sådan skönhet öfver dig,
fast armods kalla blåst och hagelregn
ha slagit tungt och skarpt din späda vår?
O, låt mig nu få oskadd flytta dig
i bättre jord, der sommarregn och solsken
den mesta kraft och värma sprida ut.
O, blif min trädgårds prydnad och beröm.
Acastos dotter, hans, hvars öppna förråd,
ehuru stora, voro dock för små
för hans än större hjerta — o, dens dotter,
som var all nejdens far, det illa anstår
att samla här blott det som faller af
de åkrars skörd, som af hans ädla vänskap
jag i besittning har. O, kasta bort
de usla smulor från din sköna hand,
som illa passar till så grofva sysslor.
Allt — egendom och egare är ditt,
om du till allt det goda, som ditt hus
har slöst på mig, det största lägger till,
den sällheten att dig få göra säll.»

Han tystnade; men än hans öga talte,
uttryckte hjertats heliga triumf,
som känslan af hans dygd och tacksamhet
och kärlek lyfte öfver vanlig glädje
till änglafröjd. Han väntade ej svar.
Intagen, rörd af omotståndlig godhet,

hon rodnade, med täck förvirring, ja! —
Det glada budet kom till hennes mor,
som, genomträngd af sorgsna tankar, satt
imellertid och öfver dotterns öde
bortsörjde ensamhetens långa stunder.
Bestört, hon tviflade om hvad hon hört.
Fröjd genomträngde hennes vissna ådror;
ett präktigt sken af lifvets nedergång
upplyste hennes afton. Föga mindre
var hon förtjust, än det förenta paret,
som länge blomstrade i ostörd sällhet
och födde upp en mängd af barn: som de,
älskvärda, goda, hela nejdens prydnad.

Legend.

Epiphanius var from och mild,
så från girighet som högmod skild.
En gång steg till honom in en qvinna,
grät och sade: »Ack! min man är död;
i mitt hus fins ej en beta bröd.
Hvilken utväg kan jag arma finna
att den döde först till grafven få
och att se'n försörja mina små!»

Henne allt, hvad han i pungen hade,
bispen gaf och många tröstord sade;
detta ibland andra: »Den, som gör
Herrens vilja, lefver, fast han dör.
Derimot har mången, ack, hur mången,
namnet, att han lefver, och är död.»
Hon, med penningen i näfven fången,
sprang och log. »Nu är det ingen nöd»,
ropte hon åt mannen, som på bordet
lagt sig såsom död. »Stå upp och fort
härifrån. Friskt lif, på annan ort,
väntar oss.» Han svarte icke ordet.
Häpen tog hon på hans stela kropp:
den var kall och stod ej mera opp.

Katarina Månsdotter.

Olycklig den, ifrån sin låga hydda,
som dygd och frid i lugna skuggan skydda,
upp till den höjd på branta klippor går,
der lyckans tempel ibland åskmoln står.

Jag sprang så glad i fattigdomens dalar,
men o, hur skrämd i hofvets gyllne salar!
Jag såg mig om — och fann ej mer igen
min glada oskuld, ack, min barndoms vän.

Jag hade dock en dyrbar tröst tillbaka:
den ädla lott att som min konungs maka
hans hjerta freda och i hvilans stund
vid lampan vaka för hans korta blund.

Lyft på hans tron från mina fäders kojor,
jag såg hans purpur snart förbytt i bojor.
I häktets djup han stöddes af min arm:
o, låg han ock i grafven vid min barm!

Men, ack, jag slets ifrån hans ömma sida.
Hans hårda bror böd honom ensam lida
och dref hans son att med en tiggarstaf,
kring jorden vräkt, knapt finna der en graf.

Omsider trygg för alla lyckans ilar,
jag här i jordens hulda sköte hvilar.
Man mins ännu, i denna trogna bygd,
med mången tår, mitt öde och min dygd.

Harald Hårdrådes sång.*

(Fri öfversättning.)

For ej mitt fartyg, den bruna hjort,
allt om Sicilien lyckligt och fort?
Har jag ej segrat, hvar helst jag i land
fört mina gossar med svärd i hand?
Slog jag ej äfven i Trondhems dal
tvåfaldt starkare mannatal?
    Dock på mitt svärd och mitt segel en mö
    ser med förakt här vid Ilmens sjö.

Nämn mig en idrott, som egnar en man:
pröfva mig sedan, hur väl jag den kan.
Skjuta med båge och fäkta med svärd,
löpa på skidor, från gossåren lärd,
styra ett fartyg och styra en häst
kan jag, trots någon som kan det bäst.
    Dock på mitt svärd och mitt segel en mö
    ser med förakt här vid Ilmens sjö.

* Då hans kärlek försmåddes af Jaroslaws dotter Elisabeth, med hvilken han dock sedan, såsom konung i Norge, blef förmäld.

Fråga en mö i de sydliga skär,
fråga den vackraste flickan der,
hur jag var ansedd, då efter en strid,
vikingar värdig, jag skänkte dem frid.
Se på de märken, jag lemnat der qvar,
spörj utaf ryktet, hvad namn jag der har.
Dock på mitt svärd och mitt segel en mö
ser med förakt här vid Ilmens sjö.

En händelse i Athén.

En liten fogel flög, förskräckt för gladans möte,
och till en domstol på ett torg
sin häpna tillflykt tog i sjelfva domarns sköte.
Han såg en ödmjuk bön, han såg en tålig sorg
och menlösheten sjelf i kräkets ögon blicka:
han kände i sin hand det lilla hjertat picka
och klämde det, med skratt, tills det ej rördes mer.

»Bort!» ropte hela folkets skara.
»Bort!» skrek de vises nämnd. »Barbar, från domstoln ner!
Ej en gång bödel får du vara.»

De båda Corneliorna.

Cornelia i Rom, den store Scipios dotter,
försmådde den af lyckans lotter
mest bländande, en tron, och fann sig mera stor
och mera säll som romersk fru och mor.
En dag fick hon besök af en, som så ej tänkte.
Stolt af den skrud, hvari hon blänkte,
hon väntade att strax få höra öfver den
ett högt beundransrop; men hennes ädla vän
blott frågar, som en landtlig qvinna,
hur det står hemma till med hennes barn och man,
och tycks, liksom en karl, i en så ny och grann
och dyrbar drägt blott den, som bär den, finna.
Förgäfves hennes gäst än klagar sig för varm
och kastar af sin fina slöja
från hårets diadem och gördeln vid sin barm:
än svänger om sin nakna arm,
att mantelns valda veck och skuldrans spänne röja.
Förgäfves hennes tal vid gull och perlor rör
och än om silkets dyrhet spör,
än till korintisk smak från tyrisk purpur springer,
i det hon hvälfver på sitt finger

en gem af utsökt konst, der Juno bortvänd står
och Pallas bröstar sig, då Venus äplet får.
Den andra intet ser och ingenting begriper.
Till slut hon till en utväg griper,
som, icke mycket fin, är desto genare.
»Hör!» säger hon, re'n färdig till att fara:
»jag är din ungdomsvän, låt mig då en gång se
din garderob; och nu för ögonblicket bara
tag fram juvelerna, du har.» —
»Juveler!» är den andras svar:
»de enda, men för mig så dyrbara, jag eger,
dem vill jag gerna visa dig.»
Hon går: och damen ler med stolthet inom sig.
»Här ser du dem!» Cornelia säger
och leder in vid hvar sin hand
de söners ädla par, hon fostrar för sitt land.

Förtjust af detta drag, beslöt en viss — rådinna
en ny Cornelia bli och blott i negligé
med sina barn sig låta se
på operan härnäst. »Man skall min skönhet finna
med de briljanterna hos mig
helt ny!» Så smickrade hon sig.
Men, ack, hon råkte ej besinna,
att det är slätt parti, man af juveler drar,
om man dem icke äkta har.

ANMÄRKNINGAR OCH VARIANTER.

År 1810 utkommo i Åbo: *Skaldestycken af Frans M. Franzén. Första bandet.* Denna upplaga blef sedermera icke fortsatt. De flesta af författarens ungdomsdikter voro i detta band upptagna, redan då till större delen underkastade betydliga ändringar eller ock rent af omarbetade. Se t. ex. de olika redaktionerna af *Den gamle knekten.*

En ytterligare omarbetning undergick flertalet af dessa äldre sånger, då författaren 1824 började (på N. M. Lindhs förlag i Örebro) utgifva en ny samling *Skaldestycken.* Deraf utkommo under Franzéns lifstid fem band (det sista 1836). Efter författarens död fullständigades samlingen med ytterligare tvänne band (1853, 1861), då den sålunda omfattade alla Franzéns skaldeverk, med undantag af *Columbus* eller *Amerikas upptäckt* samt *Charader.*

Åren 1867—69 ombesörjdes en ny, fullständig upplaga, i hvilken innehållet af nyssnämnda tvänne sista band är fördeladt under de af författaren sjelf, i de af honom redigerade banden, uppstälda hufvudrubriker, och denna upplaga återgifver texten troget sådan, som den förekommer i den 1824—1861 utgifna upplagan.

År 1871 utgafs ytterligare, från Abr. Bohlin i Örebro, en upplaga *Valda dikter af Frans Michaël Franzén,* i tvänne delar. I den upplagan återgick utgifvaren (Elis Vilhelm Lindblad) i åtskilliga fall till de äldre redaktionerna, i allmänhet till den af 1810. Der så skett, är detta imellertid

alltid antecknadt i efterföljande anmärkningar, der äfven varianter meddelas till åtskilliga stycken, med hvilka förf. vidtagit mera genomgripande omarbetningar. Föreliggande upplaga är nämligen, till innehållet, fullständigt den samma som 1871 års, hvilken endast med hänsyn till diktgruppernas ordningsföljd här undergått ett par oväsentligare förändringar, förestafvade af önskan att, såsom här skett, sammansluta de från början *två* delarna till *ett* band.

Sid. 3. *Sångmön.* Förekommer i Stockholms-Posten 1793, n:r 217, under titel: »Till Selma. Framför en samling poesier.» Stycket är här återgifvet efter Åboupplagan.

Sid. 5. *Menniskans anlete.* Först offentliggjordt i St.-P. 1793, n:r 214 (kallas der: »Menniskans anlete. Ode till Selma.»). Åboupplagan har här blifvit följd; denna skiljer sig från Örebroupplagan endast derigenom, att i den sistnämnda tredje strofen från slutet blifvit sålunda omarbetad:

Eller följ den hemligt flydda,
då hon lyss, i sorgens hydda,
till dess klagoröst.
Se, hur själen, genom tåren
på de svarta ögonhåren,
blickar fram med tröst.

Sid. 10. *Den enda kyssen* förekommer först i Åbo Tidning 1801, n:r 14, under titeln: »Skilsmessan». Stycket är i 1810 års upplaga, hvilken här blifvit följd, väsentligt omarbetadt; denna senare redaktion har, på två ord när, bibehållits i upplagan af 1824.

Sid. 12. *Den gamle knekten.* Upplagan af 1810 innehåller en fullkomlig omarbetning. Denna är här intagen

bland *Berättande dikter;* se sid. 389. I uppl. af 1824 hade poemet följande lydelse:

Den gamle knekten.

Det var i Saimen på en ö,
dit sällan någon länder,
förutan måsar ur den sjö,
som stormar vid dess stränder.
På udden stod i stormen fram
en ensam tall med högväxt stam.

Der satt, i många Herrans år,
en man af gamla verlden.
Från klippan med sitt hvita hår
långt synlig ut på fjärden,
en vålnad blott från forna dar
han för den häpne seglarn var

Det syntes på hans vissna kind
en banad väg för tåren;
och kulen fläktade en vind
de glesa silfverhåren.
Hans blick än sjönk i djupet ner,
än log åt skyn, som sorgen ler

Svensk eller finne, kom med mig
till dessa öde ställen!
Der vågen hvitast tumlar sig
och spritter högst mot hällen;
der satt han. Följ mig dit och hör
hör honom sjelf, förr än han dör.

»Jag är den siste karolin,
den ende än på jorden,
som sett kung Karl.» Med trotsig min
han uppstod vid de orden.
När Karl blef nämnd, han hvarje gang
tog af sin hatt, mer rak och lang

»Se här» — nu med sin venstra hand,
den högra ryssen skjutit,
han läste upp ett folioband,
i lås af mässing slutet.
Sin bibel bar han med sig dit
hvar dag, tillika med sin plit —

»Se här hans bild! Så såg han ut,
som jag, i rock och bälte.
Men när han stod i moln af krut,
se, det var kung och hjelte.
Stor, när han vann, men mera stor,
när, att förlåta, hem han for.

Jag ser ännu vid Fredrikshall —
der stod jag honom nära
och hörde, när det skottet small,
som fälde Sverges ära —
jag ser, hur på sitt svärd han drog,
med hot bakom sig såg och dog.

Gråt Sverge: mer gråt Finland dock,
som mor och enka gråter,
gråt far och barn. Dess söners flock
ej kom från Norge åter.
Ej att den fäld af dansken var:
men till en stod frös häst och karl.

Jag ville dött der, jag också!
Dock svensk ännu var finnen
och byggde upp sin brända vrå,
stolt af de stora minnen,
dem allt från Gustaf Adolfs dar
han ärft af farfar och af far.

Hvi föll jag ej, förr än jag såg
vårt folk för ryssen springa?
Dock sprang jag ej: i blod jag låg
och höll ännu min klinga
i venstra handen som var qvar,
då man från Willmanstrand mig bar.

Här ser du både svärd och man,
och slika voro många:
men utan hufvud går ej an,
hur käck man är, att slånga.
Dock freden kom och bjöd oss än
förblifva svenske frie män.

Som sådan, o, hur lycklig här
min ärfda teg jag skötte,
blott ej en skymt ur viken der
af grönt och rödt mig mötte!
En annan syn mig gjorde ve:
att fänrikar i vaggan se.

Då ropte jag: hur skall det gå,
om ryssen kommer åter?
Men tänk! som forne gossar blå —
af glädje än jag gråter,
när jag det mins — der stodo män
vid Valkiala upp igen.

Bland dessa en! — Men hör förut:
jag var se'n gammal vorden,
då jag en enka fann till slut,
som tog mig uppå orden,
de orden: Topp! En hand jag har:
törs du den ta? Vi bli ett par!

Se'n log min ålder, lika skild
från flärden som från bristen.
En dotter! — Såg du ängelns bild
bredvid evangelisten?
Så stod hon vid mitt morgonbord
och läste för mig Herrans ord.

Se'n gick hon i mitt hus och böd,
och allt blef skick för dagen.
För henne blott, se'n moderns död,
och af den fröjd betagen
att se det svenska mod igen
bli hvad det var — jag lefde än.

En afton vid en främlings arm
hon kom der öfver ängen.
Jag såg re'n, rodnande af harm,
åt min pistol vid sängen.
Ehuru lam, jag än haft mod
att kräfva ut förförarns blod

Men strax han trädt inom min dörr,
jag fann en man af heder.
Så steg till patriarken förr
en gäst från himlen neder.
Karl kämpat: ej dör Hoglands namn!
så var hans helsning i min famn.

Nu, Herre, skrek jag, låter du
din tjenare få fara.
Nej, ropte han, nej, lef ännu
för att ett vitne vara,
hur mig din dotter lycklig gör,
då segern hit mig återför.

Der skymtar bort om sjön hans gård,
som bonden glad besökte,
der utan skryt hans visa vård
naturens fägring ökte.
Dit bjöd han mig till lifstidsvän,
hit väntad blott som brudgum än.

Re'n kom hans dag, re'n slog hans stund;
ett bud för honom lände,
ett bud om segern vid Svensksund
den ädle till mig sände
Till himlen lyft, på knä för Gud,
jag glömde bröllop, måg och brud.

Re'n bruden satt i all sin skrud,
och högtiden begyntes.
I land flög måsen, stormens bud,
och ingen brudgum syntes.
Det hven så hemskt, som ur en graf,
det blef ett Herrans väder af.

Jag ofta sett den vilda sjön
  stå upp, som till en härnad,
ej blott mot klippan här och ön,
  men imot himlen ärnad.
Dock aldrig förr jag sett den så
förgrymmad häfva sig som då.

Ett segel syntes — bruden lopp
  med dödens färg på kinden;
och kronan refs ur håret opp
  och fjärran flög med vinden.
Dock här en brudsäng bäddad var,
här nere, för det kära par.

Hit styrde han, att undfly der
  försåtet af en bränning.
Hit lyckligt frälst, från udden här
  han skulle, med en vändning,
i hamnen löpa in. Då kom
en il och hvälfde båten om.

Ett hufvud — det var hans — hon såg
  sig öfver vågen lyfta
och sprang dit ner, der samma våg
  sig vrok åt brantens klyfta.
Der, sänkt på knä, hon hof sig fram
med handen sträckt, då han dit sam.

Han grep den — och från klippans brädd
  af vågen drogs tillbaka
och drog med sig sin brud i bädd.
  så blef hon dock hans maka.
Man fann de tu med hand i hand
och grof dem så i kyrkans sand.

Snart hundraårig, sitter jag
  dock lugn här i min skrefva,
blott ej mitt fosterland en dag
  jag nödgas öfverlefva!» —
Så talte han och från den da'n
ej syntes mer, der han var van

Blott tallen ser man än der stå,
af stormens våld ej bruten.
Blott vågen hör man än der slå
mot klippan, skumbegjuten;
och kyrkan än i sitt förvar
hans bibel och hans värja har.

Sid. 46. *Kristningsdagen.* Utg. har tillåtit sig att ur texten utelemna de båda sista stroferna. De må derför här anföras.

Men denna purpur, som allt högre stiger
på dina kinder, hvad betyder den?
Är det blott glädjens färg? — Hvad? du förtiger
kanske ett ondt, hos dig förborgadt än.

Du ryser, bleknar — svara mig, min maka!
Tyst! se, hon ber, fast hon ej läppen rör,
ber med en blick. O, se från skyn tillbaka,
se på ditt barn. Gud! — hon är kall: hon dör.

Sid. 50. *Stjernorna.* Stycket heter i Åboupplagan »Stjernhimmeln» och utgöres der blott af första strofen.

Sid. 57. *Modern och sonen eller naturskönheten.* Förekommer först i St.-P. 1794, n:r 67, under benämning: »Morgonrodnaden. Idyll». I Åboupplagan, der stycket bär ofvanstående titel, framträdde poemet i väsentligt förändradt skick. Denna redaktion har här blifvit följd. I senare tid underkastade Franzén detta stycke ännu en omarbetning, så att det i upplagan af 1824 erhöll följande lydelse:

Modern och sonen.

Der ute syns ej morgonrodnan än;
här på hans kinder glöder den.
Hur sött han sofver! — Tyst! han drömmer.
Hvad är den änglasyn, han ser?
I honom sjelf en ängel ler. —

Ocksa hans sparf ännu sin flöjt med vingen gömmer.
Så sofven då i ro, I två
oskyldige och små.
Jag näns er ingendera störa.

Med själfull blick, med vaksamt öra,
Melida satt så tyst vid sonens hufvudgärd
hans andedrag hon ville höra.
Så står ett sändebud ifrån en högre verld,
i väntan att dit upp en döende få föra,
med vingen öfver honom sträckt,
orörlig, tills han ser hans lampas sista fläkt.
Re'n fogeln rör sig med ett qvitter,
som säger: det blir dag. Med drillar och med hopp,
nu opp, nu ner, nu åter opp,
han äflas i sin bur. I sömnen spritter
hans vän och lyss,
men slumrar in igen. Med återhållen kyss
Melida står ännu och blott med blicken smeker
den oskuld, det behag, som kring hans läppar leker
och kring hans slutna ögonlock.
Af den allena väcks han dock;
och som en främling här, från himlen kommen neder,
han rundt om sig förundrad ser:
tills modern sina armar breder
och i sin famn en himmel honom ger.

På blommorna i fönstret strålar
den tända morgonglöden re'n.
Der står hon med sitt barn, förklarad, i dess sken.
Blott Raphael den taflan målar;
den skönaste som jorden har,
som himlen sjelf från jorden lånar.
Från Betlehem åt skyn en ängel henne bar,
der hon all ljusets här, all verldens krets förvånar

Af moderns andakt rörd, vid hennes tystnad stum,
ser gossen än åt skyn på strömmen, som der flyter
i purpurvågor och med gyllne skum
emellan berg af moln sig bryter;

än på sin moders blick, som står
inför den Högstes tron och tillber med en tår.
Den späde sjelf en tår af menlös fromhet gjuter,
i det hans hufvud tätt till hennes famn sig sluter,
då moderligt hon rör hans pannas lena hår.

»Säg, mamma, är det Gud, som står der och upplåter
sin himmels gyllne port och ser så huldt hit ner?» —
»Ja, det är han, min son, hans kärlek, som så ler
at sina barn, i det han åter
välsignadt skön sin dag oss ger.
Hans barn är du också. O, låt med blommans anda
och fogelns morgonsång ditt hjertas suck sig blanda.»

Nu öfver skogens bryn en gyllne båge syns;
och medan mer och mer den rundar sig och stiger,
allt i högtidlig väntan tiger.
Men snart af lundens chor en symfoni begyns:
hon står der, i det blåa, rena,
och blickar öfver skapelsen,
hon, af hvars ögonkast allena
naturen lefver, ny igen.

»En gång ur dödens natt», utropade Melida,
»framstrålar för mig så ditt anlete, o Gud!
Hvad känner då min själ? Med hvilka högtidsljud
tillber hon i det ljus, som dina blickar sprida?»

Vid dessa ord försvann den sköna syn,
bakom en förlåt gömd, som öfver himlens bryn
sig bredde, väfd af älfvens imma.
»Dock se, den regnar ner!» Melida ropar glad,
»se perlan på de gröna blad!»
Ja, bakom dimman sjelf jag skönjer re'n en strimma,
som skall en härlig dag oss ge.
Natur! hvad du är skön i det du låter se,
än mera skön i det du höljer!
Hvi längtar jag att se i dagen vecklas opp
den ros, i denna knopp,
den yngling och den man, i detta barn sig döljer?»

Nu stralar solen fram, och himmelen är ren.
Melida med sin son går ut i dagens sken
och säger: »Se, mitt barn, hur det i gräset skiner
af tusen perlor och rubiner.
Hvem glänser ur dem hvar och en?
Den samma, som der ofvan tågar
att sprida ljus och fröjd kring hela verldens krets.
Hon, som förgyller bergets spets
och gör att sjelfva hafvet lågar,
hon vill ock minsta gräs sin gyllne stråle ge
och glädes att sin afbild se
i droppen, som på löfvet skälfver
och ner i blommans kalk sig hvälfver.
Min son! du sjelf för Gud en sådan perla är:
han strålar öfver dig och vill din själ förklara,
han vill, att du hans bild i troget hjerta bär.
O, att till lifvets qväll du kunde den bevara!»

Nu läste de i skygd af träden vid det tjäll,
der hon, från lyckans höjd nedstigen, fann sig säll;
säll, fastän sorgen satt med henne der allena,
och tyst ur fönstret såg den gröna tempelgård,
som hennes makes stoft imottog i sin vård,
tills den (så hoppas hon) skall bägges stoft förena.
För sonen blott hon lefver än
och honom lär att i naturen finna
ej blott en matmor, men en vän
och en så vis och huld som vacker lärarinna.

Fran vår till vår, från dag till dag,
den samma och ändå med alltid nytt behag
naturen deras sinnen rörde.
I sonens själ, som källan ren,
hon af dess skönhet såg allt mer ett återsken,
och han dess kärleksröst ur moderns hjerta hörde.
Allt hvad i dälden lyste grönt,
i vattnet och i molnen skönt,
allt var för henne blott en genomskinlig slöja
af den guddomlighet, som stod för hennes själ
sa fjärran och sa när likväl.

Och han, af henne lärd att sina blickar höja
från ängens blommor upp till stjernorna i skyn,
i bäggedera såg med en förklarad syn
bokstäfver skrifna af Guds finger.

Nu hela skapelsen för honom blef en sång,
der allt är bild och klang och tanke på en gång.
I floden, som ur klippan springer
och, lugnad, i sitt djup en himmel låter se;
i aftonsolens leende,
som efter dagens storm går fram ur mörka skyar;
i den begrafna säd, som grön
står upp vid lärkans sång och åkermannens bön;
i dagens blick, som skapelsen förnyar;
i vårens krans, som jorden klär till brud;
i blommans tår, som ler åt ljusets källa;
i fogelns flygt till stränder mera sälla,
i allt, i masken sjelf, som far med vingad skrud,
den frälsta Psyches förebud,
han ser en sinnrik dikt, en poesi — af Gud.

Sid. 59. *Modersvården.* Sista strofen i detta stycke tillhörde ursprungligen följande, i Åbo Tidning (årg. 1805, n:r 13) först intagna och sedermera i Åboupplagan oförändradt aftryckta, men ur Örebroupplagan uteslutna

Vaggvisa.

Sof, sof, min vän!
Kanske du får ej mera
den ro igen,
du nu ej vet värdera.
Ligg som en blomma i sin knopp,
sluten för lasten och flärden.
Snart, som ur bo't en foglatropp,
far du förlorad i verlden.

Snart störs din frid
af mödor och bekymmer,

af lustars strid,
af glädjen sjelf, som rymmer.
Yngling, du spritter ur din blund,
gäckad af skuggor, som spela.
Man, du gör om i hvilans stund
planer, som än en gång fela.

Sof, sof, min vän!
Kanske du får ej mera
den ro igen,
du nu ej vet värdera.
Dock, du skall sofva än mer sött
efter en seger för dygden,
ännu med gråhår, då du trött
hvilar från mödor för bygden.

Sid. 81. *Min siska.* Detta stycke är hemtadt ur St.-Post. 1794, n:r 110. Det finnes hvarken upptaget i Abo- eller Örebrouppl. Derimot innehåller den förra icke mindre än tre poem, som af detta både hafva sin upprinnelse och bibehållit drag. De äro: *Hemvännen, Favoriten* och *Kärlekssångaren.* Det sistnämnda (som i Örebrouppl. benämnes »Hämplingen» och endast obetydligt afviker från den äldre redaktionen) är i denna samling intaget; se sid. 103. Man återfinner i detta idén om fogeln, som förälskar sig i sin spegelbild.

Favoriten (som i Örebrouppplagan heter »Favoriten eller mannens art») må här finna plats.

Favoriten.

Vet tant! der uppe i min bur, —
kas, katt! hvad står du här på lur? —
det är en liten: den har tunga,
tant skulle höra henne sjunga!

Hvad tycks? I går satt här Sofi
och sjöng. Hon efter stämde i:
»Lefve vår kung». — Det kunde röra
en sten, så tog det själ och öra.

Och hon förstår min minsta vink.
Allt hvad jag vill, sker i en blink.
En sådan vän har knappast kungen;
tant skulle se den snälla ungen!

Från topp till tå är hon så nätt
och som en eld så qvick och lätt.
När får hon nå'nsin nya kläder?
Men som en spegel är hvar fjäder.

Och blott jag nämner hennes namn,
är hon som pilen i min famn
och bröd från mina läppar hackar
och sjunger se'n så sött och tackar.

Hon tycks nu lefva blott för mig.
När jag är glad, hon fägnar sig;
när jag är ond, hon dufven sitter
och klagar med ett sorgligt qvitter.

Hon rymde väl dit ut en gång
och sjöng der en så hjertlig sång.
Men hon lät narra sig tillbaka;
nu skall jag nog min vän bevaka.

O ve, släpp inte katten dit!
Min lilla, sköna favorit!
Blott dunet ryker efter henne!
Men du, barbar, men du det känne!

Kom, tant! kom hjelp mig till att slå'n —
»Håll! du var sjelf mer grym, min son!
Ve den din kärlek måste vinna,
hon blir ett offer, en slafvinna.»

Såsom man finner, motsvara fjerde, femte och sjette stroferna i »Favoriten» de tredje, femte och fjerde i »Min siska». I Örebrouppl. är styckets sista strof (»Kom, tant, kom hjelp mig till att slå'n») utbytt mot följande tvänne, hvilka, för jämförelses skull, här må anföras:

»Slå honom ej», föll tanten in:
»hans kärlek dylik var som din.»
Till hvem? — »Till fogeln.» — Hur? Förklara!
Tror tant, jag ätit upp den rara?

»Det tror jag ej, att du, som man,
uppäter den, ditt tycke vann:
ty leds du vid din älskarinna,
så blir hon dig en tjenarinna.»

Hemvännen (som i Örebrouppl. är nästan ordagrant bibehållen) har ej blott fullkomligt samma idé, som genomgår »Min siska», utan äfven hela strofen lika.

Hemvännen.

Jag har i hyddan, der jag bor —
den hyddan är väl icke stor
och icke grann, men i mitt sinne
jag känner mig så lugn der inne —

jag har ett litet sällskap der,
en hemvän, mig så hjertligt kär.
Ack, en förtrolig vän förutan
hvad vore hyddan sjelf och lutan?

De tvänne, som jag älskar så! —
För allt hvad lyckan lofva må
åt dem, som löpa efter henne,
jag aldrig bytte bort de tvänne.

Än mindre gafve jag min vän,
som kom från sjelfva himmelen
att trösta här i ensamheten
den melankoliska poeten.

Liksom en sylf, hon sväfvar glad
kring mina böcker, mina blad.
Nej, utan hennes muntra snällhet
jag drömde ej om huslig sällhet.

Må himlen mulna eller jag:
hon lika vänlig är hvar dag
och alla mina mörka griller
kör bort i hast med ett par driller.

Från det hon vaknar är hon huld
för hela da'n och ren som guld
och rörs så flitigt och behändigt:
och derför trifs hon hemma ständigt.

Hon far väl litet ut ibland,
att andas i det gröna land;
men ett, tu, tre är hon tillbaka —
o, finge jag en sådan maka!

Må hela sta'n dig locka än:
du näns ej öfverge din vän.
Är det ej sant, min Bibi? — svara!
Ack, hvi är du en fogel bara?

En flicka vet jag, dig så lik:
hon bor der i en bortgömd vik.
O, flyg med detta blad till henne
och sjung en bättre sång än denne.

Sid. 107. *Ynglingen och mannen.* Detta poem, här återgifvet efter Åboupplagan, förekommer i Örebroupplagan med följande förändring af titel och innehåll:

Den sökta eller Ynglingen och mannen.

YNGLINGEN.

Hvart försvann min tjusarinna?
Var det blott en dröm igen?
Nej, jag måste henne finna:
här är hennes bild, min vän.

Som en lilja rak och spenslig,
fyllig som en rosenknopp:
som en eolsharpa känslig,
ren som snön på fjällets topp.

Rodnar hon — se, solens tärna
står så röd med nattlig lock!
Blicka, blicka, aftonstjerna —
hennes blick du har ej dock.

Känslofulla hennes händer
mellan mina gömma sig.
Vid en snölik skymt af tänder
rosens anda möter mig.

När hon klär sig, rundt om henne
gratierna för spegeln stå.
När hon kommer, alla trenne
för och efter henne gå.

Nyss, som en arkadisk flicka,
menlös och naiv och öm,
nu, i kretsen af de qvicka,
fin i tadel och beröm.

När hon talar, tiger sprätten,
han som tystat alla nyss.
När hon sjunger, från gazetten
gubben sjelf står upp och lyss.

Rör hon harpan, henne kransen
Psyche sjelf med tårar ger.

Rundt om henne stannar dansen,
står i ring och endast ser.

Nu Aline, hvad hon herdinnan
växlar skönt med drottningen!
Nu Zaire, hur älskarinnan
suckar i martyren än!

Hon hos Sappho, blott hon ville,
sutte i kameners chor;
men på glansen af sitt snille
sveper hon behagets flor.

Såg du min förtjusarinna?
Ack, dess skugga nyss så när,
sprang jag hit att henne finna.
Säg mig, säg mig, hvar hon är!

MANNEN.

Lek med denna bild af eter,
yngling! — Dröm, då du det kan.
Sammansatt af stridigheter:
ve dig, om den blefve sann!

Finner du den underbara —
väl, beundra, men på håll!
Ju mer tjust, dess mer befara
i förtrollerskan ett troll.

Sök, som jag, en huldrik maka,
finn, som jag, en själfull vän.
Bruden får du ej tillbaka;
ängeln står vid grafven än.

Sid. 109. *Den funna.* Åboupplagan är här följd. I Örebroupplagan (hvarest poemets titel är: »Den funna, eller mannen yngling igen») lyda de tre sista stroferna sålunda:

Mimmi! skrek jag och mig vände.
Mimmi stod der, fullväxt nu.
Dig i vagnen jag ej kände,
gjorde af den enda tu.

Kan jag än din ömhet vinna?
Är jag värd ditt hjerta än?
Ack, ja, din medtäflarinna
var ju blott du sjelf, min vän?

O, med dig jag får tillbaka
blomman af min första vår.
Ja, du gör mig, ungdomsmaka,
ung ännu med silfverhår.

Sid. 123. *Till en landtman.* Stycket är återgifvet efter Åboupplagan. Det förekommer i Örebroupplagan omarbetadt med benämningen »Praktlifvet».

Sid. 141. *Sång efter Sappho.* Efter Åboupplagan. Finnes i Örebroupplagan omarbetad; heter der: »Till en lesbisk flicka».

Sid. 211. *Fjäriln.* Här införd efter Åboupplagan.

Sid. 252. *Under Kosciuskos porträtt.* Efter Åboupplagan.

Sid. 389. *Den gamle knekten.* Se anm. till sid. 12.

Sid. 396. *Hemkomsten.* Första strofen utgör den elfte i *äldsta redaktionen* af »Den gamle knekten». Man märker för öfrigt lätt, att en viss frändskap mellan dessa båda stycken gör sig gällande i uppränningen.

De, som önska fullständigare uppgifter rörande Franzéns dikter, särskildt de äldre, hänvisas till de anmärkningar, som finnas i sjunde delen af den i Örebro 1867—1869 utgifna upplagan.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 09 03 13 008 6